

אתווקים

סאונים ותוכן של הילדים אוהבים

צו - חג הפסח תשפ"ה

מצוקה לגליון כספר 587

מצוקה למגזין
'טועמיה'

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

S025004569@Gmail.com

דפוס
מהיר
ומתקדם

שפיד

~וואלה הפיצה הזאת מקמח
מצות בכלל לא רעה
- זה הקרטון

חול המועד בתכנון:
טיולים - מסעדות -
ביקורים.

חול המועד בפועל:
מיטה - ספה

מרב שכולם בכנרת
פתחתי ת'ברז יצא לי
2 אנשים ונרגילה

לא אמרתי
ש'לוקח לך שעות להתארגן;
רק אמרתי ש'בדוק
לא היו מקמינים אותך
ל'ציאת מצרים'.

כל הדורך על כף רגל חברו
בפסח לא רק שאינו חוטא
אלא גם מקיים מצוות עליה
לרגל

לאלו שמסתבכים בכל שנה
הנה מתכון של סבתא שלי להכנת מי מלח:
שמים כוס מים בקערה
מערבבים קלות למרקם אחיד
מפזרים כפית מלח בצורה שווה
קוראים לבעל לטעום
וסוד של סבתא עוד קצת מלח

כשיצאו ישראל ממצרים עמד השטן
וטען: הרי עוד לא עברו 400 שנה, ומדוע
יצאו עכשיו?
ענו לעומתו נשי ישראל: אל דאגה, אנחנו
נמשיך להעביר אותם גם כשיצאו...
על זה נאמר: "זכות נשים צדקניות נגאלו
אבותנו ממצרים"

מה הסיבה למנהג שהנשים
מחביאות את ה 10 פתיתים
בליל בדיקת חמץ?
שמעתי הסבר יפה על פי
הקבלה....

כדי שהנשים ירגישו שגם הם
עשו משהו לפסח

רופא בפסח: את הכדור הזה,
פעמיים ביום אחרי האוכל.
אשכנזי: איזה אוכל?

כחייביק לכתוב
ב'ינוי בחול
המועד, ה T ה N
ז'רז'.

בידידות ובחיבה
ניר זלמל

חום המועד

ספר ביום רגיל:
צד אנשים מהרחוב

ספר בערב פסח:
קובע אצלו תור דרך לשכת ראש
הממשלה

רשימה של כל הדברים
שאני אוהב בפסח:

תודה שצפיתם

מלשה שהיה

מלשה בחי"ט!

רבי אלחנן וסרמן זצ"ל היה נוסע מפעם לפעם לארה"ב כדי לאסוף כספים עבור ישיבתו שבברנוביץ'. בימים ההם הנסיעה היתה קשה מאוד, וצריך היה להיטלטל באניה במשך כמה שבועות. רבי אלחנן נאלץ לעזוב את תלמידיו האהובים עליו כנפשו ולהפסיק את אמירת השיעורים, והכל עשה למען אהבת תורה והחזקת ישיבתו הקדושה. באחת מנסיעותיו לא הצליח בשליחותו, ואף לאחר מאמצים מרובים לא הצליח לאסוף די כסף כדי לשלם את חובותיה הגדולים של הישיבה. קודם שחזר לברנוביץ' אמרו לו מלווי שיש עוד עשיר בעיר המתפרנס ממלאכת החייטות, אך כגודל עשרו - כן גודל קמצנותו, ואינו נותן פרוטה אחת לצדקה... אך אין מה להפסיד, ורבי אלחנן החליט לעלות אליו. כשהגיע רבי אלחנן אל החייט העשיר שאלו הלה למבוקשו. רבי אלחנן השיב לו: 'באתי מברנוביץ' הרחוקה, מאחר ששני כפתורים בחליפתי התרופפו. שמעתי כי חייט מומחה הנך, והגעתי אליך לאמריקה כדי שתתקן לי את הכפתורים'.

החייט הסתכל על רבי אלחנן במבט תמה, ואמר לו: 'אתה נראה כאדם חכם, בשביל שני כפתורים נסעת את כל הדרך הארוכה, עם כל הקושי הכרוך בזה? וכי בברנוביץ' אין חייטים? והרי בסכום הכסף שהוצאת על הנסיעה - יכול היית לקנות כמה חליפות חדשות!...' אך רבי אלחנן בשלו: 'חליפתי חשובה לי מאוד, והגעתי לכאן מברנוביץ' כדי שתתפור לי את שני הכפתורים...' החייט התחיל לצעוק עליו: 'אתה אדם שפוי? וכי בשביל דבר פטוט כזה מבזבזים זמן רב כל כך, טרחה אדירה וסכום כסף כה רב?? בשביל תפירת שני כפתורים?? אתה הוא השוטה הגדול שראיתי מעודי!' כך צעק וצעק בסערת נפש גדולה. כששמע רבי אלחנן שהחייט קלט את עומק הטיפשות שבדבר, אמר לו: 'אדוני היקר, השמע לאוזניך מה שאתה מוציא מפיך. אין טיפוש גדול יותר ממי שמגיע מברנוביץ' לאמריקה עבור תיקון שני כפתורים. מה תענה לזעקת נשמתך שירדה מעולם עליון לעולם הזה, שהוא מרחק גדול הרבה יותר מהמרחק בין ברנוביץ' לאמריקה, כדי לתפור מלבושים ולהרוויח כמה גרגירי כסף?...' החייט שתק, המום. המסר היה חד וברור. או-אז הוא פתח את לבו והעניק תרומה הגונה לישיבה, ומאז חזר למוטב

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

איך אנשים שלא חוגגים את פסח יודעים שהגיע הזמן להחליף מברשת שיניים?

הרגע הזה שנופלת לך מצה על הריצפה ואתה רואה את עצמך אוסף פאזל 1000 חלקים

הרגע המפחיד הזה שאתה חוזר לבית וקולט שאשתך התחילה לנקות לפסח.

פיצחתי את הנוסחה הסודית של קוקה קולה!

אם הקולה כשרה לאשכנזים בפסח כנראה שהיא עשויה מתפוחי אדמה וביצים!

כל האלה שיורדים עלינו שאין מה לאכול בפסח שטויות מותר לנו ביצים וביצים וביצים וביצים

אני נותן 1,000 שקל למי שישפוך עכשיו סיר קוסקוס לחמותי במטבח

פעם הגיע יהודי לרב שטיינמן ואמר לו שאצל הוריו בבית נהגו לשפשף את חריצי המרצפות שמא מסתתר שם חמץ. ענה לו הרב שטיינמן, זו באמת חומר יפה, אבל אתה חייב לעשות את זה בעצמך אסור לך לסמוך בעניין כזה רציני על אשתך... 😊

זה מה שאני רואה בעיניים בפסח

כי מגיע לאשתך את הטוב ביותר 😊

כשאמא מתחילה עם הניקיונות לפסח:
- אל תבנס עם זה לחדר, זה עושה פירורים
- אמא זה הפלאפון שלי

דברי הגאון הרב

ראובן אלבז שליט"א

ה'אלה הקדושים! כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לְאֲדֹנֵינוּ

בימי חג הפסח כל בית ישראל מתעוררים ומקבלים את אותה הארה והשפעה שזכו לה אבותינו בימים ההם שיצאו ממצרים מעבדות לחרות, ונהפכו להיות בגדר ה'לל עבדי ה' ולא עבדי פרעה (מגילה י"ד ע"א), ומובא בזוהר הקדוש (בא דף מ ע"ב) כל אדם המספר ביציאת מצרים ובאותו סיפור שמח בשמחה, עתיד הוא לשמוח עם השכינה בעולם הבא. באותה שעה מכנס הקב"ה את כל הפמליא שלו, ואומר להם: לכו ותשמעו את סיפור השבח שלי שמספרים הבנים שלי ושמחים בגאולתי. בלילה קדושה זו יורדת הארה גדולה משמים שבה אפשר להחדיר את האמונה והמידות הטובות בבנינו, על אף שבמשך השנה פעמים שלא מצליחים כל כך לעשות זאת, מ"מ בלילה זו על ידי תיאור סיפור יציאת מצרים והודאה לה' יתברך על ניסיו ונפלאותיו שעשה ועושה עמנו, נחקקים הדברים בלב הילדים ומלווים אותם לכל החיים, ולכן שומעים אנו לא מעט סיפורים על אנשים שרצו להתרחק משמירת התורה והמצוות רח"ל, אך בזכרם את ליל הסדר יחד עם כל המשפחה חזרו בהם והסתופפו שוב תחת כנפי השכינה, כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לְאֲדֹנֵינוּ (מושאל מנחמיה ח, י'), ובכוחו לפעול גדולות ונצורות.

בלע הגדה לא יצא

גולת הכותרת של לילה זה היא מצוות "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, לְתַאֲרָה רַחֲבִית וְלִהְיוֹת לְךָ כִּיד ה' הַטּוֹבָה עָלֵינוּ לְבָנֵינוּ וְלִצְאָאֵינוּ אַחֲרָיו אֶת נֹסֵי ה' וְנַפְלְאוֹתָיו בִּיציאת מצרים, והחדרת האמונה הנטועה בנו מדור דור שה' יתברך הוא מצוי ומשגיח על כל פרט ופרט ובחר בנו כעם סגולה מכל העמים, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ (מנוסח ברכות התורה). וְהִיָּיתֶם לִי סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָל הָאָרֶץ (שמות יט, ה).

ולכן צריך לקרוא את ההגדה בנחת ובמתנות, להאזין לשאלות הילדים ולנסות לתרץ להם, ובכך לקשור ולאגוד את כל המשפחה כולה ולנטוע בכל אחד את האמונה, וְהָאֵמֶן בָּה' וְיִחְשְׁבֶהָ לוֹ צִדְקָה (בראשית טו, ו).

לפני כמה שנים ניגש אלי אדם מסוים ואמר לי: "כבוד הרב, שברתי השנה שיא! סיימתי לקרוא את כל ההגדה בתשע דקות!"

השבתי לו שנפסק להלכה שהבולע את המצה יצא ידי חובה (בדיעבד, אך לכתחילה צריך ללעוס את המצה יפה ואחר כך לבלוע, כמבואר בחזו"ע פסח עמוד ס"ט), אך הבולע את המרור לא יצא ידי חובה, משום שצריך להרגיש את טעם המרור (כמבואר בשו"ע סימן תרע"ה ס"ג), אולם בדרך מליצה אפשר לומר שלכל הדעות והשיטות "בלע אגדה-לא יצא ידי חובה", כיון שתכלית הלילה הקדושה הוא להרחיב ולספר ביציאת מצרים, ולהודות לה' יתברך על ניסיו שעשה עושה ויעשה עמנו, ובכך מגלגלים אנו רחמיו יתברך שימשיך לעשות עמנו ניסים ונפלאות, וכדברי רבותינו (מדרש תהילים יח) כל שעושים לו נס ומהלל ומשבח את הקב"ה עושים לו עוד נס, שנאמר "נִתְּתָה לִירָאָה נֶס לְהִתְנוֹסֵס" (תהילים ס, ו).

חג שמח שבת שלום ואמור!

סדר הכנת כוס קפה בערבי פסחים: קם הולך למטבח, לוקח כוס הולך לאמבטיה כדי לקחת כפית, חוזר למטבח להביא קפה, נזכר שהסוכר ליד הכיור במרפסת, הולך להביא, הולך למטבח כדי לשים מים חמים וחלב, נזכר ששכח את הכפית בכלי של הסוכר ליד הכיור במרפסת, מערבב את הקפה עם האצבע, לוקח את הקפה שהספיק להתקרר, ויושב בחדר מדרגות.

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

פרשת השבוע

אָס 20 יוֹשֵׁעַ

פֶּסַח

מה קונה העניות

**גוסטבו בכסף עושה להטים
ומה בין שטרות לסמרטוטים?**

"ואחרי כן יצאו ברכש גדול" (מנחם)

(ההגדה, מתוך ברית בין הבתרים)

המדרש אומר, שה' שאל את אברהם מה הוא בוחר בעבור ילדיו, כיצד יזכרו את עוונותיהם - בגיהנם או בגלות. שואל על כך ר' יהונתן איבשיץ - מה הספק בכלל? הרי ודאי עדיפה כל גלות על פני גיהנם!

אלא, אברהם פחד שהגלות כלל לא תזכור את עוונותיהם של ישראל. עם ישראל יהיו עבדים, חסרי כסף וללא חרות - ואיך יתעלו כך ברוחניות? הוא חשש שהגלות לא תועיל להם.

ועל זאת הבטיחו ה': 'ואחרי כן יצאו ברכש גדול'. ה'רכוש' אלו התורה והמצוות שקבלו בהר סיני. ה' אומר: דוקא על ידי העבדות במצרים, ללא ממון, בעבודת פרך - נשמות עם ישראל יזכרו ויעלו!

ואברהם אבינו נרגע. ואכן בחר בגלות. ממשיך ר' יהונתן ואומר: גם הגלות של ימינו, עם כל קשייה - בהכרח תעזר לנו ברוחניות! דוקא יסורים וצער, בכוחם לקרב את האדם אל ה'.

"הבנתם?" סכם יידל. "לחנוף ילדים ולעליה רוחנית עוזרות תפלות. אבל כסף? מי אומר? אולי כסף רק הורס..."

הגביר הסתכל על השטרות שבידו, ומבט חדש בעיניו. "בכל זאת", מלמל, "אצטרף לשים את הסמרטוטים האלה במקום מועיל כלשהו". "אני אנסה לעזור בזה, למצא מישהו שאכן זקוק לכסף ומצוה לתת לו", הבטיח לו סבא. "והעקר, נראה שאתה יצאת מן השיחה הזו ברכוש גדול!"

"אני דואג ליהודים רבים, כמוכן", הסביר גוסטבו, "אבל ליהודי אחד לדאג במיוחד". "ואיך תדע איזה יהודי לבחור?" התעניין סבא.

"זו ההברקה של אבי", אמר גוסטבו. "הוא צוה עלי להגיע לבית כנסת, למצא יהודי שאומר בדבקות תהלים, ולספק לו את כל צרכי הפסח.

והנה, האברך הזה אמר תהלים בדבקות, אבל אינו מסכים לקבל ממני כסף". "מדוע אינך מסכים?" שאל סבא את יידל.

יידל אמר: "אין לי שום בעיה לקבל את הכסף, אם אכן היה חסר לי לצרכי החג, אבל ברוך ה', לפסח יש לי".

"ועל מה התפללת כך?" שאל הגביר. "על חנוף ילדי", הסביר יידל. "ילדים כה רבים יורדים מהדרך, לא עלינו. התפללתי בדמעות שילדי יעלו בתורה".

"וג..." לא התאפק מר גוסטבו ואמר, "ואיך ילדים אינם יורדים? כשיש כסף. מממנים להם מלמדים טובים, מבטיחים להם פרסים אם ילכו בדרך הישר. הכל ענין של כסף... אם יחסר להם כסף הם ירצו לצאת לעבד ויעזבו את למונדם!"

ומיד הכפיל גוסטבו ושלש את תרומתו, שיהיה לילדים גם כשיגדלו. אך יידל עדין סרב לקחת. "אין סבה לחשב שדוקא כסף יעזר לחנוף ילדי", הוא טען.

"כסף הוא דבר מצוין", טען גוסטבו. "הנה, אפלו עם ישראל בצאתם ממצרים יצאו ברכוש גדול!"

"אבל האם יודע אתה מה אומר על כך ר' יהונתן איבשיץ?" שאל יידל בחיוך.

הכל השתתקו והאזינו. מה אומר ר' יהונתן, ואיך זה קשור?

"האם אפשר להכנס לבית כנסת?" בקש האורח, שנגאח גביר אדיר. "אי אפשר", אמר המנקה, "עושים 'ספונגה'. עוד עשר דקות".

"שמע מה למדני אבי מורי", נענה האיש חגיגת, "אין דבר בעולם שעומד בפני הכסף. קח חמש מאות שקל בשבילך וחמש מאות שקל תרומה לבית הכנסת, ועכשו תן להכנס".

הגביר צדק, באותו רגע הסדיר המנקה שהוא יוכל להכנס למרות ה'ספונגה'. "הוא אדם מענין, הגביר גוסטבו", ספר יוסף חיים בשלחן השבת. "השמעתי שהוא הלו לגבי מדריו הטיולים, והבטיח לו אלפים שקל אם יגיע במשך שבועיים לתפלת שחרית בבית הכנסת?"

"אמרו לי שהוא אומר שכסף יענה את הכל. בכסף היה אפשר להחזיר את כל עם ישראל בתשובה", הוסיף מאירצ'יק. סבא הגיב מהרה: "הוא נשמע יהודי בעל לב. ובכל זאת, לא הכל כסף".

"מענין אם היה פעם אדם שסרב לקבל ממנו כסף", אמר מאירצ'יק לסבא כשלהו לבית כנסת.

ובאותו רגע ממש נראה הגביר מול עיניהם, פוסע לצדו של יידל, ומחפש - לא פחות ולא יותר - את סבא יהושע... "ר' יהושע, שמעתי עליכם שכשיש בעיות בשכונה באים אליכם; והנה, יש לי בעיות עם האברך הזה על אף שאני מכירו כלל".

"בעיות?" התפלא סבא, וגבלו תמה: יידל ישר הדרך עושה בעיות למישהו!...

ומר גוסטבו פתח וספר: "אבי זכרוננו לברכה צוה עלי בצוואתו לבוא כל שנה לארץ ישראל בתקופת ניסן, ולדאג ליהודי אחד".

"רק יהודי אחד?" שאל סבא.

ואלה תולדות

הרה"צ רבי נטע צינורט זצ"ל

מגדולי ירושלים
מגיד שעור בישיבת 'תולדות אהרן'

נפטר בכ"ז חשוון תשמ"ב

גזרה או רכוש?

את המלים האחרונות הספיק לשמע האב הגדול, שנכנס זה עתה אל תוך הבלגן.

קרא רבי נטע לכל הילדים, אסף אותם ואמר להם כבכול ברכינות: "למה נפלו פנינו? שמה גזרה גזר עלינו הקדוש ברוך הוא, לנקות מחמץ? אם כן, הבה וננהג כפי שנהגו יהודים בכל הדורות בעת גזרה - נלך לבית הכנסת ונקרע שערי שמים בתחנונות להעביר את רע הגזרה..."

חיוכים עלו על פני הסובבים, והאב הגדול המשיך: "וכי לנקות מחמץ זו גזרה רעה?"

ההפך הוא הנכון! הנקיון הזה הוא זכות לנו, מתנה יקרה יותר מפיז ומפנינים!

לנקות כיס - מתנה.

עוד כיס - עוד מתנה.

לקרצף? זכות לנו!

למרק? - זכינו גם בכך!

בכל נקוי ונקוי שפר חלקנו יותר ויותר.

וגם אחר כל הנקיונות, ביום טוב עצמו ובמועד - כל אכילת מצה, כל

זהירות ממשהו חמץ - אלו הם מתנות יקרות ערך."

השמחה הפנימית והעליצות האמתית שקרנו מן האב הדביקו את הסובבים כלם, ובמרץ מחדש פנה כל אחד ואחד מהילדים לעמלו, לאסף לעצמו רכוש גדול של נקיונות.

לארוך כל ימות השנה, זכרו בביתו של הגאון הצדיק רבי משה נתן נטע צינורט את חג הפסח. גם בימי תמוז, אלול או חשוון היתה הרבנית מזכירה לילדים: "לא להניח ספר על השלחן, שלא יתלכלך בחמץ! כן אנו זוכים לקיים את המצוה לזכור כל ימי חיינו את יום צאתנו מארץ מצרים."

ואם כן בתמוז, על אחת כמה וכמה בערב פסח. ככל שקרבו הימים אל זמן יציאת מצרים, הלכו ותכפו

ההקנות. וכמו בכל בתי ישראל עברו בימים אלו על כל פנה ופנה בבית. זה מנער את הספרים, וזו משפשפת תריסים; האחת מצחצחת את גביע הכסף והפמוטים ובת נוספת רוכנת אל המקור.

גלת הכותרת של הבלגן היתה ארון המעילים, שתכולתו הוצאה החוצה כדי לבדק בו פריט אחר פריט.

יום אחד, ישב אחד הילדים הגדולים על יד החלון ובדק את המעילים. לכל מעיל יש שני

כיסים לפחות, ויש כאלו שיש להם ארבעה כיסים ויותר, והוא בדק כל מעיל וכל כיס ביסודיות. "אוי, כמה עבודה", נאנח הילד בעודו אוזז במברשת ומתאמץ להסיר מקפלי הבד שבכיסים כל שמץ של פרוורים נחבאים.

מאיר היל

שמתו לב
לתופעה מוזרה -
חמשת הימים הראשונים
שאחרי סוף השבוע הם
תמיד הכי קשים...
במקרה הם גם נקראים
"ימי עבודה".

לבי
ובנות
5 עד 12

מָצָא 5 הַהֲדָלִים

כמו שכלנו נעשה בליל הסדר, גם משה הקטן
מסב מול קערת הסדר שלו. חושבים שתוכלו
למצא מה נשתנה בין התמונות?

הילדה שענתה נכון על החידות
וזכתה בפרס היא:
שירה זעפרני
מאשדוד

מַצְרָכִים:

- מצה
- 50 גרם שוקולד
- (עדיף שוקולד חלב)
- כף שמן
- אגוזי מלך קצוצים

הכונתבת הנה ילדה בת 12

ילדי האלפים

מאיר זואטה

עֲנֵה הָרֵב: "הַכֶּסֶף הַזֶּה בְּכָלֹל לֹא שָׁלֹה!"

האיש התפלא מאוד ושאל: "למה אני
צריך להחזיר? הרי ההלכה אומרת שאם
המאבד התיאש, לא צריכים להחזיר?"
ענה הרב: "הכסף הזה בכלל לא שלו! הוא של
בעלה! והבעל שלה בבית ובכלל לא יודע מה
קרה, אז איך יתיאש?"

ילדים, אתם מבינים מה הרב
אמר כאן? האשה לא יכולה
להתיאש ממשוהו שהוא לא
שלה. רק מי שבאמת הבעלים
על הדבר יכול להחליט אם
להתיאש או לא.

ועל זה אמר הרב "חזון איש"
דבר מדויק: "כל מה שיש לנו
בעולם הזה הוא לא שלנו! הכל שייך
לקדוש ברוך הוא! לכן, אין לאף אחד

מאתנו בכלל זכות להתיאש!"
חשבו על זה רגע: החיים שלנו, הגוף שלנו,
הכשרונות שלנו - כל אלה הם מתנות מה' ויחזיר.
אם כן, איך נוכל להתיאש ולתת לקשיים לנצח
אותנו?

היתה לכם בחינה קשה? או מישהו אמר לכם
משהו לא נחמד? אל תתנו ליצר הרע להכניס
בכם יאוש! היאוש הוא כמו סחורה שהיצר הרע
מנסה למכר לכם, אבל האמת היא שיאוש בכלל
לא קיים בעולמו!

מה אתם אומרים, ננסה השבת הזאת לא
להתיאש גם כשקשה? אולי תחשבו על משהו
שהיה לכם קשה, ובמקום להתיאש, תמצאו
דרך להתמודד אותו בשמחה? נספר להורים או
לחברים על הספור המדהים הזה, ונחשב יחד איך
אפשר להתגבר על היאוש.

שבת שלום!

ניתן להשיג את ספרי הבדיחות "כל יום פורים" עם משלוח עד
הבית 052-4770297, להאזנה למאות שיעורים לילדים, פרשת
שבוע וסיפורי צדיקים חפשי: "מאיר גואטה - מתוקים מדבש"

שלום לכם ילדים צדיקים!

אתם יודעים מהו "יריד"? בואו אספר לכם!
יריד הוא מקום מיוחד שאליו מגיעים הרבה
אנשים שמוכרים דברים שונים - צעצועים,
בגדים, מאכלים ועוד הרבה דברים מעניינים.
כלם מגיעים לכמה ימים למקום אחד, וכך
מי שרוצה לקנות משהו, יכול למצא
הכל במקום אחד.

היום אספר לכם ספור מיוחד
שקרה ביריד...

היה פעם יהודי שהיה לוה
כסף מחבריו כדי ללכת ליריד
לקנות סחורה. אחר כך היה מוכר
את הסחורה במשך כל השנה,
מחזיר את ההלוואה לחברים, וכך היה
מתפרנס.

שנה אחת קרה דבר עצוב - האיש חלה ולא
יכול היה ללכת ליריד. מה עשה? בקש מאשתו
שתלך במקומו. האשה הצדקת הסכימה מיד
ויצאה לדרך עם כל הכסף שלו.

אבל אז! לצערה הגדול, כשהגיעה ליריד,
אבדה את הארנק עם כל הכסף!

תארו לעצמכם כמה היא היתה עצובה
ומפחדת! מה תגיד לבעלה? איך יחזירו את
ההלוואה? ממה יתפרנסו השנה?

האשה בכתה וצעקה, עד שכלם ביריד שמעו
על מה שקרה. והנה פלא! פתאום איש אחד בקהל
אמר: "אני מצאתי ארנק עם כסף!"

האשה שמחה מאוד, אבל אותו איש אמר משהו
מפתיע: "לפי ההלכה, אני לא חייב להחזיר את
הכסף, כי אין על הכסף סימן מיוחד שמוכיח שהוא
שלי, וגם את כבר התיאשת ממנו..."

האשה לא וותרה. היא הלכה עם אותו אדם
לרבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל, שהיה רב העיר.
הרב הקדוש שמע את הספור ופסק: "האיש צריך
להחזיר לה את הכסף!"

הַלֶּכֶה לַאֲחֵן שֶׁת

מכירת חמץ

על ידי מכירת החמץ לגוי, החמץ נחשב כבר
לא ברשותו של היהודי אלא ברשות הגוי.

ילדים עם המַחֲזִין

מזל טוב לילד
הצדיק דניאל בן
טולילא - שחגג
יום הולדת עם
משחק קלפים
מקורי מהשערים
של מגזין
"מאירים"
את השבת!

פסוק מההפטרה

תנו פסוק:
יש לכם רציון מה הציור מהאזן שלח לנו לחייל

פתרון לחידה משבוע שעבר:
"עם זו יצאתי לי תהלתי יספרי"

יום דיים

היכן מסתתר?

עדן ויהונתן בודקים חמץ: החבאנו עשר פרוסות לחם ברחבי המגזין. חושבים שתוכלו למצא אותן?

חידה?

מה יצק משה על ראש אהרן?
תשובה לחידה משבוע שעבר:
תור או בן יונה

הדיווחות

הרגע חזר שדלת נטרקת לך בטעות, ומהבילה אתה פותח אותה וסוגר אותה שוב, אבל הפעם בעדינות...

חניתי כל כך גרוע, שכשחזרתי ראיתי פקח מדביק לי תו נכה...

את הסיפור המלא ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

המאבחרון של חני | חני פרק

מקלות מצה בשוקולד ואגוזים

מתכונים שילדים יכולים להכין לבד

אפן ההכנה:

1. ממסים את השוקולד עם כף שמן.
2. חותכים את המצות בזהירות לרצועות ברחב שני סנטימטר.
3. טובלים בשוקולד משתי הצדדים.
4. אחר כך מניחים בצלחת עם אגוזים קצוצים.
5. מכניסים למקרר למספר דקות עד שהשוקולד מתקשה.

בתאבון וחג שמח!

מצטלמים עם המגזין בפסח

1. אתם מצטלמים עם המגזין ליד שלחן החג
2. שולחים לנו את התמונה למייל MAG@tv2000.co.il
3. ונקנים להגרלה על פרסים יקירי ערך

מתוקים מוסף אולמיה 13 - פסח תשפ"ה

אֶזְנוֹת

הס"ד, ע"דיון רפ"ח

חג הפסח

לשבתו עֵבֶת

אך בליל הסדר, כאשר הסתיימה התפילה, והכל שבו לביתם, ועמדו לקדש על חזיון נצבה הבקעה בפניהם במלא חמרתה...

בלית ברירה פתח דוד את פיו והחל להסביר לאביו בעדינות, שהמחלל שבת יינו כיון נסו, ומשפך, אין הוא יכול להסב לשלחן אחד עם אותו קרוב.

"תן לי רשות" בקש הנער הטוהר: "ואלך לאכל אצל הרב..."

בשמעו כן נחרד האב, ופנה לצדדים להשפיע על קרוב המשפחה שיחדל מלחלל שבת, אולם אותו ספר טען כי מדובר בפקוח נפש כי אם לא יעבד בליל שבת יעזבו אותו הלקוחות.

הלכו שניהם לבית הרב שם שטחו בפניו את הדברים, ושאלוהו - האם אכן יינו של הספר האנוס לחלל שבת מצד פרנסתו כשר לשתייה?

עמד הרב - רבי שלמה זצ"ל ובנעם שיחו ומתק שפותותיו הסביר את חשיבותה ואורה של שמירת השבת:

לא זו בלבד שלא יתכנו הפסדים כתוצאה משמירתה, אלא השבת היא מקור הברכה, ומבטח לו לספר שאם יסגר את שערי המספרה לפני בוא השבת, תעלה קרנו מעלה מעלה, ופרנסתו מבטחת לו ברוח.

סופו של המעשה היה שלא זז משם עד שקבל עליו היהודי בקנין גמור ושלם שלעולם לא יפתח יותר את מספרתו בליל שבת, וחזר בתשובה שלמה מעמק לבו.

כך זכה רבי דוד ונתגלגלה מצוה גדולה זו לידי בליל הסדר, להשיב את אחד מקרוביו בתשובה שלמה.

ללמדנו על יראתו וחקמתו של רבי דוד בן בוארון זצ"ל שלא לחנם גדל והיה ראב"ד ליהדות תוניסיה כלה...

(הגדה של פסח - ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

קול מחיאת הכפים שלו כילד קט נשמע היטב למרחוק, נהנה מאד וקורת רוח פשטה על פניו. ('אדמו"רי בעלז', ח"ג עמוד יג)

באחת השנים בערב פסח נפצע קשות בורעו נכדו חביבו של הרבי, ר' יצחק דוד רוקח ז"ל, שקילד היה שואל את הקשיות בליל הסדר, והצרך לנסע אל העיר הגדולה לדרש ברופאים. כשחזר, פנה אליו זקנו בחביבות ושאלו: נו, יצחק דוד, מה יהיה? האם תוכל למחא כפים בליל הסדר? ('ביתו נאווה קודש' ניסן ב, עמ' תנז)

אחד חכם

בן חכם מיוסר אב (משלי יג, א). הגאון רבי דוד בן בוארון זצ"ל רבה הראשי של תוניסיה, לא נולד במשפחת רבנים, אביו היה יהודי פשוט ועמל לפרנסתו.

רבי דוד למד תורה בישיבת 'חברת התלמוד' אצל הגאון רבי שלמה דאנה זצ"ל מחבר 'שלמי תורה' שעליו אמרו תוניס שאלמלא הוא נשתכחה תורה מישראל, רבי שלמה קרב את תלמידו בעבותות אהבה וגדל אותו להיות גדול בישראל.

היה זה בתקופה של הדרדרות בחיי היהדות בתוניס לאחר הכבוש הצרפתי, ורבים החלו לעבד בשבת רחמנא לצלן.

באחת השנים נודע לרבי דוד לקראת ליל הסדר, שעל שלחן משפחתו עתיד להתארח אחד מקרובי המשפחה - ספר במקצועו שנכשל לעתים, והיה מספר את לקוחותיו בערב שבת גם אחרי חשכה.

הנער דוד הטרד מאד מכה, שהרי המחלל שבת יינו כיון נסו, ואיך ישתה ארבע כוסות על שלחן אחד עם מחלל שבת?

התבייש הנער דוד מאביו, ולא רצה לגלות לו שאין הוא חפץ להסב לשלחן הסדר עם אותו קרוב, ובמבוכתו לא אמר מאום.

ימחאו כף

מנהג עתיק יומין נהוג בבית בעלזא, למחא כף אל כף קדם אמירת 'מה נשתנה'. מנהג זה נהוג היה עוד בימי האדמו"ר הראשון לבית בעלזא, הרב הקדוש רבי שר שלום זי"ע.

טעמים רבים נאמרו למנהג זה, ומי יעמד בסוד קדושים, אך נציג שנים מתוכם שנשמעו מפי הגאון רבי אשר אנשיל כץ זצ"ל רבה של סערדהלי:

הטעם הראשון הוא, כדרך שהכהו הגדול בשעה שנכנס לפני ולפנים היה נשמע קול פעמוני הזהב על שולי המעיל סביב, כנאמר (שמות כח לה) 'ונשמע קולו בבאו אל הקדש'.

לכן בשעה זו - שעת אמירת 'מה נשתנה', בה הבן פותח במצוה ראשונה של ליל הסדר - 'ויהי כי ישאלך בנך' (שמות יג יד), ועל ידו אנו נכנסים בביכול אל הקדש פנימה בליל התקדש חג הפסח, נוהגים אנו להשמיע קול זכר לזה.

טעם נוסף למנהג זה הוא הרמז על כך שבליל קדוש זה אין 'הידים ידי עשו' (בראשית כז כב) שולטות בנו, שכן כפי שאמרו חכמינו ז"ל (ב"ר סה כ) כאשר 'קולו של יעקב מצפצף' אין הידים ידי עשו. ליל הסדר הוא הלילה שבו בכל בית יהודי בעולם מצפצף קולם של תינוקות של בית רבן, וממילא גובר כחנו על כחו של עשו. (הגדה של פסח 'מעשי למלך', עמ' נו)

חשיבות רבה יחסו בבית בעלזא למנהג זה. פעם שח חסיד ישיש שזכה עוד לשהות בצל הרב הקדוש רבי שר שלום, לנכדו הצדיק רבי יששכר דב מעלזא זי"ע, א, שהוא זכר כיצד שאל את ארבע הקשיות כפעוט רך בשלחן הסדר של זקנו.

לשמע הדברים חקר המהרי"ד את החסיד האם זוכר הוא אותו מוחא אז כף אל כף לפני הקשיות. מששמע את תשובת החסיד שאכן,

חידון אֶזְנוֹת - נושא פרסים כמה פעמים מופיעות בהגדה המלים 'לשנה הבאה'?

פתרון החידה - פרשת ויחי:

ש. איפה מוזכר בפרשה זו אדם אחד פעמיים באותו פסוק, אולם בכל פעם הוא נקרא בשם אחר?

ת. בבראשית מט ב, מדובר על יעקב אבינו, פעם בשם יעקב ופעם בשם ישראל.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת ויחי:

ה' בצלאל קאהן מירושלים.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה

על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".

את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חג הפסח

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

על חדש ניסן נאמר ביוצרות למוסף של פרשת החדש, 'החדש אשר ישועות בו מקיפות' דהיינו שהחדש מקף בישועות ויפאות. שהרי גם חדש אדר שלפניו וגם חדש איר שלאחריו הם נוטריקון אני ה' רפא, וגם המצה נקראת בזרזר מאכל הרפואה. כי חדש ניסן מסגל להמשיך רפואה וישועה. וגם צרופ שם הוי"ה של חדש ניסן הוא נוטריקון הפסוק ישמחו השמים ותגל הארץ, והתבות בגימטריה מצמיח קרן ישועה בימי ניסן חדש האביב. (שי למורא)

בלייל הסדר אוכלים 3 מצות ושומרים 4 בוסות יין. 3 פעמים תבת מצה בגימטריה 405, 749 פנינים שבת הגדול, כי בשבת הגדול דורשים בענינים אלו וקוראים בו התגדה. (שערי נסים)

רבים המהים מדוע בכל סמיני הסדר אין קמז ליציאת מצרים, אולם באמת יש קמז לזה בתבת פרשם שהיא נוטריקון כל סוס רכב פרעה, ולא לחנם נרמזה קריעת ים סוף דוקא בפרשם. כי אותה מטבילים במי מלח כדי להפיר את טביעת כל סוס רכב פרעה במי ים סוף המלוחים... (רבי יוסף חיים זוננפלד)

רבי צבי הירש מדייטשוב היה אומר, שבפסח מוסרים לצדיק את מפתחות בני חיי ומוציא ומרמז הדבר בשם פסח שהוא נוטריקון פונקס חיים סביב, והפונקס לבנים שנאמר בגיזר בשתלי זיתים סביב לשלחנה. (מפי ספרים)

פסח נוטריקון פה סח. כי בחג הפסח כל מה שהאדם מבקש מה' יתברך בפיו הוא נותן לו. לפי שפסח הוא בחינת חסד ואהבה והגאולה תבוא בזכות האמונה. וכן נאמר ורעה אמונה והתענג עליה, אם תהינה לה שתי המדות הללו אמונה ואהבה בתענוגים, אז ייתרלה משאלת לבך שנאמר אחריו. (שפתי צדיק)

נוהגים לאחל בחג המצות איש לרעהו פסח כשר ושמוח, ורמז יש בתבות אלו לכל החגים והמועדים. פורים, סכות, חנוכה, פורים, שבועות, ראש השנה, ושבועות, מועדים חדשים. ואף חו"ל המועד נוטריקון חגים וזמנים לששון. (תורת חסד לאברהם)

ספורים

שנה אחת, בשעת אפית המצות של הגר"ז מברסק בירושלים, פנה אליו אחד הנזכרים וספר לו ספור נפלא בענין אפית מצות. מעשה באחד מצדיקי החסידות הראשונים, שהיה נוהג לאפות את מצותיו בהדור רב ובקדוק גדול. עמד שם יהודי תמים ופשוט, וכשראה את ההזירות הגדולה של הצדיק באפית מצותיו והדור הגדול, הצטער מאד על שהוא לא יכול להגיע לכך מחסר זמן ויכלת. עמד האיש בקרן זווית והתפלל לה' מקירות לבו: "רבונו של עולם! יהודי פשוט אני, ואני יכול להדר ולקדקד בעסק המצות כמו הרבי, ולכן מבקש ומתחנן אני לפניך שתענה עלי רוח מקדש ותצני להוציא מתחת ידי מצות מהדרות ומקדקדות". שמע הצדיק את תפלתו, ומיד פנה אליו ובקש להחליף עמו את המצות. האיש סים לספר את הדבר באוזן הרב מברסק, והיה נכר כי פונתו להוציא מספור זה מוסר השכל כמה גדולה היא התפלה, וכמה עדיפות הן המצות שהעתיקו עליהן שתיינה בהדור רב, יותר מאשר מצות כשרות ומהדרות שעמלו עליהן בחמרות יתרות. אולם הרב מברסק נענה מיד בשנינות אפנית, ואמר: "ואני לומד כאן ממש להפך. שהרי אותו יהודי העליח לפעל בתפלתו על-אתר, לזכות במצות מהדרות שעליהן טרח הרבי..."

אחד מחסידיו התפאר ש"למה" מרדומסק, לא נפקד בבנים במשך שנים ארבות. במרדומסק, הגיע שנה אחת אל רבו לקראת חג הפסח כדי להתברך מפיו, אך מכיון שידע שדעתו של הרבי אינה נוהג מאותם חסידים שבאים לראותו בשעה שהוא מסב לשלחן החג, לכן התחמק כל העת כדי שהרבי לא יראהו. גם בשעת הסדר, עמד האיש מאחורי הדלת באימה, והמתין בכליון עינים להודעתו נאותה כדי שהרבי יראהו ויברכהו בזרע של קימא. והנה הגיע הרבי לאמירת "מה נשתנה", ולפתע פנה אל אותו חסיד ואמר: "קרא נא מה שכתוב בהגדה", והלה קרא מתוך התבטב: "וכאן הבן שואל". חנה הרבי ואמר: "כאן יכול אתה לבקש בן", ואמנם בשנה שלאחר מכן הגיע החסיד בעצמו של ליל הסדר לבשרו, כי נולד לו בן למזל טוב.

כשהגיע רבי שמחה בונים מוורקא-אטוועק לירושלים, היה זה בפרס חג הפסח. כשהתבונן לאפות את מצותיו, בקש לאפות ב'תנור הראשון' להדור, אולם האופים אמרו לו כי חזקה זו שמורה לרבי דוד בידרמן מללוב, והוא אופה את מצותיו בתנור הראשון. אולם כששמע זאת רבי דוד, שלח להודיע לצדיק שזה עתה הגיע, כי הוא מכבדו להשתתף עמו בצותא באפית המצות בתנור הראשון. הסכים רבי שמחה בונים להצעה, אולם כשהגיע אל המאפה וראה מקרוב את תהליך הכנת המצות, הצטער לראות כי כמה מנהגים אינם נעשים כהלכה, ולכן התרעם על-כך והודיע כי הוא חדל מלהיות שותף עם הרבי באפית המצות. חנה רבי דוד ואמר לו: "אם אין מר רוצה במצות שלנו, לא יהיה לו מה לאכל בליל הסדר. כי גם את מצותיו שעתיד הוא לאפות, לא יוכל לאכל..." דברי הרבי לא הובנו בשעת מעשה, אולם בליל התקדש חג הפסח, כשרבי דוד התבונן לערוך את הסדר, הגיע אליו לפתע במוצה שליחו של רבי שמחה בונים, ובקש לקבל מצות שמורות בעבור רבו. התברר, כי הוא שכח להפריש חלה ממצותיו, והתקומו בו דברי רבי דוד כי גם את מצותיו לא יוכל לאכל....

לקבלת הגיליון והנחיות

דוא"ל: 5806777@gmail.com

פסח כשר ושמוח

לכל בית ישראל

זמני החג - ירושלים

הדלה"נ 7.44 צאת החג 7.44 רבנו תם 8.24

האורח המסתורי בליל הסדר

יחידי סגולה זכו להסב בליל הסדר על שלחנו של רבי אליעזר מדינקוב, ומי שזכה לכך היה שמח כמוצא שלל רב. המסבים חשים הרגשה של מעין עולם הבא, תענוג אמיתי של צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. הרבי יושב בראש השלחן כמלך בגדוד, קורא במתינות את ההגדה, מכאן כל פסוק באר היטב, מוסיף מעשיות ומשלים ומהדר במצות ספור וציאת מצרים. והנה מגיעים למציגת פוסו של אליהו הנביא, והרבי מבקש מהמסבים למזג מעט מפוסותיהם לגביעו של אליהו, ובטרם פתחו את הדלת באמירת "שפך חמתך", החל להסביר את ענין גלוי אליהו שמתגלה לעתים אפילו לאדם פשוט בהפסח הדעת, והחל לספר את הספור הבא.

בכפר קטן בשם יאורניק שבגליציה, התגורר יהודי עני בשם רבי פסח לנגוס, מצאצאי המקביל רבי שמשון מאוסטרופולי שנהרג על קדוש השם בפרעות ת"ח ות"ט. אשה צדקנית היתה לו, ושמה רחל מינא, בת-אחותו של הרבי ר' אלימלך מליז'נסק, ולהם ששה ילדים. איש תמים היה רבי פסח, ועובד ה' באמונה ובלישר, אך ביותו ריקס. היו בני ביתו עטופים ברעב, עד שנחמץ לבו של רבי פסח והחליט להשפיר עצמו לשמש כמלמד תינוקות באחד הכפרים שבסביבה, כדי לכלכל את בני-ביתו. אמר ועשה, ובתחלת הדרך יצא מביתו והחל לנודד מכפר לכפר, עד שהגיע לאכסניה גדולה שעמדה על פרשת-דרך, ובראשה עמד יהודי כפרי מגשם. לשמחתו של רבי פסח נודע לו, כי הלה תר אחר מלמד-תינוקות לבניו, שגולים בביתו כבורים ועמי-הארצות, והציע את עצמו לשמש בתפקיד הלווה. הצעתו התקבלה, ובשכרו הבטיח לו בעל-הבית תשלום של שלשים ריניש לכל תקופת הדרך, עד חג הפסח הבא לטובה. יושב רבי פסח בפנקס, והתניע עד כלות נפשו כדי להרביץ תורה בבגדים הפפרים הנערים. אולם מחר של הללו היה אטום ויבש כחרס, והם נלאו לשבת ולאמץ את עיניהם כדי לנסות לקרוא את האותיות הקטנות. בזמן שנפשם פמה למרחבים ולהשתובבות עם גערי הפפר. הימים עברו בעצלתיים, ובנוסף לקשי הלמוד עם הנערים, סבל מרעב ומחסור, שכן החובר אמנם היה איש אמיד ובעל-יכלת, אלא שהיה קמצן מכלל ונתן לו לאכל מעט לחם-צר ומים-לחץ. אולם אם לעצמו הסתפק רבי פסח במעט, נחמץ לבו בקרבו לראות כיצד מתעמר בעל-הבית באורחיו, כופץ ידו מן-הצדקה ומגרש אורחים שמבקשים לסעד מעט מזון בביתו בלי תשלום. לא יכל רבי פסח לעמד מן-הצד ולקראות את אכזריותו של החובר, עד שהציע לו להתחיל מעתה ואילך לקבל את האורחים שבאים לביתו, ואת דמי ההוצאות ינכה משכר למודו. "בטל גדול אתה", אמר לו החובר בגחוף, אולם הסכים מיד לעסקה, ורשם כל פרוטה שהוציא לצדקה על חשבונו של המלמד האכזר. והנה הגיעה שבת-מכרים של חודש ניסן, ורבי פסח בקש לשוב הביתה לאחר פמחצית השנה שנגער מביתו. פתח החובר את-פנקסו, ולאחר חשוב ארוך אמר: "הרי החשבון לפניך, ולפי הרשימות הללו כלית את כל דמי שכרך תמורת הצדקה שנתתי לאורחים. ולא עוד, אלא שאף נותרת חייב לי שני ריניש, אותם אני זוקף על חשבון הזמן הבא..."

יצא רבי פסח מבית החובר ללא אמר ודברים, ושב לכפרו בפחיתות. שעות ארוכות צעד בדרך, כיסו ריק, אך לבו מלא שמחה על שזכה לקיים מצוות רבות בכל מאדו ומש. ובשעה שנכנס לכפרו, כבר עמדה השמש בשפולי הרקיע ורבי פסח החל לרוץ לבית-ההכנסת כדי להספיק להתפלל תפלת מנחה בצבור, אחר תקופה ארוכה שלא זכה לכך. לפתע, תוך כדי מרוצתו, ראה מספר יהודים משלכים על השלג הצחור, אולם בהשתוקקותו הגדולה לתפלה במנחה, לא שת לבו אליהם והמשיך במרוצתו. באותה שעה התדפק אדם בלתי מוכר על דלת ביתו של רבי פסח, הניח על השלחן מספר מטבעות זהב, ואמר לבעלת-הבית המפתעת פה: "זה עתה ראיתי את בעלך חוזר אל הכפר, ובדרך ריצתו לבית-ההכנסת נפלו מכיסו מספר מטבעות זהב. אספתי את המטבעות אחריו כדי להשיבם לו, אולם הוא נעלם מעיני ולכן הבאתים הנה". האשה קבלה את הדברים בפשוט, והמתינה בקצרי-רוח לשוב בעלה לאחר תקופה כה ארוכה, ובאשר ספרה לו האשה על המטבעות האבודים שהושבו להם, שתק ולא גלה כי המטבעות כלל אינם שלו, שכן הבין כי מן-השמים זמנו לו אותם בתמורה לשכר הלמוד שוותר לכפרי. בן היה לו לרבי פסח, ושמו צבי אלימלך על-שם דוד-זקנו הרבי ר' אלימלך. חכם ופקח היה הילד, ובערב פסח שלחתו אמו לרפוש דבר-מה בשוק. בהיותו שם, ראה הנער אדם בלתי מוכר, לבוש במעיל פרוה וחסר עור במתניו. הלה האיר לו פנים והעניק לו זהוב אחד במתנה, לאחר שפסקה נערים הפילו בטעות את ערמות התבן שבעגלתו והנער הסביר לו כי הדבר נעשה שלא בכוונה והציל את חבריו מפעסו. בשבוע לביתו, ספר לאביו על האיש שפגש בשוק, ורבי פסח הבין מיד כי אין הדברים כפשוטם, אך שמר את-הדבר בלבו. והנה מסבים כל בני הבית לשלחן הסדר, ובאשר מזוג את פוסו של אליהו והנער צבי אלימלך נגש לפתח את-הדלת, נרעד לפתע ואמר: "אבא, הנה בעל-העגלה שראיתי היום בשוק", אך באשר בקש לצאת אליו, נעלם הלה בלא הייה. "זע לך", אמר רבי פסח לבנו לאחר עריכת הסדר, "כי זכית לראות את אליהו הנביא פעמים היום, בגלל שעשית מעשה טוב. אשרי מי שראה פניו בחלום ונתן לו שלום".

סיים הרבי מדינקוב את ספורו הנפלא ואמר: "ובנו של רבי פסח גדל והתעלה בתורה, עד ששמו יצא לתהלה בכל-העולם, הוא הצדיק הנודד רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב, בעל "בני יששכר".

מאורות

רבי יהוראי ג'רמון מתונס
ליום ההולולא ליל ב' דפסח, ט"ז בניסן תקמ"ג

מגדולי רבני תונס. נולד בטריפולי שבסוריה למשפחה מיחסת ממגרשי ספרד, ולאחר שהתחתן בילדותו מאביו שנהרג באפן טרגי, בקשה אמו מרבי אברהם לומברוזו שיקנהו עמו לתונס כדי ללמד תורה מפי אחיו רבי יצחק לומברוזו בעל "זרע יצחק", והוא היה לרבו המובהק. כל ימיו היה ספון באהלה של-תורה, והעלה על-הקתב חידושים רבים, אלא שרקם נקדעו בשנת תקט"ז באשר שוודים התפלו עליו לגלג רכושו, ובעקמל רב הצליח ללקט את שארית הפליטה מחדושו, ולחבורו קרא בשם "תור הדב". דרך למודו היה בדרך הפשט פשיטתם של חכמי ספרד ובהפוש האמת, וכך קבע בספרו: "ומוטב שיניח האדם הספק שלו בצדק עיון, ולא יצטרך לצאת חוץ מהפשט". בעקבות רבותיו היה מונה את דברי רש"י כמקורות ודוקדק בכל תבניתו, ובאשר פאר בחידושו את דברי רש"י הוא כותב: "ומקטב אני, שאם אפנה לראות את פני רש"י, יאמר לי שפך היתה פגוזה, אמת ויציב". לצד כח תורתו בגולה, היה בקי בתורת הנסתר וכחו רב בחכמת הדקדוק, וכן היה משורר פקסד עליון וחבר פיוטים נפלאים. מספר, כי בשנת תקמ"ז ראה בחלום שלשה חכמים שהבינים בחייו, ועם אדם רביעי שאור גדול בקע ממנו, אך את פניו לא זכה לראות. לשאלתו מי הוא, השיבוהו כי הוא רבי משה בוגנצ' שיהיה נעים זמירות ישראל וניצוץ נשמת דוד המלך, ומרב גדלתו על הפיוטים שחבר, אין גם להם רשות להביט בו.

יוסיף דעת

מנהג ישראל ידוע הוא שהבכורים מתענים בערב פסח, זכר לנס הצלתם ממתכת בכורות. הדבר נפסק להלכה בטור ובשולחן ערוך, אולם הרמב"ם רוב הראשונים לא מזכירים מנהג זה, והמאמיר אף כותב ש'אין בה סדר הכוח כלל'. חיוב התענית הוא גם על בכור רק לא או לאם, ולדעת המחבר בשולחן-ערוך גם הנשים מתענות שכן גם הבכורות במצרים לקו במתכת בכורות, אך הרמ"א כתב שלא נהגו כן. על מקור התענית כתב החיד"א שאינו מוזכר בכל הש"ס אלא במסכת סופרים בלבד, ואף בתלמוד ירושלמי משמע 'כמעט להיפוך' שאסור להתענות בערב פסח. דבר פלא מובא בספר "פאר יצחק", על צדיקי בית יודישוב, רבי יצחק אייזיק ובנו רבי סנדר ליפא שהיו שניהם בכורים, ולא התענו בערב פסח, ואמר ר"א בשם דודו רבי צבי חירש מזידיטשוב, המכונה 'שר פית-הזר' כמליצה על משקל הפסוק 'שר פית-הזר', 'כי במסכת סופרים שממנו נובע זה המנהג של תענית בכורים, נזקקה טעות ובמקום הבכורים 'מתענים' צריך לומר הבכורים 'מתענים', והוא ממשיך לספר שם 'פעם אחת ישבתי במסיבתו של רבי מנחם מענדל בנו של מהר"א, ונסתבבה השיחה על הדבר הזה, ואמר לי בזה הלשון 'הן אמנם ידן זה מובא בטור ובשולחן-ערוך, אבל אל לנו לשכוח מי ומה היה רבנו מורנו רבי צבי הירש מזידיטשוב, שאבי זצ"ל החזיק אותו כאחד מן התנאים ואבי בעצמו היה לו כל המדרגות של המגיד הקדוש ממעריטש, ואסור להרהר אחריהם'. ה'מנחת אלעזר' יצא בחריפות נגד דברי בעל "פאר יצחק", ועל כך שתלה בויק סריק בצדיק מזידיטשוב וככת שהספר ראוי לשריפה, אולם מחבר הספר רבי מיכאל בראווער השיב כנגדו, והביא סמוך לדבריו מדברי רבי יצחק אייזיק מקומורנא ב'היכל הברכה', ש'מסכת סופרים לאו מר בר רב אשי חתים עליה, כי מסכת זו נתחברה בדור אחרון ומי יודע כמה דברים מבטן מי יצאו'. למעשה לא התקבל הדבר להלכה, והמנהג להיפטר מהתענית בסיום מסכת.

גִּלְגָל לְאַלְיָהוּ הַנְּבִיא אֶת אֱלֹהֵיהוּ...

שְׁלִמְיָקָע שֶׁמֶשׁ, כִּד הָיוּ בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם מְכַנִּים אֶת ר' שְׁלֹמֹה פְּרִימֹן, הַשֶּׁמֶשׁ הַמְּסוּר שֶׁל בֵּית-כְּנֶסֶת 'הַחֲרָפָה' בִּירוּשָׁלַיִם הָעִתִּיקָה וְשֶׁל קֶבֶר רַחֵל בּוֹאֲכָה בֵּית לָחֶם. שֶׁמֶשׁ בְּרִשְׁמֻשׁ הוּא, בִּירְבֵּנו שֶׁל שֶׁמֶשׁ הַחֲרָפָה, וּכְמוֹתֶהּ הָיָה אִף הוּא יִשְׂרָאֵלִי, הוֹלֵךְ תָּמִיד וּפָעֵל צֶדֶק וְדָבָר אֱמֶת בְּלִבּוֹ. אֶת מְלָאכְתּוֹ מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ, עֲשֵׂה בְּאֵמוּנָה, וְאֶת פְּרִנְסָתוֹ מִצָּא מִעֲבֹדוֹת שׁוֹנוֹת וּמְזֻדְמָנוֹת. בֵּין הַשָּׂאָר שֶׁמֶשׁ בְּמִזְרֵה-דָרֶךְ לַתִּירִים שֶׁבָּאוּ לִירוּשָׁלַיִם, וּבִהְיוֹתוֹ יֶלֶד הָעִיר שֶׁהִכִּיר אֶת כָּל מַשְׁעוּלֵיהָ כִּכְחָדָיו וְהָיִיתוּ בַּעַל-מִסְפָּר בְּכָל אֶרֶץ הָעִירֵי הָאוֹרָחִים לְהַתְלַלּוֹת אֵלָיו בְּבוֹאָם לְתוֹר אֶת-הָאָרֶץ וְאֶת יְרוּשָׁלַיִם.

בְּאוֹתָהּ שָׁנָה, לֹא הָיְתָה הַפְּרִנְסָה שְׂרוּיָה בְּאֶהְלֹו שֶׁל ר' שְׁלֹמֹה, וּבְנוֹסָף לְכָךְ נִפְלָה עָלָיו הוֹצָאָה בְּבִדָּה שֶׁל רַפּוּי בְּתוֹ הַקִּטְנָה שֶׁחֲלָתָהּ וְרוֹקְנָה אֶת-כִּיסוֹ. וְהִנֵּה מִגִּיעַ עָרֵב פֶּסַח וְעִידוֹ אֵין בִּידוֹ מְאוּמָה לְהוֹצִיאָתָהּ הַחֵג. בְּשִׁתְיָקָה יוֹצֵא הוּא מִבֵּיתוֹ יוֹצֵעַ בְּרַחוּבוֹת הָעִיר לְכוּן מְלֹון אֲמִדוּרְסָקִי שֶׁבְּרַחֲבַת שַׁעֲרֵיפּוֹ, וּבְלִבּוֹ תַּפְלָה לְמִצָּא תֵּיִר בַּעַל-מְמוֹן שֶׁיִּבְקֹשׁ לְשֹׂכֵר אֶת שְׂרוּתוֹ בְּמִזְרֵה-דָרֶךְ. הַתֵּיִר הָרִאשׁוֹן שֶׁמְזַדְקֵר לִפְנֵי הָנוּ אִישׁ גִּאֲוָתוֹ הַמִּבִּיט עָלָיו בְּזִלְזוֹל וְאוֹמֵר: "גַּם אֲתָה בָּאתָ לְבַקֵּשׁ כֶּסֶף? לֹא נוֹתֵנִים לִי כָּאֵן מִנוֹחַ וְכֵלֶם רַק אוֹמְרִים 'הֵב כֶּסֶף'". הַשֶּׁמֶשׁ לֹא נוֹתֵר חַיִּב וּמִשִּׁיב לוֹ בְּמִמּוֹלוֹ: "לֹא בָּאתִי לְבַקֵּשׁ נִדְבוּת, וְאֵל תְּזַלֵּזֵל נָא בִּיהוּדֵי יְרוּשָׁלַיִם הַמְּסוּרִים נִפְשָׁם עָלָיָהּ. מִתְּפַנֵּם אֲנִי מִעֲמַל כְּפִי בְּמִזְרֵה-דָרֶךְ בִּירוּשָׁלַיִם וּסְבִיבוֹתֶיהָ, וְתַהֲלָה לָהּ, אֲנִי מְרִוּיָהּ אֶת לַחֲמִי בִישֵׁר". הַתֵּיִר מִשְׁתַּתֵּק מֵעַט וְחוֹכֵךְ בְּדַעְתּוֹ אֵם לְהַתְלַלּוֹת אֵלָיו, אוֹלֵם נִרְתַּע מִפְּנֵי הַשָּׂעִה הַמְּאֻחֶרֶת. וּכְשֶׁהוּא מִנְסֶה לְחַבֵּשׁ מִטְּבַע כְּלָשֶׁהוּ לִידָיו שֶׁל ר' שְׁלֹמֹה, הוּא מְסַרֵּב וּמִשִּׁיב לוֹ אֶת הַמִּטְבַּע, מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ מְבַקֵּשׁ מִתְּנֵת חֲנֹם.

הַיִּרְח עוֹמֵד בְּאִמְצָעִיתוֹ שֶׁל רִקְיעַ, הַדּוּמִיָּה מִהֶדְהֶדֶת בְּרַחוּבוֹתֶיהָ הָרִיקִים שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם הָעִתִּיקָה וְר' שְׁלֹמֹה יוֹצֵעַ חֲרִישִׁית עַל הָאֲבָנִים הַחֲלֻקָּלוֹת שֶׁבְּסִמְטוֹת וְלִבּוֹ כִּבֵּד עָלָיו. וְהִנֵּה הוּא רוֹאֶה דְמוּת אִדָּם מִהֶלֶכֶת לְקֶרְאָתוֹ, שְׁלָלָה סֶפֶק נִרְאָה בְּתֵיִר. ר' שְׁלֹמֹה מְבִיט בּוֹ כְּאִינוֹ מְאֻמִּין, תֵּיִר בְּאִישׁוֹן לִילָה הַמְּהֻלָּךְ לְבִדּוֹ בְּסִמְטוֹת הָאֶפְלוֹת? וּמִדָּה הוּא מִנְעִנֵּעַ לוֹ בְּרִאשׁוֹ כְּמִי שְׂדוֹרֵשׁ בְּשִׁלּוּמוֹ, וְאִף הֵלָּה עוֹנָה לוֹ בְּמִנּוֹד רֹאשׁ. "דוּ יוֹ סִפִּיק אֵינְגְלִישׁ?" מְנַסֶּה הַשֶּׁמֶשׁ אֶת-כִּחוֹ בַּשָּׂפָה הָאֵנְגְלִית, אוֹתָהּ רִכֵּשׁ יַחַד עִם שָׂאָר הַלְשׁוֹנוֹת שְׂרָגִילִים בְּהֵן הַתִּירִים, וְהֵלָּה אֵינוֹ מִשִּׁיב. "שְׁפַרְכִּי זֵי דוּיִטִּשׁ?" מְנַסֶּה הוּא בְּגֶרְמָנִית, אִךְ שׁוֹב שׁוֹתֵק הֵלָּה. "פֶּרְלִי וְאוּ פֶּרְאֵנְסִי?" שֶׁמָּא צֶרְפֶּתִית יִבִּין הֵלָּה, אִךְ שׁוֹב אֵין מְעַנֶּה. וְהַשֶּׁמֶשׁ מְנַסֶּה אֶת-כִּחוֹ בְּעִרְבִית מְדַבֶּרֶת: "בְּתַח'פִי עֲרַבִּי?" וְהֵלָּה נוֹתֵר עֲטוּף בְּשִׁתְיָקָתוֹ, עַד שֶׁר' שְׁלֹמֹה מְנַסֶּה אֶת-כִּחוֹ בַּשָּׂפָה הָאִידִישׁ הַמְּדַבֶּרֶת: "אַפֶּשֶׁר רַעֲדֵט אִיהֵר גִּאֵר מֵאִמֶּה לְשׁוֹן?" וְהִנֵּה מִתְּפַשֵּׁט עַל-פְּנֵי הֵלָּה. "יֵא, יֵא", נִנְקָה הָאִישׁ בְּחִיּוֹב, וְר' שְׁלֹמֹה מְצִיעַ לוֹ בְּאִדְיוֹת: "שֶׁמָּא מִחֲפֵז אֲתָה אֶת-הַדָּרֶךְ אֶל הַכְּתָל הַמְּעֻרְבִי הָרִינִי מוֹכֵךְ לְהַתְלַלּוֹת עִמָּךְ לְשֵׁם". וְהַתֵּיִר נִעְנֶה בְּחִיּוֹב לְהִצָּעָה וְיִלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחַד.

הַרְחוּבוֹת חֲשׂוֹכִים וְרִיקִים, הַיִּרְח מְאִיר קְלוֹשׁוֹת אֶת-הַדָּרֶךְ וְהַשֶּׁנִּים צוֹעֲדִים אֶל שְׂרִיד בֵּית מִחְמְדָנוּ, כְּשֶׁר' שְׁלֹמֹה מְסַרֵּב בִּינְתִים סְפוּרִים שׁוֹנִים וּמַעֲנִינִים. רַחֲבַת הַכְּתָל הַצָּרָה רִיקָה מְאֹדָם. לְמַעַט דְמוּת שְׁחוּחָה שְׁעוֹמֶדֶת בִּירְכָתֶיהָ וּמִתְרַפֶּקֶת עַל אֲבָנֵי הַכְּתָל בְּתַפְלָה חֲרִישִׁית. הָיָה זֶה הַיִּשִּׁישׁ רַבִּי אֲבֵרָה מְלִי שְׂטֵרְנֶהֱרֵץ הַבֶּרֶסְלָבְאִי, הוּא עוֹמֵד וּמְזַמֵּר פָּרָקִי תְהִלִּים בְּקוֹל נְעִים. דְמוּתוֹ הַמְּמוֹכָה שְׁחוּחָה, פְּאוֹתָיו הַצְּחוּרוֹת מִתְּבַדְּרוֹת בְּרוּחַ, וְהַתֵּיִר אֵינוֹ גּוֹרֵעַ עֵין מִמֶּנּוּ. הַשֶּׁמֶשׁ מִמְשִׁיךְ בְּמַעֲשֵׂיוֹתָיו, שֶׁהַמְּצִיאָתוֹ הַדְּמִיוֹן מִשְׁמָשִׁים בּוֹ בְּעֶרְבּוּבָהּ, וְהַתֵּיִר מִמְשִׁיךְ לְהַבִּיט בְּדְמוּת הַשְּׁחוּחָה. וְהִנֵּה מְסִים הַצִּדִּיק רַבִּי אֲבֵרָה אֶת מְזֻמּוֹרֵי הַתְהִלִּים וְהוּא פּוֹנֶה לְבֵיתוֹ, וְכֹאשֶׁר הוּא נִעְלָם בְּאֶפְלַת הַלֵּילָה, פּוֹנֶה הַתֵּיִר אֶל מִזְרֵה-הַדָּרֶךְ וְשׁוֹאֵל בְּתַמִּימוֹת: "אִמֵּר נָא לִי, מִיֵּהוּ הָאִישׁ הַזֶּקֶן הַזֶּה שֶׁעוֹמֵד כָּאֵן וְהַתְּבוּדָה עִם-קוֹנוֹ בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה?" מְבִיט בּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ לְרַגַע, וּמַחֲשֶׁבֶת הַתּוֹלַע עוֹלָה בְּמֹחוֹ. "אֵיזָה יְהוּדִי?" הוּא מִתְמַם וְשׁוֹאֵל, "הֵאֵם עֹמֵד כָּאֵן מִיִּשְׁהוּ? וְהֵרִי סְבוּר הֵייתִי שֶׁאֲנִינִי כָּאֵן לְבִדְנִי". הַתֵּיִר מְבִיט בּוֹ מִשְׁתָּאָה, וְאוֹמֵר: "וְכִי לֹא רִאִיתָ כָּאֵן יְהוּדִי זֶקֶן שֶׁעוֹמֵד וּמְרַנֵּן מְזֻמּוֹרֵי תְהִלִּים?" וְהַשֶּׁמֶשׁ מוֹשֵׁךְ בְּכַתְפּוֹ וְנוֹטֵעַ בְּתַקְףָּהּ שֶׁלֹּא רָאָה אִף אֶחָד. "וְאוֹלֵי", אוֹמֵר ר' שְׁלֹמֹה בְּקוֹל מִהֶסֶם, "שְׁזָכִיתָ לְרִאשׁוֹת אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא שֶׁהַתְּגִלָּה לִפְנֵיךְ כָּאֵן בְּכָתָל הַמְּעֻרְבִי. אֲשֶׁרִיד שֶׁרִאִיתָ פְּנֵיו בְּמִקְוֶם הַמְּקֻדָּשׁ הַזֶּה, וְכֹאֵן כָּל אִדָּם זֹכֵר לְכֹךְ". הַתֵּיִר מִתְרַגֵּשׁ עַד-דְּמָעוֹת וְאוֹמֵר: "וְכִי בְּאֵמֶת זָכִיתִי לְגַלּוֹי אֱלֹהֵי?" וְר' שְׁלֹמֹה פּוֹרֵשׁ אֶת-יָדָיו וְאוֹמֵר: "כִּנְרָאָה שֶׁפֶן הוּא, שֶׁהִרִי לֹא הָיָה כָּאֵן אֶחָד", וְהַתֵּיִר עוֹמֵד וְרוֹעֵד מְרֵב הַתְּרַגְּשׁוֹת. שְׁבִים הַשֶּׁנִּים עַל-עֲקֻבוֹתֶיהֶם, וְטָרֵם נִכְנֵם הַתֵּיִר בְּשִׁעָרֵי בֵּית הַמְּלֹון, תוֹחֵב הוּא שֶׁטֵּר כְּלָשֶׁהוּ לִידָיו שֶׁל מִזְרֵה הַדָּרֶךְ וְנִפְרָד מִמֶּנּוּ לְשִׁלּוֹם. ר' שְׁלֹמֹה חוֹזֵר הַבֵּיתָה עֵיף וּמִתְשֶׁ, חֻצוֹת הַלֵּילָה עָבַר כְּבֵר מְזֻמֵּן וְהוּא שׁוֹקֵעַ עַד-מִהְרָה בְּשֵׁנָה עֲמָקָה, לְאַחֵר שֶׁהֵינִי עַל-הַשְּׁלָחֹן אֶת הַשֶּׁטֶר שֶׁקִּבַּל מִבְּלִי שֶׁאִף הַסִּפִּיק לְהִצִּיץ בּוֹ וְלַעֲמֵד עַל-עַרְכוֹ. שְׁעוֹת קְצֵרוֹת לְאַחֵר מִפֶּן, הוּא כְּבֵר עוֹמֵד עַל-מִשְׁמָרְתּוֹ בְּתַפְלָה בְּתִיקָן, וְכֹאשֶׁר הוּא חוֹזֵר לְבֵיתוֹ הוּא מְנַלָּה שֶׁלֹּא שֶׁטֵּר שֶׁל חֲצִי לֵילָה לִפְנֵי כְּמוֹ שֶׁחֲשָׁב, אֵלָּא שֶׁטֵּר גָּדוֹל שֶׁל עֶשֶׂר לִירוֹת. כִּסּוֹם נִכְבֵּד, שֶׁעָמַד הוּא מְכַסֶּה אֶת כָּל הוֹצָאוֹת הַפֶּסַח בְּתַרְכָּה. טְרוּף נְשִׁימָה מְדֻלָּגֵר ר' שְׁלֹמֹה עַד מְלֹון אֲמִדוּרְסָקִי, אוֹלֵם לְפִלְאָתוֹ מְסַר הַשְּׁוֹעֵר בִּי אִמֶּשׁ נִנְעָלוּ שְׁעָרֵי הַמְּלֹון בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה, וְאִף אֶחָד לֹא נִכְנֵם וְלֹא יָצָא מִמֶּנּוּ עַד-הַבֶּקֶר. נִסָּה הַשֶּׁמֶשׁ לְחַפֵּשׁ אֶת עֲקֻבוֹתָיו שֶׁל הַתֵּיִר בְּמִלּוֹנוֹת אֲחֵרִים, אוֹלֵם פָּרַח לוֹ אִישׁ הָאֵמֶת. "דְּמִיתִי לְכִבִּי", סִפֵּר ר' שְׁלֹמֹה לְבְנֵי-בֵיתוֹ לְאַחֵר עֲרִיכַת הַסֶּדֶר בִּינְדִּירְחָבָה, "כִּי אֲנִי הַצִּלְחָתִי לְהוֹלִיךְ שׁוֹלֵל אֶת הַתֵּיִר כֹּאֵלוֹ הוּא רָאָה אֶת אֱלֹהֵי, אוֹלֵם לְמַעַן הָאֵמֶת הוּא רָמָה אוֹתִי וְאֲנִי הוּא זֶה שֶׁזָּכִיתִי לְרִאשׁוֹת אֶת אֱלֹהֵי הַפֶּלֶא..." ♦

פְּנִינֵי אוֹר הַחַיִּים

מְדַבְּרִי הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ

וְהוּא בְּחֵתֵן יָצָא מִחֻצוֹתָיו שִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶץ - אִמֵּר חו"ל מִחַג הַפֶּסַח עַד עֲצֵרַת, יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בְּמִצְוֹת סְפִידָה, מַעֲצָרָה וְאֵילָךְ כְּמִי עוֹסְקִים? אִמֵּר חו"ל בְּמִצְוֹת כְּבוֹדִים, וְעַד כְּמִי זְמֵן? עַד כִּי בְּכִסְלוֹ. זֶה שֶׁאִמֵּר הַתּוֹב רִאשִׁית בְּבוּדֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל תְּבִיא וְגו', וְכִפִּי הַפֶּשֶׁט הַפְּסוּק שֶׁל וְהוּא בְּחֵתֵן שֶׁאִמֵּרִים לְחֵתֵן אֶחָד שְׁבִיעַת יְמֵי הַמִּשְׁתָּה, רְצוֹנוֹ לֹמַר כִּי־יָצָא מִחֻצוֹתָיו שִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶץ, לְבַקֵּשׁ מִזְנוּתָיו וּמִזְנוֹת אֲשֶׁתוֹ. וְכִפִּי הַדֶּרֶשׁ יֵשׁ לֹמַר, עֲקָשׁוֹ שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵאִים מִעֲצָרָתוֹ, וְגַם אֶחָד שְׁבִיעַת הַיָּמִים שִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶץ, וְלְבַקֵּשׁ אֶת חַיִּים מֵאֵת ה' וְיִתְפָּרֵד לְזִכּוֹת לַחַיִּי הַעוֹלָם הַבָּא.

(מֵאוֹר הַחַיִּים, נִשְׁאָ)

לְפִי שֶׁכֵּלֶם הָיוּ בְּהִרְיָם וּבְמִדְּרוֹת, וּבְחַג הַפֶּסַח כֵּלֶם לֹא כָּאוֹ אֶל בְּתִירָם כִּי אֵם ה' מְחַבְּרִינֵינוּ, וְכִמְהָ טְרַחוֹת טְרַחְתִּי בְּשִׁבְלִי עֲנִי הָעִיר (לְפֶסַח), עַד שֶׁכִּמְעַט נִגְשִׁיתִי כְּמוֹכֶם, וְאֲנִי וּבִית-דִּידִי אֶחָד כְּמִי חֲלָקְנוֹ לְעֵנִים, ר' לְכָל עֵנִי לְהוֹיֹתָם מְרִיבִים. וְעַם-כִּלְיָה סְכָרִית שֶׁבָּחַל הַמוֹעֵד אֲדַבֵּר אֵלֵיהֶם עַל דְּכָר הַנּוֹקֵר, וּבְחַל הַמוֹעֵד חֲפִשְׁתִּי אֲתִירֵיהֶם וְלֹא מִצָּאתִי אֶחָד מֵהֶם שֶׁכֵּלֶם פְּנֵו וְהִלְכוּ לָחֶם... וְאֵין אֲנִי נִכְנֵם בְּעֵנֵינוּ אֵלוֹ אֵלָּא לְמוֹנִים מְרַחֲמִים, וְהַפֶּסַח.

(מִכְּתָב ה'אוֹר הַחַיִּים' לְבֵית-יֵהוּדִין בְּפֶאס בְּעִנְיַן צִדְקָה)

"כִּי מְלָאכַת שְׁמִים עַל שְׁכְמֵי שְׁמֵי יוֹמֵי חַרְפִּי לְלִמּוֹד תוֹרָה לְחַפְצִי לְלִמּוֹד, גַּם לְחַזֵּר אֲחֵרֵי הַיְּכוֹל לְהִבִּין, נוֹסֵף עַל צִרְכֵי צְבוּר וּמִשְׁאֵל הַנְּצִרְכִּים, לֹא לְחַלֵּק בְּלִבִּי, אֵלָּא לְגִבּוֹת וּלְפִסּוֹת וּלְחַלֵּק וּלְהַצִּיר בְּמִצְוֹת צִרְכִּים רָאִיָּה שְׁכִלְתִּי לְזוֹן נֶפֶשׁ אֲבִיוֹנִים צְדִיקִים וְטוֹבִים."

(בְּהַקְדָּמָה ל'אוֹר הַחַיִּים' עַל הַתּוֹרָה)

דְּבָרֵי הַיָּמִים

חַג הַפֶּסַח הָיָה כְּרוֹךְ עֵבֶר לְמִרְבֵּה הַצָּעֵר עִם עֲלִילוֹת דָּם קִשּׁוֹת, שֶׁבְּעִטְיָן סְבִלּוֹ אֲבוֹתֵינוּ בְּדוֹרוֹת הַקְּדוּמִים וְרַבִּים נִהְרָגוּ בְּעִטְיָה שֶׁל עֲלִילָה נִתְעַבָּה זֶה וְזֶה וְהִיָּלוֹת רַבּוֹת נִהְרָסוּ וְנִחְרְבוּ. לְמִוֹרֵת הַנִּיגוּד הַכּוֹרֵר לְהִיגִיוֹן וְלַהֲלָכָה שֶׁל אִסּוּר רִצְיָה וְאִכִּילַת דָּם, הוֹטְלוּ עַל הַיְּהוּדִים בְּמִשַּׁךְ הַדּוֹרוֹת מֵאוֹת עֲלִילוֹת דָּם, וְאֵם בְּתַחֲלִילָה טַעֲנוּ הַמַּעֲלִילִים כִּי הַדָּבָר נִבְעַע מִתּוֹךְ נִקְמַת הַיְּהוּדִים בְּנוֹצִרִים וְעוֹנֵן זָכַר לְתִלְתִּיתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ, הָרִי שֶׁבְּחִמְשָׁךְ הַחֹלּוֹ לְהַעֲלִיל עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם מִשְׁתַּמְשִׁים בְּדָם הַנוֹצִרִים לְאִפִּית הַמִּצְוֹת לְפִסּוֹת. הַמְּקוֹר הָרִאשׁוֹן לְעֲלִילַת דָּם מוֹבָא בְּסִפֵּר 'נֶגַד אֶפִּיוֹן' שֶׁל יוֹסֵף בְּרִמְתִּיָּהוּ שֶׁחִי בְּתַקּוֹת חוֹרֵבִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי וְהוֹמַד שְׁלֹאחֲרִי, וְשֵׁם הוּא מְסַר עַל עֲלִילַת דָּם שֶׁהוֹפֵצָה בִּידֵי הַסּוֹפֵר הַמְּצִירִי יוֹנוֹן אֶפִּיוֹן, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִינִיכּוֹס נִכְנֵם לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ מִצָּא שֵׁם אִישׁ יוֹנוֹן כְּלוֹא, וְהֵלָּה סִיפֵר כִּי נִפְלֵ שְׁבִי בִידֵי הַיְּהוּדִים וְהֵם מְפַטְמִים אוֹתוֹ בְּמִאֲכִלִּים שְׁמִנִּים בְּמִשַּׁךְ שֶׁנָּה שֶׁלֹּמָה כְּמִנְהַגָם, וְלֹאחֵר מִכֵּן מְקִרְבִּים אֶת הַשְּׁבוֹי לְקֶרֶבֶן וּבְשָׁעָה אִכִּילַת מַעֲוִי נִשְׁבַּעִים לְהוֹיֹת שׁוֹנֵאִי הַיּוֹנוֹם לְנַצֵּחַ. סוֹפֵר יוֹנוֹן אֶחָד הַפִּיץ בְּשִׁנְאוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁמוּעָה, "כִּי פֶעַם שֶׁבַע שָׁנִים יִלְכּוּ הַיְּהוּדִים אִישׁ נֹכְרִי, וְיִקְרִיבוּ אוֹתוֹ לְקֶרֶבֶן וְיִשְׁפּוּ אוֹתוֹ בְּשֵׁר לְחַתִּיכוֹת". עֲלִילַת הָדָם הַמְּפֹרֶסֶת הָרִאשׁוֹנָה הָיְתָה בְּשָׁנַת ד'תתק"ט בְּעִיר גּוֹרִיץ' שֶׁבְּמִזְרַח אֲנְגְלִיָּה, לְאַחֵר שְׁגוּפַת יֶלֶד קֶטֶן נִמְצָאָה בֵּיעֵר, וּמוֹמֵר יְהוּדִי נִתְעַב עֵן בְּאוֹתָנִי הַכּוֹמֵר הַמְּקוֹמִי כִּי זֶה מִנְהַגָם שֶׁל הַיְּהוּדִים לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן נֹצֵרִי מִדֵּי שֶׁנָּה בְּחַג הַפֶּסַח, וְעוֹדוֹת הַשְּׁקִירָת גְּרִמָּה אֲפּוֹא לְאִסּוֹן הַגְּדוֹל בְּתוֹלְדוֹת עֵמֶנּוּ. מֵאֵז הָיוּ כְּמֵאִתִּים עֲלִילוֹת-דָּם נִדְעוֹת, וְהַמְּפֹרֶסֶת בְּהֵן הֵן עֲלִילַת דְּמָשֶׁק וְעֲלִילַת בִּיילִס, וְהַאֲחִירוֹנָה הָיְתָה בְּשָׁנַת תש"ו בְּקִיֶּלֶץ שְׁבִיבּוֹלִין, וְכִלְכֵּל עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ וְהַקְּבָה מְצִילָנוּ מִיָּדָם.

12

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

צו את־אֶהרֶן וְאַת־בְּנָיו לֵאמֹר (ו, ב) - מפרש רש"י, אין צו אלא לשון זיוו, מיד ולדורות. אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרונ־כִּים. ורמז יש כאן למחשבה שצריכה שמירה ותרזה, שהרי שאר החושים יש להם מעין פיס השומר עליהם, כגון הפה המקבץ בשפתים, עינים בעפעפים, והאזן שאפשר לכף בה את האליה, אולם את ההרהור והמחשבה אין במה לכף אלא בכח ההתגברות, ולכך התפזר רבי שמעון בדבריו שביד צריך לזרז במקום שיש בו חסרונ־כִּים, דהיינו במקום שאין לו פיס לכסותו, והוא רבי שמעון בעל המאמר במדרש, שאין העוולה באה אלא על הרהור־הלב. (מתוקים מדבש)

וזאת תורת העולה הוא העולה (שם) - כתיב הוא וקרינו היא, נוטריקון אשה יראת השם, והיא העולה דהיינו היא המעלה בנשים, שנאמר אשה יראתיה היא תתהלל. (כמראה הבוכי)

והאש עליהמוצב תוקד בו (ו, ה) - ראשי תבות תועבה, כי כל המתנאה נדון באש, כפי שנאמר במשלי תועבת ה' כלי־גבה־לב. (להניח ברכה)

אש תמיד תוקד עליהמוצב לא תכבה (ו, ו) - רמז יש כאן לתורה המישרת מדות האדם, ולכן נקראת התורה בשם שירה שנאמר פתבו לכם את־השירה הזו, אותיות ישרה, ובכח התורה המשולה לאש שנאמר הלוא כה דברי באש, אפשר לנצח את היצר הרע. א"ש נוטריקון שש אנכי עלי־אמרתך, תמיד נוטריקון דרך תורה יעמל מאד, דרך תורה יתמיד מאד, דרך תורה מדות ישרות, וכן תבטל יצר זהו מקטרג, וסופי התבות תוקד עליהמוצב לא תכבה בגימטריה מ"ח כנגד מ"ח קנני תורה, וראשי התבות בגימטריה עם האותיות יוצה לקנני תורה. (פניני שבח)

וזאת תורת האשם קדש קדשים (ו, א) - ראשי התבות בגימטריה תורה, וכן גמילות חסדים, כי בשניהם נמחלים האשמות. (מתוק לחכי)

כי כלי־אכל חלב (ו, כה) - בפסחים דרשו חז"ל לרבות עירובו, ורמז לזה באותיות המלוי של בתבת פי כל, כ"ף יו"ד כ"ף למ"ה, שעולה כמנן רצ"ד בגימטריה עירובו. (בית מאיר)

ספורים בפרשה

צו את־אֶהרֶן וְאַת־בְּנָיו לֵאמֹר (ו, ב)

בשבת־קדש פרשת צו שנת חשי"א, עלו לתורה בבית מדרשו של ה"אמרי חיים" מויד'ניץ ארבעה חתנים לקראת חתנותם. היתה זו הפעם הראשונה אחרי החרבן הנורא בשואה האימה באירופה, שארבעה חתנים מקימים בתים בישראל בשבוע אחד, ושמחת העדה בלה היתה עצומה, ובניחוד שמחתו של הרבי בראותו כי לא אלמן ישראל. מרב שמחתו הגדולה הורה הרבי לכל המתפללים לצאת במחול בעת שירת 'לכה דודי', החל מהחרוז של 'היו למשפחה', ומאז נשתמר המנהג בבתי המדרשות של חסידי ויד'ניץ עד היום הזה. בשמחת הנשואין ישב הרבי בסמוך לחתן מתחלה ועד־סוף, כשהוא לבוש בבגדי שבת, ובאשר ראה את אחד מתושבי השכונה שהגיע בבגדי חל, תמה בפניו: "אני מחתן בן, ואתה בא בלי בגדי שבת"? וצוה עליו לפנות לביתו ולשוב עם בגדי שבת לכבוד השמחה, באותה אחים ורעים.

על הלשון 'צו מפרש רש"י: 'אין צו אלא לשון זיוו, מיד ולדורות. אמר רבי שמעון, ביותר צריך לזרז במקום שיש חסרונ־כִּים. מספרים, כי פעם נשא דרשן אחד דברים בחשיבות התמיכה הקבועה למוסדות תורה, ובין הדברים הזכיר את הדברים הללו ושאל: "לכאורה נתן לתורה על דברי רש"י שיש כאן צווי של זיוו לדורות, והרי יתכן לומר שההוראה היתה רק לשעה ומצונו לנו שהיתה גם לדורות? וקשה נוספת עולה בפנינו, מדוע רק כאן שיש חסרונ־כִּים צריך היה לזרז את ישראל, ואילו בתרומות המשכן לא נאמר לשון זיוו? אלא שני הדברים מתרצים זה בזה. כאשר האדם נדבע לתת תרומה פעם אחת לצורך מצוה, אין הוא זקוק לזרז באפן מיוחד, וכך היה בהכנת המשכן שכלם נתבעו והביאו. אולם כאשר הנותנה היא לדורות, כשצריך לתת ולתת שוב ושוב, ויש בו חסרונ־כִּים תמידיו כסדרן, על־זה צריך זיוו מיוחד". והנפיון מוכיח כך, שקל יותר לעתים לקבל תרומה לבנין שלם, מאשר להוצאות שוטפות של מוסדות תורה וחסד.

במקום אשר ישחטו את־העולה ישחטו את־האשם (ו, ב)

בשקיה רבי אליהו רגולר מקליש ילד קטן, ישב יחד עם חבריו בני גילו לפני המלמד, וחזרו על פרשת השבוע, פרשת צו, יחד עם פרוש רש"י. כשהגיעו לפסוק זה, קראו התלמידים את דברי רש"י: "רבה לנו שחיתות הרבה, לפי שמצינו אשם בצבור, נאמר 'ישחטו רבים'". למקרא הדברים העיר המלמד ואמר: "דעו לכם שזה עין ועדנים שאני מתקשה בדברי רש"י אלו, וקשה לי להולכם. שהרי קרבן אשם מביא רק יחיד, ואין אנו מוצאים שצבור יביא קרבן אשם". שמע אליהו הקטן את־הדבר, ומיד זנק ואמר: "הלא מפרש הדבר בספר עזרא שלעיתים הקריב העם בלו קרבן אשם, שהרי כך נאמר שם 'ויתנו ידם להוציא נשים ואשמים איל־צאן על־אשמתם', דהיינו שיושבי ירושלים הביאו אשם לכפרת עונם על שנשאו נשים נכריות". השתומם המלמד לשמע תשובתו המפליאה של התלמיד, ומהר לספר זאת לאביו של הינוקא, רבי יעקב. וכשנודע הדבר בעיר, גמרו כלם אמר ונבא, כי עתיד הילד להיות גדול בתורה. יש להוסיף על־כך, שבעל "תורה תמימה" פתב שנפלה טעות־סופר בדברי רש"י, ויש לתקן: "לפי שלא מצינו אשם בצבור", אולם לפי ספור זה אין צורך בתקון.

היה היה

זאת תורת העלה

אין ארץ וישראל נקנית ואין ירושלים נבנית - אלא ביסורים, אולם חביבה היא הארץ וירושלים על בניה, והם מקבלים את צערם באהבה, וזוכים ורואים בכנינה. אף שכונת מאה שערים המעטירה, שתתה מכוס התרעלה והתפרצה בחבלי לדה קשים, עד שקמה והיתה לאיש. אחד המאורעות הטרגיים שלוו את השכונה בראשית הנסדה, היתה הריגתו של אברהם צעיר מתושבי השכונה, שעלה כקרבן עולה תמימה למען קדשת שמו יתברך, ונמצה דמו על מזבח ארץ ישראל.

האסון ארע בליל שבת-קדש, ג' בניסן תרמ"א. היה זה שנים ספורות לאחר יסוד שכונת מאה שערים, כאשר השכונה עמדה בערער בערבה באמצע מדבר שמש, הרחק מהעיר העתיקה שבה התרבו עקר הישוב, ואף שעריה פרוצים ללא הגנה. התושבים הראשונים שהספיקו להשתקע בשכונה, נחשבו כאנשים אמיצים העשויים ללא חת, שכן האזור שרץ בגפיות של שודדים ערבים עזיפים, שגם השלטון התרבי לא כל להם. התושבים שכרו את שירותיו של שומר ערבי משכונת המגורים, שישב בשער השכונה והגן על יושביה משודדי לילה. השבת פרשה זה מכבר את-כנפיה על השכונה הזעירה, והתושבים המעטים כבר שבו לביתם לאחר תפלת ליל שבת. הבית הראשון בשכונה, היה ביתו של ר' גדליה בקר, שנקרא כן על-שם מלאכתו כאופה. ר' גדליה היה איש חסון ובעל-בית אדיר, ומוראו היה מוטל על ערביי האזור. לא אחת טעמו הללו את נחת זרועו, וכאשר היה גנב נופל לידיו, היה יוצא ממנו בשן וטון, ונחלץ בקשי בעור-שינו. באותה שעה הסב ר' גדליה לסעדת השבת, ולפתע נפרצה הדלת. בפתח עמד ערבי-בדוי שפל מתושבי שכונת ליפתא אשר במערב ירושלים, ומראהו מצמית ומטיל אימה. עיניו השחרות יקדו בגחלי אש, פניו היו מצלקות ומשחרות, ועל מתניו פגיון משהו. ר' גדליה נרתע לרגע למראה השודד, ובגניבתו פרצו ביללה מרב אימה, אולם הוא התעשת חיש מהר ונעמד לקדם את פני הרעה. ר' גדליה התאזר באמץ רב, ונסה לגרר את השודד החוצה, כדי להוליכו אל שומר השכונה, אלא שהלה הביט ברעבתנות על השלחן הערוך, והחל לזלזל ממאכלי השבת. בראותו כך, החל ר' גדליה להגיש לו במו ידיו מאכלים שונים, בבקשו להרגיע בכך את-רוחו ולהשתלט עליו בקלות, ובינתים מהרה אשתו של ר' גדליה להזעיק עזרה. עד מהרה התאספו כל התושבים המעטים שהיו בשכונה סביב הבית, ואחדים מהם מהרו לזמן את שומר השכונה הערבי, אולם כאשר מצאוהו, ראוהו יושב ורועד. "מהרו להמלט!" קרא אליהם השומר, "שכן בגפיה שלמה של שודדים ערבים מתבוננים להתנפל עליכם, והם נמצאים כבר מאחורי השכונה מצד מערב". פחד ואימה נפלו על-התושבים, והם מהרו להפציר בשומר לרוץ אל העיר העתיקה כדי להזעיק עזרה, אולם לא היה כל סבוי לכה, שכן המרחק היה גדול מדי, ובאותם ימים היו ננעלים שערי העיר מבעוד ערב עד אשמורת-הבקר, אין יוצא ואין בא.

אף הספיק השומר הערבי להכנס לביתו של ר' גדליה בקר, והשודד התנפל עליו מיד בחמת זעם. עוד בטרם הספיק השומר להתעשת, וכבר נעץ בו השודד את פגיונו, ובדקירה אחת הכריעו ארצה. מיד לאחר מכן, התנפל השודד על הנאספים, בעודו מנפנף בפגיונו, והחל לדקור ולפצע את התושבים שנסו להשתלט עליו. פרצה מהומה גדולה, ובעלי האמץ מבין התושבים הפעילו את כל כוחותיהם על-הרוצח, עד שבכוחות משתפים הצליחו להכניעו ולעקד את ידיו ורגליו בחבלים איתנים. בינתים היתה להם המלחמה מבית ומחוץ, כאשר בגפית השודדים נסתה להתנפל על השכונה הקטנה, אולם התושבים שכבר הזהרו מבעוד מועד על הסכנה הצפויה, עמדו הכן לקראתם, ובחסידי שמים הצליחו להדף את ההתקפה ולהבריח אותם. אלא שאז ארע האסון. במהלך המערכה, הסחה תשומת הלב מהשודד העקיד, והלה הצליח להשתחרר מכפיתת החבלים. המאבק בינו לבין התושבים התחדש אפוא, ובמהלך המאבק המחדש הצליח הרוצח לתקע את פגיונו ברגלו של אחד התושבים הצעירים, ולדקור שלשה תושבים נוספים. האברהם שנקר ברגלו היה הקדוש רבי ישראל חיים שינבונים הי"ד, בנו יחידו של רבי מאיר שינבונים ממוסדי שכונת בתי מחסה בעיר העתיקה, ולמרות פציעתו המשיך להאבק בשודד כדי להציל את יתר התושבים. מאבק הדמים נמשך שעה ארוכה, ושוב נדקר רבי ישראל חיים, והפעם בזרועו, והשודד אף הצליח להמלט כשהוא פצוע קשה. רבי ישראל חיים נפצע פצעי-מוות, דמו שות נגזר, ובתנאי הימים ההם לא הגשה לו עזרה רפואית ראויה. שבועה ימים נאבק הקדוש עם מר-המוות, ובניסן תרמ"א, עלתה נשמתו הטהורה השמימה, כשהוא מותיר בביתו אלמנה שבורה וארבעה יתומים רכים.

הרצח הנחשב זעזע את תושבי ירושלים וכמעט שמוטט את הישוב היהודי מוחץ לחומות. היו שהאשימו את רבי זלמן בהר"ו, מיסד השכונה, שהוא מסכן את התושבים ומפקיר את חייהם, ואף רבי מאיר אברהם בעל "אמרי בינה", טען כלפיו שיתכן שעליו להביא עגלה ערופה כדי לכפר על רציחת הקדוש, אולם רבי זלמן השיב לו, שאין ירושלים מביאה עגלה ערופה, ואף שכונת מאה שערים ירושלים היא... בסופו של-דבר, התגברו בני ירושלים על האסון המר. השכונה התפתחה לתפארת, ואף האימרי בינה עצמו תמך בה והרים נדבה לבנית בית-הכנסת הגדול שבה. אחריה צצו ונבנו שכונות נוספות, וירושלים התחדשה גדלה והתעצמה ומלאה צאן אדם, כן ירבו ויעצמו.

מאורות

רבי מרדכי זיסקינד סג"ל לנדא מסטרי
ליום ההוללה י"ב בניסן תרט"ו

מגדולי תלמידיו של רבי אורי מסטריסק, רבה של קהלת בורשטין וראב"ד בסטינסקל, ובערב ימיו ראב"ד סטרי שעל-שמה נקרא. נולד בשנת תקמ"ה לאביו רבי יואל משה לנדא מגלוגוב שהיה איש צדיק, ובשעת ליתו פרחו מעל מסתו עופות רבים שלווחו עד בקורתו. בנעוריו למד מפי רבי יעקב מליסקא בעל 'חות דעת' ונתיבות המשפט, והוא הסמיכו לשמש ברבנות. לאחר נשואיו עם בת רבי אברהם יוסף תאומים מבורשטין, מצאצאי החכם צבי והקיקון דיונה, ומתחננו של רבו 'חות דעת', נסע אל השרף מסטריסק והוא חבבו מאד עד שהיה מכנהו בן נחמד, ואמר עליו שנשמתו היא נשמת בעל הלבושים ולכן נקרא בשמו. ומאז שמע זאת, דבק בתורת בעל הלבושים וטרח לישב את דבריו הסתומים. לאחר פטירת רבו השרף, נסע אל רבי מאיר מפרמישלן ורבי ישראל מרז'ין. את רבנותו בסטרי קבל לאחר השתדלות רבו רבי מאיר מפרמישלן, ושם התודע לרבי אשר עניל צומיר שהיה אחד מגאוני הדור, והשתדל לקרא לפניו את דרכי החסידות, ובהשפעתו פנה התנגדותו הגדולה אליה. כלימיו הגה בתורה הקדושה והשיב תשובות רבות בהלכה, מהן המשקעות בספרי פוסקי דורו, וכן לחם בעו נגד נגד ההשפלה שפשה בדורו ובצר את חומות החסידות בתריס נגדה. בפטירתו אמר עליו ה"דברי חיים" מצנז: "היום נלקח מאתנו שר התורה וחשך אור התורה". זכה לדור ישרים, ומחלציו יצאה משפחה מפארת בישראל.

יוסיף דעת

בהפטר פרשת צו מוזכרת התפת אשר גיאי בריהם, שהיתה במה לעבודת המולך לשריפת בני ובנות באש. אליל המולך שעמד שם בימים ההם, היה עשוי נחושת וכשהיו מסקים בו אש היו ידיו הפשוטות מתלהטות ועליהן היו מניחים את הילד הקרבן, וכדי להבליע את צעקתו כדי שלא ישמעו הוריו את קולו וירחמו עליו, היו מכים בחוקה בתופים, ומכאן שם המקום 'תופת', שהפך למלה המביעה אסון וזעזוע כבד, ו'הינום' על שם נהימת הילדים שהוקרבו, ומשתיתו נוצרו תופת ונהינים במקום ענישת החוטאים, כמו שנאמר בישיעיהו "פירעורן מאתמול תפתה". במדרש נחומא מתוארת עבודת המולך בצורה מורחבת יותר, ולפיה "היה עשוי חוץ לירושלים וצלם היה ופניו של עגל, וידיו פשוטות כאדם פשוט ידיו לקבל דבר מחברו. והיו מסיקין אותו עד שהידיים נעשין כאש, ושבעה נקללין (חדרים) היו לו והוא לפנים מהם, ולפי קרבנו של כל אחד היה נכנס, מי שמקריב עוף נכנס לקנקל הראשון, עז נכנס לקנקל השני, שר לשלישי, עגל לרביעי, פר לחמישי, שור לשישי". גיאי בריהם מוזכר כבר בספר יהושע כאחד מגבולות נחלות השבטים, וכן בימי נחמיה. חבביא רימיהו מתנבא על גיאי בריהם שעומד בפתח 'שער החרסית' ורש"י מבאר שהוא שער האשפות ששם זורקים חרסים הנשברים, והמקום ייפה חלילה לגיאי ההריגה על עוונותיהם של החוטאים. חז"ל בסוכה כתבו ששני עצי תמר נטועים שם שהם 'צני הרהיזול' - מין לולבים, ועולה עשן מבניהם, והוא פתחה של גיאי בריהם הוא כפי המקובל בעמק מדרום לעיר העתיקה ועיר דוד, מקוץ. את הר ציון ומתחבר בצד מזרח לנחל קדרון שנחשב בעבר לנבולה של ירושלים. מספרים, כי בשנת תרפ"א ביקר האמרי אמת' לראשונה בארץ ישראל, והתעצב לראות את פורקי העול הרבים בירושלים, אולם ניהומה בכך שהראו לו גיאי בריהם שם היו מעבירים את הבנים למולך, ועתה אין בורח השם זכר לעבודה זרה זו...

ומרן ושטף במים

אוד מצל מאש היה רבי חיים מרדכי מזבזבא, לאחר השואה האזימה ממנה נצל בדרך נס, והגיע ארצה בראשיתה של שנת תש"ח. בעירם ובחזקתם הגיע ארצה, כשהוא מוותר אחריו בגולה את בית מדרשו וקהלתו, ושם פעמיו לירושלים עיר הקדש והמקדש. אלא שלא מצאה היותה מנוח לכפיריגלה, וחדשים ספורים מאז הגיעו ארצה והשתקעו בשכונת ספר סמוך ונראה לעיר העתיקה, פרצו המאבקים הקשים של הערבים, והפגזים החלו להתפוצץ בקול רעש גדול. העיר סגורה ומסגרת, מחוץ תשכל חרב ומחזרים אימה, ורבים החלו להמלט לשכונות מרחקות יותר. היה הרבי במצור, שכן זה עתה זכה להצלל מציא ההריגה ודמה כי יעלה בידו להגיע אל-המנוחה ואל-הנחלה, והנה נפל מן-הפח אל-הפחת. בינתיים התעוררו כמה ממקורביו ואנשי שלומם, והחליטו למלט את הרבי עם בני-ביתו, עדי-עבר-זעם. אמרו ועשו, רכב משרון הובא, והמשפחה בלה העברה אל העיר יפו, שהתקונה מתושביה הערבים, ואל הבתים הריקים פלשו פליטים רבים שבקשו להמלט מחמת המצוק. הפליטים אמנם הגיעו ליפו לתקופה זמנית עד שם המאבקים, אולם לרבים מהם נעמה הישיבה במקום והם נאחזו בעיר ותקעו בה יתד נאמן, עד שגרעין תורני נוצר בה. גם רבי חיים מרדכי תקע בה יתד איתן, הקים בה את בית מדרשו וישיבתו, ורק לאחר שנים עשרה שנה, כאשר יהודי העיר נטשו אותה, העתיק את-הגולה אל העיר בני-ברק המעטירה וקבע בה את מושבו.

כאמור, הגיע רבי חיים מרדכי ארצה ריקם באין משען ומשענה, אולם הוא המשיך בעבודתו התמימה כמו בימים בתקונם, ועבד את-בוראו בסלוידן ובהצנע-לכת. אט-אט החלו תושבי יפו להפיר, כי איש רס-מעלה שוכן בקרבתם, והחלו להתקרב אליו ולהתחמם לאורו. בין המתקורבים היה אברהם נמרץ בשם ר' ליביל, שהגר אף הוא מירושלים ליפו עקב המאבקים, ולבו נחמץ בקרבו לראות את המצוקה החמורה בבית הרבי. עסקו לדבר מצוה היה ר' ליביל עוד מנעוריו, וכאחד שקנה מהר להכנס לעביה-הקורה, והחל לפעל ולהשתדל למען הרבי ולהקים בעבורו קרן תמיכה שלי-משם. מאמצים קרובים השקיע בענין, ולבסוף נשאו מאמציו פרי. לאחר השתדלויות רבות אצל ראשי ועד הקהלה שביפו, עלה בידו לקבל הבטחה, כי הרבי יקבל מעתה ואילך תמיכה קבועה מדי חדש בחדשו, הישר מקפת הועד. ברב שמחה וגיילה, מהר ר' ליביל לעלות לביתו של הרבי כדי לבשר לו את הבשורה המשמחת, ומובן מאליה כי בני-הבית התרגשו עד מאד לשמע הדבר. אלא שלהפתעתו האזין הרבי לדבריהם, ועל-פניו נברה עננה של-טרה. "בבקשה מקה, ר' ליביל", פנה הרבי אליו בתחנונים, "אל תא יחר אפך עלי. אמנם מכיר אני לך טובה עצומה על טרחתך הגדולה בעבורי, ואין מלים בפי להודות לך עלי-פה, אולם מכבר אני שלא להנות מתמיכתך של קפת הקהלה, ומעדיף אני שלא להודקן לטובתם". ר' ליביל נדהם לשמע את הדברים מפי הרבי, והתקומם: "מפני מה ימנע הרבי את-עצמו מלקבל טובה זו? והלא הלחץ זה הדחק נותן בכם את אוזניתו, בבית אין פרוטה לפרטה ומחירן ירק זה חי?!" אולם הרבי המשיך לדבך בסרובו, ואף גלה את-אזן העסקו על סבת סרובו. "הבה ואספיר לך את פשר סרובי. הרי גר אנוכי בארץ, אורח אשר זה מקרוב נטה ללון. ידוע לך בודא הפתגם השגור כי 'אורח לרגע רואה כל-פגע', ואין ספק בלבי כי עד מהרה אראה פאן בקהלה ענינים רוחניים הטעונים תקון, ועלי מוטלת החובה לעמוד בפרץ. אולם אם אקבל מקפת הועד תמיכה קבועה, יסתמאו עיני מראות את נגעי הקהלה והכל יראה בעיני פשר וישר מחמת טובת ההנאה שאקבל. מוטב לי אפוא להצטער בלחץ ודחק, מאשר אשים על-פי מחסום ואהיה נגוע בטובתי האישית". תשובתו של הרבי הפליאה את-הסובבים, בראותם עד כמה מוכן הרבי למסר את-נפשו לתקון הכלל, וחדלו שוב לעסוק בנושא, כשהם מסתפקים במעט.

לא ארכו הימים, והתברר כמה חזה הרבי למרחוק ועד כמה צדק בהשערותיו. היה זה כליל הסדר שנת תש"ט, כאשר רחובותיה של יפו היו דוממים ושקטים ואוירת חג החרות קנתה בה שבייתה. כלם היו ספונים בבתים לעריכת סדר ליל החג, ורק הרבי עשה את-דרכו לבזון המקנה כדי להשתה בו. כמנהגו לטבל שוב לקראת הסדר למרות ששכל פכר לכבוד הרגל. אל הרבי מתלווה ר' ליביל, החסיד הנאמן, אולם מיד עם הכנסת חורו פני הרבי, התברר, כי מספר פועלים יהודים עוסקים בעבודות נקיון ותחזוקה במקום, ומחללים בכך את קדשת החג בשאט-נפש. הרבי נחרד למראה עיניו, ופנה מיד על-עקבותיו כדי להזהיק את פרנס הקהלה ולסלק את-הפועלים. ר' ליביל הכיר היטב את הפרנס הלז, וחשש לשלומם של הרבי, שכן הלה היה ידוע כמחיר-חמה וקצרי-רוח, והיה בטוח כי הוא ימהר לגרש את הבא להטרידו בעצומו של עריכת הסדר. אולם הרבי לא שעה לדבריו, ומתוך עזות דקדשה עלה אל ביתו של האיש, שהשתומם לראות את הרבי העטוף בקיטל הצהר, נכנס לביתו באמצע עריכת הסדר. תחלה נצתה בו חמתו על האורח הבלתי קרוא, אולם עד מהרה נשבה בקסמו של הרבי וחס בהודו הפביר. לא ארכו הרגעים, ור' ליביל שפשף את עיניו בתדהמה כשראה את הפרנס התקוף מתלווה אל הרבי בדרך אל-המקוה, כדי לשלח משם את הפועלים הסוררים. וכששב הרבי מטהרתו, נענה ואמר למלוה: "שער בנפשו שהייתי מקבל את הקצבה הקבועה מועד הקהלה, כלום הייתי יכול לבוא אל הפרנס בטרוניה? והלא היה משלח אותי מעל-פניו! מוטב לי אפוא לסבל על דחקות, ובלבד שאוכל לעמוד על המשמר לכבוד ה' ותורתו". ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

זאת התורה לעלה (ו, לו) - לא נודע בנות פסוק זה. ובתורת כהנים לומר לך מה מלואים נאמרו בללותיהן ודקדוקיהן משיני אף כל נאמרו וכו'. עוד דרשו ז"ל ללמד על הזבחים בלן שטעונין סבין בעולה, וללמד על שלמי צבור שנאכלין לזכרי כהנה במנוחה וכו'. ובדרך רמז נראה על-דרך אומקם במנוחות, אמר רש"י לקיש מאי דכתיב זאת התורה וגו' כל העוסק בתורת עולה פאלו הקריב כו' עדי-פאן, גם אנו נאמר בדרך זה. וקדם אקדים דברי רז"ל אנשי אמת שונים בש"ע נהזרים אשר אמרו כי תכלית עסק התורה הוא לבר ניצוצי הקדשה אשר נפלו ואשר נאנסו מהקדשה ולהחזירם ביחוד שלם לכמות שהיו, והם שני בחינות, האחד ניצוצי הקדשה שדרו בעולם התהו לסבה ידועה לו והמשג לידועי דעת יספיק לטעם נכון, והשני הם נפשות העשוקות אשר עשוק אדם בלעיל מאדם הראשון בחטאו אשר שולל שכל רב, כידוע הפלגת הנשמות אשר הרבה לעשוק, ואין לך דבר שפוקד עליו להוציא בלעו מפיו, וזאת אמצעות עסק התורה יעשה כל דבר עקר, יעלה ניצוצי הקדשה שנפלו קדם עולם התקון, ויוציא מס"ם בלעו מפיו ומפוצצו וממחה כחו עד אשר יקרא חיל בלע, והוא מאמרם ז"ל אם פגע וכו' אם אכן הוא נמוח ואם פרץ מתפוצץ. ובפסוק זה גלה הכתוב פלאי התורה ותעצומיה, ואמר זאת התורה תועלתיה אשר תסובב קריאתה, לעלה פרוש, שבאמצעותה תועלת השכינה שהיא בחינת נקטת ישראל, ב' למנוחה תבד זו סוכלת כמה פורשים וכלן צדיקים, לשון מנוחה, ולשון נחה, ולשון הנחה, וזה הפרש הוא סוד עלי יניח צדיק זה את-ראשו, והוא סוד באה שבת באה מנוחה כי יניח עליה צדיק יסוד עולם, וסוד שמאלו תחת לראשי וימיו תחבנקני, והבין.

דברי הימים

באור ל"ב בניסן, שבת-קודש פרשת צו, זכה מרן ה"בית יוסף" להתגלות המגיד שלו, ואז הבטיח לו שאם ידבק בו תדיר "אזכר לישיר על קדושת שמי". היה זה לאחר שנודע על שריפתו של שלמה מולכו הי"ד ביד האניקוויזציה בספרד בשנת רצ"ב, וה"בית יוסף" השתוקק אף הוא למסור נפשו על קדושת השם, והמגיד בשר לו על-יך פעמים אחדות ואמר לו שיזכה להישרף ולעלות כעולה תמימה על צרון מזבח, ואפרך יא צבור מוונח לפני, אלא שלמעשה נפטר ה"בית יוסף" באופן טבעי בהיותו זקן מופלג בן פ"ז שנה, וסימן נתן לו רבי דוד קונפורטי בעל 'קרא הדרות': "ראשו כתם פ"ז". ומסופר, שפעם שאל רבי יהושע מבעלזא את אביו ה'שר שלום', כיצד ייתכן שלא התקיימו דברי המגיד? והשיב לו, שבכל יום היה נחשב שה"בית יוסף" נשרף על קדושת השם, כי בכל קריאת שמע שלו מסר נפשו באמת, והבן מצא סמך לדברי אביו בזוהר הקדוש פרשת לך-לך. המגיד שהיה מתגלה ל"בית יוסף", היה מלאך שלוח מן השמים, שהיה מגלה לו סודות וריזם נסתרים, ובגרא בזכות עיסוקו התדיר בלימוד המשניות. להתגלות המגיד זכה עוד בהיותו בגולה בשנת רצ"ג, כאשר בליל חג השבועות שמעו חבריו קול יוצא מפיו בחיתוך אותיות בלי שהגיע את שפתיו, "זהה הנעימות רב והקול הולך וחזק, ונפלו על פניו ולא היה רוח באיש לישא עיניו ופניו לראות מרוב המורא", כפי שכותב רבי שלמה אלקבץ באיגרת המובאת בספר השל"ה הקדוש. עדויות נוספות על התגלות המגיד אליו נמסרו גם מגיסו הרמ"ק, וכן כתב מהרצ"ו ותלמידו ועוד. דברים רבים שמע ה"בית יוסף" מהמגיד, רשם בכתביו מהם נדפס הספר "מגיד מישירים" שנקרא גם 'ספר המגיד', ובו עניינים שונים.

משבח

מטעים

וישחט, וישחט, וישחט (ח:טו, יט:כג)

שלוש פעמים נכתבה מלת וישחט בפרשה בקמץ, הראשונה בפר החטאת, השנייה באיל העולה, והשלישית באיל המלוואים, וטעמיהם שונים. וישחט נחלק לשלשה חלקים: וישחט, וישחט, וישחט. הראשונה רביע שחוט לשון שכיבה ושהנה השנייה אתחלתא לשון וישחט ומונחה, והשלישית שלשלת לשון וישחט ומונחה. ונרמזו בזה שלש השלבים של תקון החטא. בתחלה הוא עדין בגדר ישן, מחמת שנסתלקה ממנו החיות בגלל החטא. לאחר מכן הוא כבר בגדר וישחט שגבר התכפר החטא והוא עולה ממדרגת ישן, ולבסוף עומד כאשר נשכל התקון. ולכן הקריב תחלה חטאת לכפר החטא בגדר ישן, ולאחר מכן עולה להעלותו למדרגת וישחט, ולבסוף הקריב את איל המלוואים שהוא בגדר עומד שגבר התכפר הכל, וקרבו השלמים מביא שלום בעולם. (מלוש לשבת וי"ט)

נזכריון חטאים הם רא"ש - רביעי, אתחלתא, שלשלת, כי מקום השחיטה בראש. (ליקוטים וזעזרות)

רמז יש כאן על דריקת הספין של השחיטה, שאם שחט בספין בדיקה אז הוא רביע ודובץ באריכות ימים בעולם הזה וזוכה לאתחלתא גם בעולם הבא, אך אם שחט בספין פגומה קצין השלשלת שאינה חלקה, אז גם הוא נשחט חליה טרם זמנו, ולכן יש פסק אחר התבה, שחיי נפסקים. (מביני גלויות)

מדגש

בקהלות אשכנז נוהגים לומר את הפיוט 'ה אלי וגואלי' בהקדמה לתפלת מוסף בשלשלת הרגלים, טרם אמירת אשרי. הפסוק החוזר בו הוא: 'ותודה ולעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולשלמים ולמלוואים כלי קרבנה', ומקורו מהפסוק שבפרשתנו: 'זאת התודה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים'. אלא שבפסוק לא נאמרה תודה והיא מתחילה בעולה, שכן התודה בכלל השלמים. ולכן יש הטוענים שטעות סופר נפלה בפסוק, והתבה הראשונה 'ותודה' היתה במקורה 'ותודה' כלשון הפסוק, ועקב הדמיון של האות ר"ש ודל"ת התחלפו זו בזו. אולם בגדר העיר, כי יתכן שגבר בסוקר נכתבה התודה בגדר, מפני שיש לה דין שונה מהשלמים שנאכלת רק ליום ולילה, והם שהיא קדשים קלים, כדי לפרסם את חנם בין האוכלים.

ממלכה

רבי משה דוד לידא מווסליטץ הסמוכה לקרקא, נכדו של רבי דוד תלמיד הנודע מאשטורד, ראה פעם אדם אחד שהיה לבוש באצטלה ורפנן ומקל כסף בידו, בדרך של צדיקים מפרסמים, אולם תוכו לא היה כבוד. נאנח רבי משה דוד ואמר: 'עתה התבאר לי דברי רש"י שאמר בפרשת צו, 'ביתר צריך הכתוב לומר במקום שיש חסד ורחמים', שהרי תבת 'בית' בגימטריה צד' המרמזת על הצדיק, וזו פגנת הדברים. 'ביתר צריך הכתוב לומר' - את מי מירר הכתוב להתנהג בענוה? את מי שיש בו חסד ורחמים, והנה שחפרה בו מדת הצדיק...'

שנה אחת בערב פסח, בעת שפרנסים וילנא עברו בין בתי העיר כדי לאסוף כספים למגבית קמחא דפסחא לעניי העיר, עברו דרך בית מדרשו של הגר"א מוילנא, ונכנסו לקבל את פניו. קבלם הגר"א בסבר פנים יפות, ואחד הפרנסים שאל: "מדוע נפוץ המנהג לאסוף מעות לעניים דוקא למצות אכילת מצה, ולמה לא נהגו כן במצות אחרות שאף הן עולות בדמים מרבים? האם יש מקור לכך בתורה?" השיב הגר"א על-אחר ואמר: "הרי מנהג ישראל תורה היא, וכבר נפסק הדבר בהלכה. ואף למנהג זה יש מקור בתורתנו הקדושה, כשם שיש מקור לכל דין ומנהג. שהרי שני פסוקים נאמרו בתורה בענין אכילת מצה, הראשונה 'שבעת ימים תאכל מצות', והשנייה 'מצות יאכל את שבעת הימים'. ושני כתובים אלו באים ללמדנו, שמצוים אנו לאכל מצות בחג הפסח, אולם יחד עם זאת עלינו גם לדאג, שאצל כל אדם מישראל יאכלו מצות בכל שבעת ימי החג."

לאחר ימי הפורים שנה אחת, יצא הסבא משפולי למסע בעירות שבמחוז מגוריו, ושם רכש פמיות גדולות של-חטים, מהם צוה להכין קמח לרב. הדבר היה לפלא, ואף אחד לא הבין למי הוא מכיר כמות כה גדולה של קמח, אולם שלשה ימים לפני התקדש חג הפסח, התברר הדבר. בעיר סמוכה פרצה שרפה גדולה, וכל בתי היהודים שבה עלו באש. כלם יצאו נקיים מנכסיהם, ובמובן שגם צרכי הפסח שהבינו, עלו כלם בלהבות. מיד עם הודע דבר האסון, נסע הסבא קדישא אל אותה העיר, כשהוא מביא עמו את כלי-הקמח הרב שהכין, ועמו אפה מצות רבות וחלקן לכל בני העיר. אז ראו כלם, שהצדיק צפה מראש את-הגזירה, והקדים רפואה למכה.

בעיר בריסק התגורר עשיר מפלג, שפנה כנבאי בבית-הכנסת הגדול שבעיר. שנה אחת, פשהגיפה שבת הגדול הסמוכה לפסח, לא הניח ברב גאותו לערף בבית-הכנסת את המגבית הקבועה של קמחא דפסחא לטובת עניי העיר. שמע זאת רב העיר רבי יצחק זאב מבריסק, ומיד זמן את-הנבאי לביתו, כדי להוכיחו על התעלמו מדחק העניים, אולם הלה כלל לא התחכם לדבריו ואף חיד קלות לשמע דברי התוכחה. הקפיד עליו הגר"ז והתבטא: "האם אתה בטוח כלי-כך במעמדה, שאתה מרשה לעצמך ללגלג על העניים שאין בידם להוצאות החג? גם עליך תעבר-בוס, ואתה בעצמך עוד תצטרך להוציא לקפת הצדקה שלי-העיר". מיד נעשתה העיר פמרוקה, וכלם אמרו שהרב קלל את-הנבא. וכשגאו לספר זאת לגר"ז, אמר: "אני לא קללתי אותו, אלא רק ראיתי את מצבו שלי-האיש. והרי ישנם כה הרבה יתומים ואלמנות בעיר שצורקים למגבית השנתית הזו בערב פסח, ואם הוא מעבד לערף את-המגבית, אזי הביא את-עצמו במו ידיו למצב זה". ולאחר רגע הוסיף ואמר: "אולם יש לו עדין עצה אחת להציל את-עצמו. אם יוציא מכיסו את כל הסכום שהיו אמורים לאסוף במגבית של קמחא דפסחא, ויחלק אותו לעניי העיר כדי שיהיו להם צרכי החג בהרחבה כמדי שנה, אז יתר במעמדו ולא יצדק לצדקה". אולם אותו עשיר, ברב טפשותו וגאון הסרוחה, לא שעה להצעת הרב, וקפץ את-ידו אפלו מפרוטה אחת. במחצית השנה לאחר מכן, בשמחת תורה, היה אותו גבאי כבר במצב של 'יורד', לאחר שעסקיו פשלו בזה אחר-זה, אולם כלפי חוץ עדין הראה את עצמו בגבר ושמר את סודו מהבריות, כשהוא ממשיך עדין לכהן כגבאי בבית-הכנסת. אולם בחג הפסח שבשנה הבאה, היה אותו גבאי כבר בגדר עני שלי-ממש, ונצרך לקבל מהמגבית של קמחא דפסחא. רחמנא לצלן.

בפרס הפסח, נכנס יהודי אל ה"אמרי חיים" מוויזניץ, והדברים התגלגלו למגבית קמחא דפסחא. האיש היה בטבעו קמצן ולא הפיר בחשיבות התמיכה בזולת, ולכן אמר לרבי כי הוא אינו נוהג להשתתף במגבית קמחא דפסחא. נתן בו הרבי את-ענינו ואמר: "מגבית קמחא דפסחא היא מטבע פת שני צדידים. או שאתה בצד של הנותנים, או חלילה בצד של המקבלים..."

מספר ר' בצלאל שיש, על רבי יצחק זילבר, שלבה את הגחלת הלוחשת בקרב יהודי רוסיה בתקופת השלטון הקומוניסטי, והפך לסמל ודגמה של יהודי בעל מסירות נפש לשמירת התורה והמצוות וחסד עם-הזולת. "ליהודי אחד בקרפז טשקנט, היתה חצר גדולה וסגורה, ושם היה לו תנור בו אפינו מצות כדי לחלקן ליהודים. הפעיל הראשי שדברן את-כלם היה רבי יצחק זילבר, ואנחנו, הבחורים הצעירים, באנו לסיע לו. במשך שלשה ימים רצופים אפינו מצות, ובסיום האפייה, נטל בעל-הבית משאית, ואני נסעתי עמו לחלק לכל היהודים שפנו אלינו, ערבה מיוחדת לכבוד החג, שכללה בקבוק יין, מצות, דג וקערה לסדר. פעם, לאחר שסימתי את החלקה, חזרתי מהשן לחלוטין, וכאשר רבי יצחק שאל אותי אם מסרתי לפלוגת-אלמוני, השבתי בשלילה, שכן לא מצאתי את הכתבת, אחר שרבים עברו אז דירה מאימת השלטונות. טענתי כלפיו, שהלה יודע כי החג מתקרב, ובנראה עתיד הוא לבוא לבקש את-המצות, אולם רבי יצחק אחז בי ואמר: 'כשהייתי בקאזאן, היה שם קצין יהודי אחד שהייתי מביא לו מצות מדי שנה. שנה אחת שכתתי מכה, וכשפגשתי אותו בחל-המועד, שאלתי אותו מה עשה, והלה השיב בתמימות כי ערף את הסדר כמדי שנה, אלא שבמקום מצות הניח שלש פתות על-השלחן. בהנחת עד היום אני לא יכול לסלח לעצמי על-כך! ולכן אני מבקש ממך לחפש את היהודי הלך ולתת לו את המצות..."

"וכל-מנחה בלילה-בשמן וחברה, לכל-בני אהרן תהיה איש באחיו" - מכאן למדנו מהי אהבת ישראל. שהרי "מנחה בלילה-בשמן" היא מנחת נדבה, וחרבה היא מנחת חיטא וקנאות, ובשתייהן נאמר 'תהיה איש באחיו', שיש להתחכם לשני מביאי המנחה בשנה, באהבה ואהבה. (רבי יצחק מוורקא)

3. על איזה פסוק כתב רש"י: "זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה" ?

- במקום אשר תשחט העֹלָה תשחט החטאת
- וַיִּזְמְנוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ שִׁבְעַת פָּעִימִים
- וְאֵת כָּל הָעֵדָה הִקְהֵל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
- וַיִּצַק מִשְׁכָּן מִשְׁחָה עַל רֹאשׁ אֶהֱרֹן וַיִּמָּשַׁח אֹתוֹ לְקִדְשׁוֹ

1.מי מקריב קרבן תודה?

- א יורדי הים והולכי מדברות
- ב חבושי בית האסורים
- ג חולה שנתרפא
- ד כל התשובות נכונות

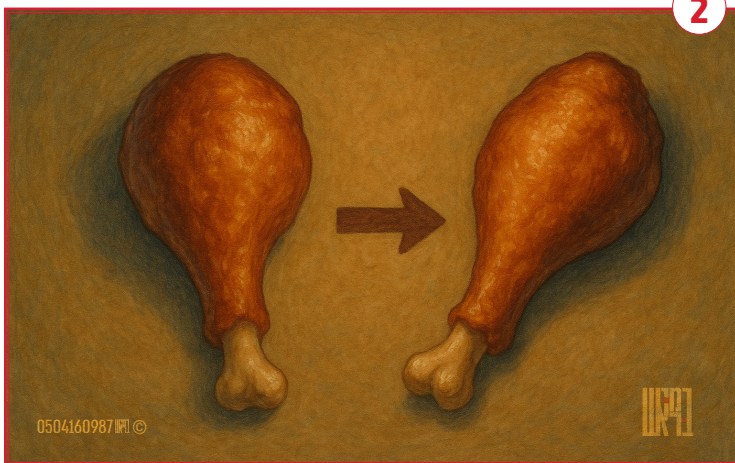
4. "וַיִּקְטֹר הַמִּזְבֵּחַ" במה שימש משה בשבעת ימי המילואים? (רש"י)

- א בשמונה בגדים
ב בארבעה בגדים
ג בחלוק לבן
ד בבגדיו הרגילים

2. המבשל בשר קדשים בכלי חרס, מה דין הכלי? (מקרא ורש"י)

- א טעון טבילה
ב טעון הגעלה
ג טעון שבירה
ד טעון ליבון

מה מזכירות לכם התמונות בפרשת צו?

לתשומת לבכם: התמונות לא באות לתאר את פשטות הכתוב, אלא לחידוד בלבד.

© כל הזכויות שמורות לצבי גינצברג (מי בראש) 050-4160987 mibarosh1@gmail.com
להערות והארות ולהרשמה לקבלת העלון במייל צרו קשר בדוא"ל הנ"ל

: אגמ' לאור מאן ז' :עמזאס מלח מאן ז' :

שאלה: 1. ל: 2. ל: 3. ל: 4. ל:

GLGLXIU IYUOLXIU: I' XL - GL: Z' XL - CXL: E' AXLU - YUYU:

לְיוֹם שֶׁזֶה: (מִגִּשְׁתוֹ) מִלֵּאָה: 6' (מִלְּמַעַל מִלְּמַחֲסֵי) מִלְּמַחֲסֵי: 8' (מִלְּמַחֲסֵי) מִלְּמַחֲסֵי: 2' (מִלְּמַחֲסֵי) מִלְּמַחֲסֵי:

סאלאג. 6: שׁוּט - שׁוּט. 5: (בתיבת) 7 (מ) 4: עֲרֵב - עֲרֵב. 3: א. 2: שוב, 1: בתיבת

አባሪዮች:

לצאת מהריבוע

חידודים נפסח

לקבלת עלוני "חידודים" למייל בכל שבוע שלחו בקשת הצטרפות לכתובת: mibarosh1@gmail.com

חידודים בחידושים

חידות לפי סדר ה- א' ב'

ל	» בפרשת חיי שרה לראשונה הוא הופיע בהגדה כתוב שאפילו מפרעה הוא היה יותר גרוע	» בשבת הגדול משיב לב אבות בליל הסדר - האחרון שבכוסות	א
מ	» בהגדה - באחת מן הארבע מוזכר מחלף בכביש מספר ארבע	» אין לתרנגול, רק לתרנגולת בקערת ליל הסדר - את קרבן חגיגה מסמלת	ב
נ	» בו נגאלו ישראל ובו עתידין להגאל	» אותו קנה אבא, כך כתוב בשיר מוזכר בתורה לגבי בישול בשר וחלב באותו סיר	ג
ס	» בפסח מתחילים בשבועות מסיימים	» על זה נאמר ביד חזקה בשינוי סדר האותיות נקבל עוד מכה	ד
ע	» במילה זו בפסוקים שבהגדה מובאים "אלו הבנים" זאת מבארים	» בפסח, גם בהגדה וגם בתפילה הוא נמצא בשינוי ניקוד, הראשון שכך את המרור והמצה	ה
פ	» אחת מהשתיים שבנו ישראל במצרים	» בליל הסדר זה עיקר המצוה, והמקור: פרשה בתורה העוסקת בפדיון פטר חמור	ו
צ	» המשותף לגליל ולרמת הגולן בשינוי ניקוד - אוכלים את האפיקומן	» בקשר לעמלק בשבת קודם פורים בהגדה - בכורך, מילה זו אומרים	ז
ק	» כאשר לפסח קונים את המצרכים לא נשכח את הנצרכים	» חמשה בפסח, שישה בסוכות אין בכלל בשבועות	ח
ר	» הוציא את עצמו מן הכלל באופן שבו שאל	» נקרא משני הצדדים לזכרו, את החרוסת אוכלים	ט
ש	» את הגדי היא אכלה בעברית זו חתולה	» יעקב אבינו עשה לפני הפגישה עם עשיו, פעמיים בליל הסדר - אחת הופכת לשתיים	י
ת	» בהגדה - הוא השלישי מן הארבעה בדיני נזיקין - עדיין לא קיבל התראה	» על הכסאות בליל הסדר כל השנה - דגני בוקר	כ

1

2

3

4

5

6

7

אחרי הקידוש

ב אחרי מגיד

ג. אחרי ברכת המזון

לאחר הלל

חג המצות

ב חג הקציר

ג זמן חרותנו

ד חג האביב

[illegible]

מתוקים מוסף 160 אחיה 13 - פסח תשפ"ה

ערכים לילדים

טריזיה

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומר ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריזיה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

פנינים לחג הפסח

"לשנה הבאה בירושלים הבנויה"

מספר, כי שנה אחת בליל הסדר בעת הגיע הרה"ק רבי יואל מסטמ"ר זי"ע לאמירת "לשנה הבאה בירושלים", שאל: למה מבקשים שרק לשנה הבאה נהיה בירושלים, הרי אנו מאמינים ומשתוקקים שבכל רגע יוכלו להיות גאולתנו ופדות נפשנו?

אלא, תרץ תרוץ נפלא ואמר: הנה, כשהיו מונים את השנים למלכים (כדאיטא במשנה באחד בניסן ראש השנה למלכים), היו מונים את מנין השנים מעת שהתחיל המלך למלוך. וכך, כשיתגלה מלך המשיח, אז יתחילו למנות שנה חדשה מאותו הרגע שיתגלה וימלוך עלינו.

לכן אנו מבקשים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה", כלומר, גם אם יבוא היום מלך המשיח, זה כבר יהיה שנה הבאה, כי יתחילו למנות את השנה מעת ביאתו...

חידודים

מתי עורכים את שולחן הסדר כאשר ליל הסדר חל במוצאי שבת, ומדוע?

במוצאי שבת, משום שאין שבת מכין ליום טוב.
(שו"ע תקכז, א)

כמה תנאים מוזכרים בהגדה של פסח, ומי הם?

תשעה. רבי אליעזר, רבי יהושע, רבי אליעזר בן עזריה, רבי עקיבא, רבי טרפון, הלל הזקן, רבן גמליאל, רבי יהודה, ורבי יוסי הגלילי.

איזו מכה מעשר המכות הייתה בדיוק בחצי הלילה ומדוע?

מכת בכורות. אמר הקב"ה: כיוון שאברהם רדף אחר המלכים בחצי הלילה, אף אני אכה את מצרים בחצי הלילה.
(בראשית רבה מב, שמות יב, כט)

באיזה יום מימי השבוע יצאו ישראל ממצרים?

ביום חמישי.
(שבת פז)

א. נוהגים להחביא בליל הסדר:

ב. מי עבדו עבודת פרך במצרים?

ג. ארבע כוסות הן כנגד ארבע לשונות של...

ד. מהי המכה הראשונה?

ה. מה קוראים בליל הסדר?

ו. מהו הציווי העיקרי בליל הסדר?

ז. נמצא על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח:

ח. מאכל נוסף שנמצא על קערת ליל הסדר:

ט. לזכר מה אוכלים אותו?

י. מה נקרא בפני בני ישראל?

כ. מה טובלים במי מלח?

ל. מי ביקש לעקור את הכול?

מ. מה חייבים לאכול בלילה הראשון של פסח?

נ. הסימן האחרון של ליל הסדר: אנו בטוחים כי ליל הסדר שערכנו מצא חן בעיני ה', והוא רצוי ומקבל לפנינו. ובמלה אחת...

ס. מהי המצווה שמתחילים לקיים במוצאי החג הראשון?

ע. מה היינו במצרים?

פ. מלך מצרים:

צ. המכה השנייה:

ק. בליל הסדר הילדים שואלים ארבע...

ר. פסח הוא אחד משלושת ה...

ש. כמה ימים נמשך חג הפסח?

ת. אחד מארבעת הבנים בהגדה?

תשובות:
א. ארבע כוסות. ב. עבדו עבודת פרך. ג. ארבע לשונות של חסידות. ד. מכה ראשונה. ה. קוראים מגילת שמע. ו. מצות עניית קול. ז. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ח. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ט. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. י. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. כ. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ל. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. מ. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. נ. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ס. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ע. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. פ. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. צ. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ק. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ר. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ש. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח. ת. מצאנו על קערת הסדר, זכר לקורבן פסח.

משל ותבונה

"וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח"

משל

ידוע מאמר חז"ל כי "כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח". ומדוע? המגיד מדובנא מסביר זאת במשל.

ביום הגדול הפליגה חבורת סוחרים בספינת מפרש. בבטן הספינה נחו אוצרות יקרים מפז: אחד הביא עמו זהב טהור שנצץ כשמש, שני אבני חן ויהלומים זכים כטל בקר, רעהו כלים יקרי ערך, מעשה ידי אמן, וסוחר אחר הביא בדים נדירים שנארגו במחוזות רחוקים. הספינה שטה בשלנה על פני המים הכחולים, עד שלפתע קדרו השמים. רוח סערה אדירה קמה, גלים כהרים התנשאו, והאנייה הטלה ימינה ושמאלה. באותם רגעים של אימה, לא חשב איש על סחורתו היקרה המטלטלת בבטן הספינה. כל אחד מהם רק נשא תפלה חרישית שהספינה, על כל נוסעיה, תנצל מן המצולות.

שמע הקב"ה את תפלתם, והנה - הסערה חלפה. הגשם שקדם הצליף בעוז, פסק. העבים השחרים שכסו את הרקיע התפזרו לאטם, והשמש שוב זרחה בכל הדרה. בהגיעם לחוף מבטחים, כשרגליהם דרכו סוף סוף על אדמה יציבה, ספרו הסוחרים בהתרגשות את הנסים והנפלאות שארעו להם, והודו לה' על חסדו הגדול, על הצלת חייהם ועל הצלת ממונם.

והנה, מתוך דברי ההודיה של הסוחרים, נפר ה'יה מי מהם הביא אתו מטען יקר יותר. ככל שהיה רב יותר ערכה של הסחורה, כן הרבו בעליה לספר ולשבח את הקב"ה על הצלתם.

תבונה

בהיותנו במצרים, במים הזדונים, חשבה ספינתנו להשבר, היינו שרויים בסכנת נפשות, אולם ה' הצילנו, וגם מסר לנו נכסים בעלי ערך אשר לא ישער: התורה, המצוות, הכרת הבורא, חכמה ומדות טובות.

ככל שיהיו לאדם יותר נכסים כאלו, כן ירבה לשבח את הקב"ה על שחננו בנכסים אלו. ובכן "אפלו כלנו חכמים" - חכמים בחכמת העולם, "כלנו נבונים" - מביני דבר מתוך דבר, "כלנו זקנים" - בעלי נסיון וחכמת חיים, ואפלו "כלנו יודעים את התורה" כמשמעו - גם אז, "מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים", להודות ולהלל על כך לה'.

"וכל המרבה לספר ביציאת מצרים" - מפגין בכך את הערכתו הרבה לנכסים יקרי הערך האלו שבדודו, התורה והמצוות, ואת הכרת התודה לה' על שנתן לנו אותם, ולכן "הרי זה משבח".

מצאו את 10 ההבדלים

זדונישי תפרשה

ספורים

שנה אחת הגיע יהודי לרבי יששכר דב מבעלז, והביא לו שק גזר לאכילת כרפס בליל הסדר. מאד התפלאו החסידים כאשר צוה הרבי בשעת בעור חמץ לשרף את כל השק ביחד עם החמץ, אולם כבשו את תמורתם בלבם. והנה עברו כמה שעות, ולפתע הגיע היהודי בבהלה וספר, כי המשרתת שאלה אותו אם הוא מרצה מהגזרים שהיו גדולים ונאים, שכן השקתה אותם בשכר שעורים כדי להשביחם. נחרד האיש לשמע הדבר, שכן פרוש הדבר הוא שהגזרים חמץ גמור ואסורים באכילה בפסח, כי הרי השכר חמץ הוא, ולכן מהר לבוא לבעלז כדי להזהיר את הרבי שלא יאכל אותם. עמדו בלם והשתוממו אל מול רוח קדשו של הרבי, אולם הוא הסביר מיד את הדבר בענוניותו: "לא רוח הקדש היתה כאן ולא מופת אלא דברים כפשוטם. כאשר קבלתי את הגזר לכרפס אמרתי לנפשי מתי היו אבותי משתמשים בגזר לאכילת כרפס? הבנתי אפוא שמשהו אינו כשורה ולכן צייתי לשרף את הגזר". וכשהיה רבי דוד משה מקרטשניף מספר מעשה זה היה מוסיף ואומר: "ראו נא כיצד שמירה על דרכי האבות ומנהגיהם, מצילה מאסור אכילת חמץ בפסח".

תשובות מעמוד שני

„אגלגל לליל (ליל) אגלגל אגלגל“: פ. א. א.

„אגלגל לליל“: ג. א. א.

(אגלגל לליל, אגלגל לליל)

„אגלגל לליל“: ז. א. א.

„אגלגל לליל“: ח. א. א.

וארטים

”זאת תורת העלה הוא העלה“ (פרק ו' פסוק ב')

”כל העוסק בתורת עלה כאלו הקריב עלה“ (מדרש)

מה טעם דרש זאת המדרש דוקא על קרבן עלה ולא על קרבנות אחרים שגם בהם נאמר לשון "תורה", כגון תורת החטאת, או תורת האשם?

אלא, למוד פרשת הקרבן יכול למלא את מקום חלק הקרבן הנשרף על המזבח, לפי שחלק זה נועד רק לד' וממילא יכול למוד לשם שמנים למלא את מקומו. אבל חלק הקרבן הנשרף לכהנים, הרי אינו יכול להתמלא על ידי למוד התורה, שכן בקשה התורה שיהיה חלק לכהנים מן התורה ואלו מן התורה שהאדם לומד אין להם שום חלק, אבל קרבן עלה נשלו לד' ואין לכהנים שום חלק בו, אפשר למלא את מקומו בלמוד תורת העולה, ולפיכך דרש זאת המדרש רק לגבי קרבן העולה...

”ושמו אצל המזבח“ (פרק ו' פסוק ג')

”ושמו בנחת, ושמו בלו, ושמו שלא יתפזר“ (תורת כהנים)

ההבדל בין "נתינה לבין" "שימה" הוא, ש"נתינה" פרושה: לתת סתם, ללא כל סדר מסים, ואלו "שימה" פרושה: לשים לפי סדר מסים. (ראה בפרשת פקודי: "ויתן את בריחיו וישם את קרשיו" אצל הבריות לא היה צורך בסדר מסים משום שכלם היו שוים, אבל אצל הקרשים היה צורך להתאים כל אחד למשנהו, כך שנעשו אפילו סימנים מיוחדים בכל קרש שיהא ידוע לאיזה קרש הוא מתאים).

ואם התורה אמרה כאן "ושמו" ולא "ונתנו", הרי משמע נשימת הדשן היתה צריכה להיות לפי סדר מסים: "בנחת, בלו, שלא יתפזר"...

ציור מרמז

מציאו למחזמר מרמזים הציורים בהקשר להגדה של פסח

הלכות פסח

עכבר שנכנס לבית בדוק וכבר בפיו, ונכנס אחריו בעה"ב ומצא פרוחים, אפלו כדי כל הכפר, צריך לחזר ולבדוק את כל הבית, מפנין שאין דרכו של עכבר לפור, ונכנאה זה פרוחים ממקום אחר, וצריך לבדק אחר כל הכפר שהכניס העכבר.

ילד קטן שנכנס לבית בדוק וכבר בידו, ונכנס אחריו ומצא פרוחים אפלו אינם כדי כל הכפר, אין צריך לבדק, שדרכו של הילד לפורר בעת אכילתו, ואנו תולין הפרוחים בכפר שהכניס הילד, ונכנאה המותר אכל הילד. ואם לא מצא פרוחים כלל, צריך לבדק שמא הילד הניחו בחורין ובסדקין ולא אכלו. ויש אומרים שאם (בילד שהכניס), אין בפרווחין כדי כל הכפר - גם צריך לבדק אחר השאר שמא שם הילד אם הפרוחים הנותרים במקום אחר.

(שולחן ערוך או"ח סימן תל"ח)

בדיחות

יהודי אמריקאי הגיע לישראל ורצה לבקר בכתר המערבי. הוא עלה למונית ונסה להסביר לנהג איך מגיעים: "קח אותי למקום שבו היהודים בוכים, מתפללים ומתחננים מול קיר".

"בסדר גמור" אמר הנהג, והסיע אותו הישר למשרדי מס ההכנסה...

פעם אחת היה תאונה קשה. עתונאי אחד הגיע, ומאוד רצה להכנס לזירת התאונה, אז הוא התחיל לצעוק: "אני הוא הבן של הנפגע! אני הוא הבן של הנפגע!" כשנכנס, גלה שהנפגע הוא בלב...

פיל בא למסעדה ואומר למלצר שהוא רוצה סלט.

מישהו מגיע למלצר ושואל אותו: "תגיד לי, זה לא מוזר?"

עונה המלצר: "כן, אני יודע, בדרך כלל הוא מזמין פיצה".

אשה אומרת לבעלה הקמץ: "תשאיר לי מאתים ש"ח"

עונה הבעל: "מצטער, אני לא מכיר את השיר הזה".

נושא השבוע

סעודה שלישית בשבת ערב פסח

סעודה שלישית רגילה זמנה אחר מנחה, אבל בשנה זו כיון שאסור לאכל חמץ לאחר שעה רביעית, א"א לקיים סעודה שלישית בזמנה בחמץ, ומאידך, אסור גם לאכל מצה בערב פסח, ולכן א"א לאכל בה מצה.

לשיטת הספרדים הנוהגים שמותר לאכל (בערב פסח) מצה עשירה יש אפשרות לקיים סעודה שלישית באופן זה,

אך לשיטת האשכנזים הנוהגים לאסור מצה עשירה בערב פסח אין אפשרות לקיים סעודה שלישית בכך, על כן יש לקיימה באכילת דגים ובשר או בפרות, וכתב המשנ"ב שיש אפשרות גם ע"י אכילת תבשיל הנעשה מפרורי מצה, אך באופן זה צריך לאכול קדם שעה עשירית כדין אכילה קדם מצה, ומכל מקום כדאי גם לחלק את סעודת שחרית לשתיים בכדי לצאת ידי השיטות שאפשר לאכל סעודה שלישית קדם זמן מנחה.

לתרומות, הנצחות ולקבלת העלון במייל:

hidushey.haparasha@gmail.com

נערך ונלקט ע"י
יצחק דויטש.
וועלוועל בלאק.

העלון מוקדש לרפואת שמואל בן שרה,
חן אריאל בן אילנית, רפאל יונה בן רינה,
נחמן בן רינה, ודוד בן זיוה, בתושח"י.

גליין 677
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

נכרי שאכל קרבן פסח

מעשה בגוי אחד שהיה עולה לירושלים ואכל שם קרבן פסח, ובא לפני רבי יהודה בן בתירה ואמר לו: כתיב בתורה "כל בן נכר לא יאכל בו". וכתיב "וכל ערל לא יאכל בו", ואני אכלתי מן הטוב שבטובים שבהם. אמר לו רבי יהודה בן בתירה, כלום נתנו לך מן האליה לאכול, לא נתנו לך רק מן הכחוש שבו, (כוונתו של רבי יהודה היה להטעותו בכדי שילך פעם שניה ויבקש לתת לו מן האליה ואז יתברר שהוא גוי). אמר לו: לא נתנו לי מן האליה, אמר לו רבי יהודה בן בתירה, בעת שתעלה עוד פעם לירושלים, אמור להם שיתנו לך לאכול מן האליה שבכבש (ואליה של כבש נקרכת לגבוה, ולהטעותו אמר לו כן), כשעלה הנכרי לשם אמר להם תנו לי לאכול מאליה של כבש, אמר לו מה אתה מבקש האם לא ידעת שהאליה אינה נאכלת, רק לגבוה נקרכת, אמרו לו מי אמר לך כן, אמר להם: רבי יהודה בן בתירה אמר לי שאין אתם נותנים לי מן היפה אלא מן הכחוש, והלוא אני משלם כמותכם. אמרו מה זה הדבר שבא לפנינו, בדקו אחריו ומצאו שהוא גוי, והרגו אותו, שלחו ואמרו לרבי יהודה בתירה, שלום לך רבי יהודה בן בתירה שאתה במקום נציבין ומצודתך פרוסה בירושלים.

(מסכת פסחים)

פרשת השבוע

נבוכו. מי שנותר שליו ושווה נפש היה רבי משולם עצמו, שנענה ואמר, כסבורים אתם שהמצות שלי לבדו כשרות, וכל ישראל אינם אוכלים חלילה מצות כשרות? חלילה מלחשוב כך, מצותיהם של כל היהודים כשרות הן, אלא שחייב אדם להדר עד היכן שידו מגעת. ברם, אם לא עלה בידי להדר, אקיים את המצוה כהלכתה במצות אחרות, ואל יגרע ממנה מאומה.

ושאינו יודע לשאול – את פתח לו

חסיד אחד נכנס אל הרה"ק רבי שלמה בעל ה"תפארת-שלמה" מראדומסק זיע"א והתאונן על מצבו הקשה במסחרו, אין לי מזומנים להתחיל בעסק כלשהו, אמר במר לבו. השיב הרבי: עשה מה שכולם עושים, לך ללוות כסף ועסוק במסחר. ענה האיש: אבל הסוחרים מכירים את מצבי הכושל ואינם מוכנים להלוות לי, אם כך הוא הוסיף הרבי, הלא הדבר מפורש בהגדה של פסח "ושאינו יודע לשאול", כאשר אין היכן לשאול – ללוות, "את פתח לו", הקדוש ברוך הוא עצמו, כביכול, יפתח לך את אוצרו הטוב ויעזור לך, ואני מברכך: "יפתח לך השם את אוצרו הטוב את השמים ויברך את כל מעשיך".

מצותיהם של כל היהודים כשרות

הרה"ק רבי משולם איגרא זיע"א רבה של טיסמניץ החמיר עד מאד בעניני הפסח, בכלל היתה לו יראת חטא מופלגת עד אין שיעור, מה גם בענין חשש חמץ, שהחמירו בו באיסור משהו, וידועים דברי הרדב"ז שכתב בטעמו של דבר, כי חמץ בפסח רומז ליצר הרע, והוא שאור שבעיסה, ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש בכל מבואות ממבואות מחשבותיו, ואפילו כל שהוא לא בטל, והרי זה אמת ונכון, ולא בכדי הבטיח האר"י הקדוש שהנוהר במשהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה כולה. היה רבי משולם איגרא אופה את מצותיו בתכלית ההידור הזוהריות והזרירות בתכלית הכוונה לשמה, ומייחדן לכזית המצוה של ליל הסדר.

שנה אחת, בהגיע ערב החג, ערכו את שולחן ליל הסדר וחיפשו אחר המצות המהודרות ולא מצאון, נחרדו, חקרו ודרשו, והמשרתת סיפרה לפי תומה כי אכן אלו הן המצות שפוררה ובישלה מהן כופתאות קניידלאך למרק. מיד נעשה רעש גדול, הרבנית התעלפה והמשרתת נבהלה וברחה, והכל

זמני השבת

זמני יציאת החג

ירושלים: 7:44 ת"א: 7:47 ר"ת: 8:21

חג הפסח

זמני כניסת החג

ירושלים: 7:44 ת"א: 7:46

מתנה מיוחדת לאפיקומן

יהודי ירושלים ששו על קיום רמיזה קלה של הגאון הקדוש מבריסק זיע"א, שמרו כל תנועה קלה שלו ויחד עם זאת ציפו לברכתו, כְּפֶר מִזֶּל נחשב מי שזכה לברכתו, אחרי שנוכחו עין בעין כי אכן צדיק גוזר והקב"ה מקיים. האשה הצדקנית מרת שרה, בתו של הרד"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער זיע"א, לא חדלה מלהפציר בבעלה רבי דוד, כי ילך עם בנם הקטן ולמנקה שזה עתה מלאו לו תשע שנים, אל הגאון רבי יהושע לייב כדי לקבל ממנו ברכה שיוזכה ליראת שמים. אך רבי דוד דוחה את בקשתה מכל וכל, "קשה עלי למלא משימה זו" הוא טוען, "להיכנס אל הגאון מבריסק סתם ככה כדי לבקש ברכה עבור הילד, אינו דבר פשוט וקל כל כך כפי שהוא נראה בעינייך" מסביר רבי דוד לזוג' הצדקת, "גם גדולי עולם נרתעים בבואם אל בית הרב, ועוד אברך שכמוני?"

רבי דוד מספר לאשתו, כי זה עתה הגיע לירושלים מכתב של אחד מגדולי הדור הגאון רבי יוסף דב סולוביצ'יק זיע"א בעמח"ס "בית הלוי" וגאב"ד בריסק, הכותב כי ידיו מרתתין זה שני שבועות מאז התחיל לכתוב מכתב להגאון רבי יהושע לייב דיסקין בירושלים. ואם גדולי הדור ככה רותתים, אנו האנשים הפשוטים, מה נאמר? אולם כל ההסברים הללו לא הניחו את דעתה של שרה, אדרבה ככל שבעלה הגדיל בעיניה את דמותו ואת ערכו של הרב מבריסק, כן גברה תביעתה ממנו להכניס את הילד אל בית הרב ולזכותו בברכתו. אך רבי דוד באחת: "מורא רבי עלי".

הימים לפני חג הפסח שרה טרודה בהכנותיה לקראת החג, אך מבקשתה אינה פוסקת: "הלוא אתה הוא אחד מעשרת האברכים שהרב מבריסק בחר בהם, כדי לייסד את ישיבתו 'אהל משה', הכי גם לך כה קשה להיכנס אליו פנימה ולבקש ברכה לילדך?" ואילו רבי דוד מחזיק בשלו. מה עשתה צדקנית זו כשראתה שדמעותיה ותחנוניה אינן פועלות על לב בעלה. בערב חג הפסח יעצה לזלמנקה שלה, לחטוף בליל הסדר את האפיקומן של אבא, ולא להחזירו עד שיקבל את הבטחת אבא שיוליכנו אל הרב מבריסק לקבל ברכה.

זלמנקה אשר פקחות ותמימות שמשו בו כאחת, עשה ככל אשר צוותה עליו אמו, וחטף את האפיקומן בשעה שאביו היה

דבוק ועסוק בדרכו בסיפור יציאת מצרים. כיון שהגיעה שעת אכילת האפיקומן נוכח רבי דוד כי הוא נחטף על ידי בנו כנהוג, אבל לא ידע כי הפעם יצטרך לשלם מחיר כה יקר, וכאן התחיל המשא ומתן בינו ובין זלמנקה: "אקנה לך מתנה ספר 'נפש החיים' מבטיח לו אבא תמורת החזרת האפיקומן. זלמנקה אינו מסכים. "אקנה לך 'פני יהושע'". "לא" משיב הילד. רבי דוד מנסה להבטיח עוד ספר ועוד ספר, אך להפתעתו, זלמנקה אינו מסכים. הילד מבקש מאביו שיבטיח לו כי הוא יכניסו אל הרב מבריסק כדי לקבל ממנו ברכה. שרה היושבת ממולו מרמזת לבנה שיחזיק מעמד ולא יסוג מדרישתו. רבי דוד קורא את המצב אל נכון, השעה קרובה לחצות ובאין ברירה, הוא נכנע לדרישת הילד, הוא מתנצל לפני ילדו כי אינו יכול להבטיחו על כך. אבל מבטיח הוא להשתדל ככל יכולתו.

המשא ומתן נסתיים, והאפיקומן הוצא ממחבואו כשפני הילד קורנים מגיל ומשמחה. ביום הראשון של חול המועד הגיע זמן פירעון ההבטחה אשר הבטיח אבא. הילד מזכיר לאביו על כך והאב מכיר בצדקת דברי הילד. כאשר רבי דוד חוזר מבית המדרש, מבשר הוא לאשתו כי החליט לגשת עתה עם הילד אל הרב לקבל את ברכתו.

הבית כולו נתמלא ששון ושמחה, הילד מרקד מהתרגשות, ושרה שפתותיה נעות בתפלה להשי"ת שתהא שעה זו של ברכת הרב, שעת רצון ורחמים, ולא תאוונה כל סיבה לעיכוב הברכה חס ושלום. רבי דוד תופס את הילד בידו ושניהם הלכו יחדיו לכיוון בית הרב. עיני הילד מפיקות אושר, סוף סוף מוליכו אביו אל הרב, עוד רגע ועוד רגע, והרב הגדול מבריסק ישים את כפות ידיו הקדושות על ראשו ויברכהו.

רבי דוד וילדו מתקרבים אל בית הרב, הם מגיעים עד דלת חדרו, רבי דוד מציץ פנימה דרך הסדק של הדלת הפתוחה, והנה רואות עיניו את הרב הדומה למלאך ה' לבוש בגדי חג כולו הדר, יושב על כסאו שקוע בהרהורים. בחדר מושלך הס דומיית קודש. לימינו ולשמאלו של הרב יושבים גדולי תלמידיו. הגאונים והצדיקים רבי יוסף חיים זונגפֿעלד, רבי הירש מיכל שפירא, רבי ישעיה ובנו רבי יעקב אורנשטיין, רבי נפתלי הירץ הלוי ורבי אליעזר דן רלב"ג. כולם יושבים ברדת ללא זיו כלשהו ומסתכלים באימה בדמותו הקורנת של הרב השקוע במחשבות גבוהות אשר מי יבוא בסודן.

משל ונמשל

חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא

יצא ממצרים

איתא בגמרא (ברכות י"ב ע"ב) אמרו לו, לא שתיעקך יציאת מצרים ממקומה, אלא הגאולה עיקר ויציאת מצרים טפילה לה. נראה להמתיק הדבר במשל: עני אחד חלה חולי האי צטומכא שלא היתה לו שום תיאבון וחשק לאכול, עד שחמל עליו רופא אחד וריפא אותו בחינם, עד שחזר לבריאותו ולאיטנו, להיות מתאוה לכל מאכל אשר יאכל. אמנם ע"י שהיה עני ביותר היה מתאוה, ואין לו במה למלאות תאוותו ולשבור רעבונו, משום כך כשהיה פוגש באותו הרופא, הגם שהיה חייב ליתן לו תשואת חן על שריפא אותו, אך לבו בל עמו מרוב רעבונו אשר הוא סובל. לימים נתעשר אותו העני וזכה להתענג על רב טוב, ואז הכיר טובת הרופא למפרע, ומיד הלך לביתו ונתן לו הודאה גדולה וברכה כפולה על רפואתו בפה מלא בלב ונפש חפצה, ואמר לו דע אדוני הרופא, כל הימים שהייתי שקוע בעניי לא הרגשתי באמת הטובה הגדולה שעשית לי, אך עתה שזכיתי לעושר, אני מכיר טובתך כי לולא רפואתך כבר הייתי מת ולא הייתי זוכה לעושר ונחת רוח כמוני היום.

הנמשל: כך בני ישראל, כל זמן גלותנו שאנו סובלים חיי צער ועניות, היה קשה לנו לספר הניסים של יציאת מצרים בלב שמח, ולהרגיש הגאולה באמת וקיימנו הסיפור בדרך חוק וגזירת מלך, ולכך תיקנו בנוסח ההגדה "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" שאמר לשון חיוב כי הוא גזירת המלך בדרך חוק, שהרי מה בצע לנו בנס העבר מאחר שנשארו לחיי צער, אמנם כשנוכח בגאולה האחרונה לחיי עונג עד נצח, אז נכיר ונרגיש טובתו וחסדו למפרע על כל הניסים שפעל עמנו, בין במה שהוציאנו ממצרים ובין בשאר ניסים, שע"י זה נשארו בחיים וקרבנו לעבודתו ית"ש, וזכינו בזה להתענג על רב טוב עד עולמי עולמים. ובוזה מבואר המאמר שאמרו במסכת ברכות (י"ג ע"א) שתהיה גאולה אחרונה עיקר ויציאת מצרים טפילה לה, ר"ל שע"י גאולה האחרונה נכיר יותר בניסים של יציאת מצרים.

(בשם המגיד מווילקומיר זיע"א)

ראה רבי דוד את המחזה ונרתע לאחוריו, לא, אי אפשר לו לפתוח את הדלת ולהיכנס פנימה, לבו מפעם והוא נעצר בדרכו ירא לנפשו, ושוב נוטל הוא את הילד המאוכזב בידו, וכבר אומר לצאת מבית הרב ולחזור הביתה כלעומת שבא.

אך כאן לא יכול היה הילד להתגבר, והוא פורץ בבכי סוער. הרבנית מבריסק ששמעה את בכי הילד, נבהלה ויצאה החוצה, משראתה את זלמנ'קה אשר הכירה אותו כבנו של רבי דוד, הציעה לו שקדים ויין מתוק, אך הילד אינו נרגע מבכיו. "מה אתה רוצה זלמנ'קה ואתן לך" אומרת הרבנית, זלמניקה אינו משיב, קולו נחנק מתוך בכיה. "היכן אביך?" שואלת אותו הרבנית, הילד מצביע לעבר החדר, לבסוף שואלת הרבנית את רבי דוד, מדוע בוכה הילד? ורבי דוד משיב "הוא רוצה ברכה מהרב". "נו" משיבה הרבנית, "אם דמעות כה רבות כבר שפך הילד על כך, בודאי מגיעה לו ברכה, אני בעצמי אוליך אותו אל הרב". כרגע קט הכניסה הרבנית את זלמנ'קה אל הרב שזה עתה ננער ממחשבותיו, ובקשה לברך את ילדו של רבי דוד, הרב נשא כפיו על ראשו הקטן של הילד ובירך אותו: "יהי רצון דו זאלסט זיין א ערליכער איד" "יהי רצון שתהא יהודי אמיתי". בהתרגשות רבה יחד עם כל הרבנים הנוכחים, ענה הילד "אמן" אחר ברכת הרב. אף רבי דוד שבינתיים התקרב סמוך לילדו, הספיק לענות "אמן אחר ברכת הרב הקצרה, לפני שזרם דמעות חמות שטף את פניו.

שרה הצדקנית עומדת זו שעה ארוכה בקוצר רוח ליד אשנב ביתה, ועיניה צופיות לחזרתם של בעלה ושל זלמניקה שלה המצויד בברכת הרב. וכיון שראתה את זלמנ'קה רץ בשמחה, יצאה וחבקה אותו בזרועותיה תוך כדי מתן תודה והלל להשי"ת אשר עשה את רצונה. "א ערליכער איד" זאת הברכה אשר ברך הגאון מבריסק את רבי זלמן רבי דוד'ס, וברכתו נתקיימה. מאז ועד יומו האחרון של רבי זלמן, קדושה פרישות וטהרה נראו בו וכל מעשיו בלתי לה' לבדו.

(עפ"י "ירושלים של מעלה")

צין אדם לחברו

להימנע מחלישות הדעת של הזולת

מסופר על הרה"ק רבי יוסף יואל הסבא מנובהרדוק וז"ע"א. שפעם בתקופת הבדידות שלו, הגיע בערב פסח אחר חצות, בכדי לאפות את המצות שמורה בדקדוקי הדת ופרטיה וכו' ובבואו הרגיש שמעשה זה עלול לגרום חלישות הדעת וקיפוח הכבוד של המרא דאתרא שירננו אחריו לומר: הביטו היאך הפרוש הזה מדקדק וממנהר בקיום המצוות, מה שלא ראינו מרבינו הרב שלנו. ובאמצע האפיה הפסיק בכדי שלא לבייש את רב העיר, וכמובן שגם מלאכתו או נעשתה בזוהירות באופן אחר שהמצות נאפו כדבעי.

אכילת מצה בשמחה

מסופר על חסיד אחד שנכנס בערב חג המצות אל רבו הרה"ק רבי יצחק מנעשכ"ז וז"ע"א, כשהוא עצוב ומדוכה על כי חיטי השמורה שלו נחמצו, ואין להשיג חיטים אחרות בשום אופן, כך שיהיה עליו לאכול בפסח מצה פשוטה. אמר לו הרבי: מצה שמורה דוקא הרי מצוה דרבנן, ואילו לשמוח ביום טוב מחוייבים מן התורה, מוטב איפה לאכול מצה פשוטה בשמחה, מאשר לאכול מצה שמורה בעצבות.

לימוד זכות בליל הסדר

הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב וז"ע"א בעל ה"בני יששכר" היה נוהג בכל ליל פסח, לפני שהיה עורך את הסדר בביתו, ללכת ולראות כיצד עורכים את הסדר המוני העם. מכל בתי ישראל בקעו הקולות של הקוראים בהגדה של פסח, ליד אחד

הבתים התעכב הרבי ושמע קול יהודי קורא בהגדה: "כנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם ואחד רשע וכו', ובכל פעם שהגיע למילת "אחד" צעק בקול רם "אחד" כמו בקריאת שמע, אחר כך סיפר ה"בני יששכר" בהתפעלות, שהיהודי הפשוט עשה מארבעה הבנים, גם מהבן הרשע, תפילה קדושה כמו קריאת שמע.

אהבת ישראל אמיתית

אומר היה הרה"ק מרוזין וז"ע"א: חושבים שאהבת ישראל פירושה לטפוח ללידך בכתף טפיחת חיבה, לא כן, הפירוש האמיתי של אהבת ישראל הוא, שאם כואבת ציפורן ליהודי שיושב בקצה העולם, מרגישים זאת בקצה השני של העולם.

לא אצער אדם עבור מצות מהודרות

רבה של ירושלים עיה"ק, הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפעלד ז"ע"א היה משקיע מאמצים רבים באפיית המצות שהיו בתכלית ההידור והכשרות. ופעם קרה בשעת אפיית המצות שאחד מעוזריו העיר לו, שאחד העובדים מתרשל קצת בגלגול העיסה, ומן הראוי שהרב יגער בו ויזרו אותו. השיב לו רבי חיים: חס וחלילה, זאת לא אעשה, אני אצער פועל עני וקשי יום, ואגער בו, רק משום שאני חפץ במצות מהודרות? אני מצידי עושה כל מה שביכולתי ואינני חוסך בהוצאות, ובנוסף לכך מתפלל אני להש"ת שיוכנו במצות ביתרון ההידור והכשרות, וסמוך ובטוח אני שהקב"ה יקבל תפילתי, כי הוא בוחן לבבות ויודע עד כמה אני חפץ לקיים מצוה זו כהלכתה, אבל לקבל מצות מהודרות תמורת גערה בפועל עניי יצא שכרה בהפסדה.

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"ד ניסן
הרה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ ב"ר אליעזר ליפמן (תר"ה)
הגה"ק רבי אברהם יפה'ן מנובהרדוק ב"ר צבי אשר יפה (תש"ל)
יום ראשון ט"ז ניסן
יצחק אבינו
הרה"ק רבי מאיר מקריסטיןופאלי ב"ר צבי (יד המאיר - תקע"ה)
הרה"ק רבי אלישע ב"ר ברוך מגורליץ (תש"א)
יום שני ט"ז ניסן
לוי בן יעקב משבטי קה
יום שלישי י"ז ניסן
הרה"ק רבי יצחק מסקווירא ב"ר מרדכי מטשענוביל (תרמ"ה)

יום רביעי י"ח ניסן
רבי מאיר הלוי ב"ר טודרוס (הרמ"ה ה"א ד')
הרה"ק רבי חיים אברהם ממיקאליוב ב"ר שלמה (תרל"א)

יום חמישי י"ט ניסן
הרה"ק רבי יהושע פאלק ב"ר אלכסנדר הכהן (דרישה סמ"ע - שע"ד)
הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר יעקב (תקל"ב)
רבי יעקב יוסף ב"ר ישראל חיים מספינקא

יום שישי כ' ניסן
רב האי גאון ב"ר שרירא גאון (ד"א תשצ"ח)
הרה"ק רבי יעקב ווייסבלום ממאגלינצא ב"ר אלימלך מליזענסק
הרה"ק רבי יחזקאל ב"ר יוסף פאנעט (מראה יחזקאל (תר"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "ב"מ א"י אורח" רפרום יוסף הדרש" על המצוות.

חוקות הגויים (ו')

נחלקו הפוסקים אם מותר לנטוע אילנות ופרחים בחצר בית הכנסת, ואחד מטעמיהם של האוסרים הוא משום בחוקותיהם לא תלכו. (עיין רמב"ן פרשת שופטים ט"ז, כ"א, וברמב"ם פ"ו מהלכות ע"ז ה"ט). ואם נטע בשינוי מדרך שהם נטעים מותר, ואף שינוי במקצת מהני. (שו"ת מהרש"ם, ח"א סימן קכ"ז, ח"ו סימן ה'; וע"ע שו"ת מהר"ם שיק, אורח סימן ע"ח ע"ט, שו"ת צ"א, ח"ד סימן כ"ו, ושו"ת ויברך דוד, ח"א סימן כ"ח). ויש שכתבו שבזמן הזה כיוון שהעכו"ם נטעים כן רק לנוי וצל, אין לאסור עוד. (שו"ת קרן לדוד, אורח סימן מ'). אך סיים שם, שאף על פי כן לכתחילה חלילה לחלוק על הגדולים שהחמירו בזה, למיגדר מילתא שלא להתדמות כלל לשלחם. (וע"ע שו"ת היכל יצחק, אורח סימן י', שו"ת בנין ציון, סימן ט', ושו"ת משיב דבר, ח"א סימן י"ד, שהתירו זאת)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

א כאשערן און אפריילאכן פסח
לב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לכל הנילווים אליו
ולכל בית ישראל

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

אֹדֶר הַפְּרָשָׁה לְקַח טוֹב מִפְּרָשֵׁי הַשְּׁבוּעַ

לְאֹזְרוֹ נִלְךְ:

אזרחות

מַלְאָךְ אֵלֹהִים! עֲזֵר מַלְאָךְ וְעֲזָרִים

29

אזר יקרות

המאמר בדקדוקי מארכים לו ימיו ושנותיו.

וב"לקט ישר" כתב: "למה אנו מחמירין כל כך הרבה בהלכות פסח יותר משאר אסורין? ויש לומר, כיון שראינו שהקב"ה מחמיר וכתב בו כל יראה וכל ימצא, ומאי נפקא מזה לקב"ה אם אנו אוכלין חמץ או מצה, אלא כמלה שצוה לעבדיו לעשות דבר, וכיון שראינו שהמלה מחמיר אנו עבדיו נמי מחמירין בזה המצוה".

כאמור מביא "בעל התניא" בשם האר"י ז"ל, ומקורו מ"משנת חסידים", שיש להחמיר כל החמורות בפסח, ומוסיף שיש להחמיר גם בנבלע על ידי חם בשלישי ורביעי, ויש מחמירים אפילו בצונן.

ודועים דברי האר"י ז"ל המובאים שם במשנת חסידים, כי מי שנשמר בפסח ממשוה חמץ, יועיל לו שלא יזדמן לו חטא כל השנה כלה.

יש מי שהסביר את דברי האר"י ז"ל, כי על אף ששכר בהאי עילמא ליפא, אבל על מה שאדם מחמיר על עצמו יותר מן הדיון, יש לו שכר בעולם הזה, והשכר הוא שהוא מונע בכל ימות השנה שלא יחטא כלל.

הרשב"י מליובאוויטש היה מחמיר גדול בדיני פסח ומנהגיו. פעם התבטא בצחות ואמר, פמה חליות יש בעיר? הרבה. פמה גנבים יש בעיר? מעט, ולמרות זאת מעמידים שומרים בכל חנוה, כי לא נתן לדעת היכן יבקר הגנב. אף בפסח צריכים וזירות בכל פרט, כי אין לדעת היכן יבסס החמץ חלילה.

רבי יחזקאל מקוזמיר אמר, שבפסח שחמץ אוסר במשוה, פרוש "במה שהוא" - כפי ערך האדם ודרגתו ביצאת שמים, כך דרגתו בשמירת החמורות בפסח, וישראל קדושים הם ומחמירים על עצמם ונהרא נהרא ופשיטה.

מיוחד הוא חג הפסח מכל מצות התורה שבכל ימות השנה, שבו נהגו בני ישראל בחמורות שונות והרחקות יתרות, בכל תפוצות ישראל באשר הן. לא ראי חמרא שנהגו בעדות אשכנזי חמרא אחרת של עדות ספרד, ולא ראי חמרא שנהגו במשפחה זו כראי חמרא של משפחה אחרת, הצד השונה שבהן, שמשפחות הם את מסורת אבותיהם מדור לדור וממנה לא יזנעו.

ביסוד ענין החמרות בפסח, כתבו ה"חידושי הר"ם" וה"משך חכמה", כי כל נס יציאת מצרים היה בגלל שלא שנו שמם לשונם ומלבושם, שהוא בגדר חמרא יתרה, ולכן מקפידים בפסח על חמורות והרחקות יותר מכל השנה.

ועל חמורות אלו אמר רבי' בונים מפשיטא, כי המה תכשיטין לקב"ה כפי הנאמר בפירוש השירים: "צנאך בחרוים", שהצנאך הוא הכלי לקבל המאכלים והחמורות, והם התכשיטים שבצנאך.

הרב"י הסביר, מדוע נשתנה חמץ בפסח שהחמירה בו התורה יותר משאר אסורים, מפני דברי המדרש שהחמץ בפסח מרמז על השאור שבעשה, הוא היצר הרע, ולכן כלה גרש יגרש אותו אדם מעליו ואפילו כל שהוא לא בטיל.

רבי פינחס מקורין אמר, כי יש להחמיר בפסח בכל החמורות (ויש מקורות שגם הבעל שם טוב הקדוש נהג כן), כדי לבטל כחה של עבודה זרה.

וכך נהג ה"ישמח משה", שכל מנהג שראה באחד הספרים, נהג בעצמו בחג הפסח. וכך הביא בעל התניא בשלחן ערוך: "כתב האר"י ז"ל להחמיר כל החמורות בפסח".

מקור קדום יותר בזמן בעלי התוספות, מובא בשו"ת "מן השמים" לרבנו יעקב מפריז, שפירש שצמנות פסח היא הראשונה שצטוו בה בני ישראל כלם, וקבלה באהבה בחבה וברעות, לכן החמירו בכללותה ופרטותיה, וכל

המאזר שבבתורה

מאזר ספורי חז"ל

אז רב נסים הפלאת בלילה

בליל פסח ארעו לעם ישראל נסים רבים במשך הדורות, והם מוזכרים בפייט "אז רב נסים הפלאת בלילה", שאומרים אחר ההגדה בליל הסדר. ואלו הם הנסים המוזכרים בפייט:

בליל פסח, עשה הקב"ה מהומה במחנה מצרים כדי להטביעם בים סוף, ובליל זה נצח אברהם אבינו שהיה גר צדק את פדלעמר וארבעת המלכים בעת שנחלק עליהם בלילה. בליל פסח דן הקב"ה את אבימלך מלך גרר על שלקח את שרה מאברהם, ובלילה זה התגלה הקב"ה ללבן הארמי בשעה שרדף אחר יעקב אבינו והזהיר אותו שלא יציק ליעקב. בלילה זה נאבק יעקב אבינו בשעבר את מעבר יבוק מפני ששכח פנים קטנים, והצליח להכניע את שרו של עשו ונצח אותו. בליל זה הרג הקב"ה את בכורי מצרים במכת בכורות, וכאשר קמו בבקר לא מצאו את כל רכושם, כי בני ישראל לקחו את כל ממונם. בלילה זה טס סיסרא כשבא להלחם עם בני ישראל, וכוכבי הלילה נלחמו מן השמים נגד סיסרא וחילו והרגו אותם. בלילה זה הגיע סנחריב והניף את ידו כדי להחרב את ירושלים, והקב"ה הפך אותו בלילה, פאשר יד המלאך מן השמים והרג 185 אלף מפקדים עם חיליהם, וככלם התפגרו ורחם הבאיש.

בליל פסח נפל הפסל הגדול שהקמו הבבלים שנקרא 'ב'ל', ובלילה זה התגלה לדניאל הסוד שראה ובנידנאצר בחלום הלילה ופתר לו את כל החלום. בלילה זה השתפר בלשאצר מלך בבל לאחר שהשתמש בכלי המקדש ונהרג בו בלילה, ובלילה זה נוסע דניאל מגוב האריות, בלילה זה כתב המן על היהודים לאבדם ובאותו לילה נדדה שנתו של אחשורוש בלילה ועצתו של המן התבטלה.

והפירוש ממשיך ומבקש על העתיד: כמו גת של ענבים שדורכים אותם ברגלים, כך הקב"ה ידרוך על אויבי ישראל ויכניע אותם, למען בני ישראל שהקב"ה שומר עליהם, ויאמר: "הנה הגיע השחר של הגאולה לצדיקים, וגם הגיע הלילה של פרענות לרשעים".

ואנו מבקשים: "קרב את יום הגאולה, שעליו נאמר שאינו יום ואינו לילה, ואז יודע בעולם שהקב"ה מושל על כל העולם כולו ויאר חשכת גלותנו שנקראת לילה, ויאר כאור יום".

מאזר ההפטר

הפטר שבת הגדול

(ספר מלאכי מפרק ג' פסוק ד', עד פרק ד' פסוק כד)

בשבת זו לאחר קריאת התורה, מפיטרים בהפטרות המיוחדת לשבת הגדול. הסבה שמפיטרים בהפטרות זו, הוא בגלל שבה הנביא מבשר על הגאולה העתידה, שהיא מעין המאדע שעוסקין בה - גאולת מצרים, עוד קשר לשבת זה שבהפטרות מובא הציוי להביא את המעשרות, ובערב פסח יש את המצוה של "בעור מעשרות".

תכן ההפטרות: הנביא האחרון - מלאכי הנביא, מתנבא: אחרי ביאת המשיח תהיה מתוקה לה' הקרבות שביאו בני יהודה ובני ירושלים כמו שהיה בשנים קדמוניות, ואז אני [- הקב"ה] ישפט את כל הרשעים על מעשיהם הרעים.

ואפילו שפבר עבר הרבה זמן מאז שהתחלתם לעבר על מצותי, בכל זאת "אני ה' לא שנית", לא שנית את דעתי ואני עדין שונא את הרע ואוהב את הטוב. אחד מהמחטאים שאתם [- בני ישראל] צריכים לתור עליהם בתשובה, הוא מה שגזלתם ממני את המעשר [שלא נתתם לפנהיים] והתרמוה [שלא נתתם ללווים]. לכן מעכשו תביאו את כל המעשרות לאוצר שמיעד בשבילי, ויבחנוני נא בזאת - במצוה הזאת תבחנו אותי לראות אם אני מקים את ההבטחה שלי, שבשכר זה אשפיע לכם ברכה מהשמים עד בלי די [- שלא יהיה לכם מספיק פלים בשבילך לקבל את השפע].

ה' עונה על מה ששענו: מה יש לנו לעבד את אלקים, הרי רואים שהמקומים את מצות ה' מלאים בצרות, והעוברים על מצות ה' הם אלו שמצליחים, על זה התשובה: אז - כשהתלוננתם את זה - דברו יראי ה' ביחד על טענה זאת והתחזקו לראות שהעולם הזה הוא עולם הנסיון ולא מקבלים כאן שכר, וה' הקשיב לדבריהם, וכתב אותם בספר זכרון לאלו שיקבלו שכר בעולם הבא. וכשאנקם ברשעים, תראו את ההבדל בין צדיק לרשע.

מסים הנביא: זכו את תורת משה שצוית את כל ישראל בהר סיני ותקמו אותה, ובזכות זה אשלח לכם את אליהו הנביא שהוא יגאל אתכם, לפני היום הגדול שבו אשפט את כל העולם. ואז אליהו הנביא יחזיר בתשובה את כל ישראל, בגלל שאם אליהו לא יבוא להחזיר אתכם בתשובה, אז כשאשפט את העולם אפה ואפד את כל הארץ.

כדי לסים בדבר טוב, חוזרים שוב על הפסוק הקודם "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא".

מאורות הצדיקים

"אל תטש תורת אמוך"

שמירת המנהגים בפסח

בענין שמירת מנהגי פסח כל אחד לפי מסורת אבותיו, יש לומר יסוד גדול בענין זה המרמז בפסוק "שמע בני מוסר אביו ואל תטש תורת אמוך", כי לכאורה יש להבין שני הלשונות, כי אצל האב נקט "שמע" ואצל האם נקט "אל תטש"?

יש לכאורה כי שלמה בחכמתו רמז כאן יסוד גדול, כי אצל האב אמר שמע שהוא לשון הבנה, שהאב כאשר הוא מוסר בנו ויחנכו למצוות, צריך להיות בדרך של שמע, והינו שישביר לבנו גדל הענין והפוסק, והבן יבין זאת ויבדק ויגבול ממונו אורחות חיים. אבל כשאמר תורת אמוך, אמר אל תטש, והינו שצריכים לילך בדרך אפילו כשאין לה ההבנה הברורה לפיה עשתה פו, אלא הלה בדרך אפילו תטש מתורתה כלום, כי יש א"ם למסור"ה, והנשים צדקניות היה להם מסורות קדושות שקבלו מאמותיהם.

ודבר זה הוא מהיסודות של הבית היהודי, כי אם הולכים עם המסורות וממשיכים בדרך מה שלמדו אותו בבית אביו ואמו, אזי ידע כי בית נאמן הוא, ומימיו לא יכזבו לעתיד. ואם לא, שמשנה דעותיו ואינו הולך בדרך אבותיו, כי רוצה לעשות כמו אחריהם ולהתנדמו לאלו שממנהגים קצת, ידע כי נסיון גדול הוא, כי בור כרה ויכול להתדדד הרבה.

וכן מצינו אצל הדורות הקודמים, וכמו שפסוק על הט"ז שהיה חתן הב"ח, ואצל הב"ח היו חמרות רבות בפסח, ופעם אחת ערב פסח היה צריך הט"ז לקחת ספר שהיה מנח על ארון הספרים, ולקח ספסל ועמד עליה לקחת הספר, ובראות פן אשתו הרבנית שהיתה בתו של הב"ח צעקה בקול גדול שהוא מחמיץ הספסל, שהיא גרדה כבר הספסל לפסח. ונעה לה והלא קדם פסח הוא, והיא חמרא בעלמא, ואפשר לנקותו שוב, אז ענתה היא כי אם היינו סומכין על האנשים בפסח היינו אוכלים חס ושלום חמץ בפסח...

כן אמרה לפי השגתה כי החמרות היו טבועות בהן מאד.

("הדעה והדבור" - מאדמו"ר מתולדות אהרן)

מן הראוי לגדל עצמנו, שלא כל דבר שיש עליו הכשר, ואפילו מהדר - מכניסים לפה בפסח. למרות שיתכן שאבותינו לא אכלו את הדברים הללו, בגין שבמנהגם לא היו מצויים להם - עלינו לדעת שיש בזה ענינים נוספים. אך אם קשה הדבר לבני הבית, לאכל בכל ימות החג רק דברים מסוימים ותו לא, ועל יד' קה מצטערים ואין להם כל קה שמחה וענג - צריך כל אחד להתענין ולשאל למורה דרכו, מה עדיף על מה.

ספר רבי דוד משה מקרטישניף: יהודי אחד הביא לפני חג הפסח, שק גזר לרבו מהר"ד מבעלו, לצרף אכילת הפרס בליל הסדר. הלה נכרד מהרבי וחזר לביתו. בשעת שרפת החמץ הורה הרבי להביא את שק הגזר ולשורפו עם החמץ. הנוכחים תמחו על כך, אך לא הרשו אחר רבם. בעבור פמה שעות, הגיע היהודי בבהלה וספר שהמשרתת שאלה אותו האם מרצה הוא מן הגזרים, שכן הם גדולים ויפים. היא אף גלתה את סוד הצלחתם, כי השקתה אותם בבירה. נחרד האיש, הלא בירה היא חמץ, והרבי ישתמש בהם לכרפס חס ושלום... מיד חבש סוסו ודבר לבעלו. הרגיעוהו וספרו לו שהרבי הורה לשורפם. ראו בכך הכל מופת גדול. נעה הרבי ואמר: לא עשיתי זאת משום שידעתי שהגזרים מחמצים. אלא, שזאת ידעתי שאל לנו לשנות ממנהג אבותינו. וכיון שראיתי שהובא גזר לכרפס, אמרתי לנפשי אין זה כי אם משהו כאן אינו כשורה, לכן צייתי לשורפם. הרי ששמירה על דרכי ומנהגי אבות - הצילה מאסור חמץ בפסח!

וכן ספר רבי אהרן מבעלו: מעשה בסוחר אחד שצאלץ לסחר עם נכרי בחל המועד פסח, וכיון שהתביש לחבש את השטרמל - הצניעו בחיקו. בסיום המסחר, כבדו הנכרי בשכר של חמץ. הסוחר ששכח שפסח היום - חפץ ללגם מהמשקה, אך בהיותו מקפיד על קלה בחמורה, הקפיד לברך כשעל ראשו שני פסוים, ולכן הוציא את השטרמל מחיקו, במטרה לחבושו. כשראה את השטרמל - נזפר שפסח היום, ועל יד' פן נצל מאסור חמץ בפסח. ולומדים מקד' גם חשיבות הענין של הלבוש המקורי של אבותינו ונרבותינו מדור דור.

("לילה פנים יאיר" - מאדמו"ר מד"ק קוב"ו י"ז י"ז)

אורה זו תורה

מדברי חז"ל וגדולי ישראל

לב, ועל יד' פן מוציא מצה - מוציאים את המצה ומרביה מתוכנו, כיון שאנו בוטחים בה' ויודעים שהכל נעשה ברצונו. אבל מי שעדיין אצלו מרוד פורה - שהוא חס במרייות הכרחה אצלו, הוא צריך לשלוח עורה - להכין מראש בהמה נאה לשבת כמו שמא, כיון שאין לו בטחון מלא, ולכן צפון - יצפינו ויחביאו מבעוד מועד. אך מי שהוא ברוך - שהוא מברך על הרעה כעין הטובה, כיון שידע ויבטח שהכל לטובה, אזי הלל נרצה - אל תקרי הלל אלא הלל, שהוא רצוי ונוהג כהלל הנכון שהוא בעל בטחון בה'.

רשם של קדשה הנשאר בו במשך ימות השנה כלה. (עטרת יהושע)

"להם עני שעונים עליו דברים הרבה", כאשר נכנעים בעונה כעני, אזי יכולים לפעל ולהיות נענים בדברים הרבה. (אהבת שלום)

מוציא מצה - חז"ל מספרים, כי כשהיה שמאי הנזון מוצא בהמה נאה, היה אומר הרי זו לשבת, אך הלל היה קונה רק בערב שבת. ולהלכה נפסק, שמי שיש לו בטחון יעשה כהלל, והאחרים יעשו כשמאי. ובגלל פסח שהוא ליל שמורים וליל האמונה, אנו בוטחים בקב"ה בכל

לילה זה, ליל הסדר, מאיר פשמש בתקף אורות עליונים, ועל פן הנצר הרע מבקש עלה להפסד באחד מבני הבית, והחכם עיניו בראשו. (עבודת הקדש מהר"ח א')

כל דכפין ייתי ויכול, כל מי שצריך ישועה בכל הענינים, ייתי ויפסח תהיה לו ישועה על ידי קדשת חג הפסח. (דברי יואל)

קדשת ליל הסדר גדולה ונפלאה, ואותה שעה הוא זמן מסגל מאד יותר מכל שאר ימות השנה, שיהא הבן קולט בקרב ובנפשו אמונת אמן בה' ותורתו, ודבריו של האב ונכנסים בלבו ועושים בו

וואס הערט פיק אין הייזר

הילדים של מו"ר רבי אשר זיע"א

הסעי בפעל במעשי החסד ביד' התלמידים היקרים, משריש ומרגיל בלבם מגיל צעיר ללכת בדרך רבי אשר, אשר חנך אותנו על אמונה וחסד ועל חובתנו לעזר ולהכין מנות מזון בעבור אלפי הנזקקים, ורי מתוך העזרה בפעל נתן להגיע להכרה שהכח לפעולה הוא על יד' הנותן ליצר כח, שמכניס את חיאתו ואת הכח, "תן לו משלו, שאתה ושלך שלו".

והי רצון, שנזכה עוד השתא לאכל מן הפסחים ומן הזבחים בביתנו בית מקדשנו ותפארתנו, ולחג את חג החרות ברב דיצה וחדוה מתוך נחת דקדשה מכל הבנים והתלמידים שחיו, ולראות ברכה מרבה בעמלנו - אלו הבנים.

איזה מחזה הוד לראות את תלמידי החידר היקרים שיחיו, משתתפים נמרצות בהתלהבות בהכנת ערכות מזון בעבור משפחות נזקקות לכבוד יום טוב, אורחים יקרות, יין ונפוחות ושאר מצרכים לקמחא דפסחא.

התלמידים הגיעו אל מחסן חלקת הפרות והירקות ושאר המצרכים לפסח, כדי לטל חלק במפעל הקדוש שהקים מו"ר רבי אשר זיע"א, במטרה שעל ידי זה נתאחד לעבד את הרבנו של עולם בדרך האמונה ועבודת ה', להמליך את הקב"ה בכל עשייתנו ובה להחיש את הגאולה שתבוא בקרוב.

מהדרכותיו והנהגותיו של מו"ר רבי אשר זיע"א אשר לאורו נלך

לאורו נלך

בבית לאחר שנקוהו היטב, וגם פעולות הנקיון מתקבלות לרצון בשמים כמו שאמר ה"קדשת לוי" מברדיטשוב, שזה עולה לשמים פתקיעות השופר, ומרמזים בזה שגם האדם צריך לעמול על עצמו ולחפש אצלו פגמים וחסרונות כדי לבער את היצר הרע.

ואת החפוש צריך לעשות בחורים ובסדקים.

פי היצר הרע מתחבא מהאדם ומתלבש בדרכים שונות כדי שהאדם לא ידע היכן הוא ואילו מעשים הוא גורם לו לעשות, ולכן צריך להתפלל ולבקש מהקב"ה שישמור אותנו שלא לפל ברשתו של היצר הרע ולשבר את כחו.

בנוסף לבדיקת החמץ הגדולה והיסודית שעורכים בערב פסח, משתדלים גם לנהג במשנה זהירות בפסח עצמו כדי להתרחק כליל מהחמץ, וגם זה מלמד אותנו להתגבר ולהתרחק מכל דבר שלילי ולנהוג רק על פי דיני התורה והחמץ.

בהגדה של פסח אנו אומרים "חייב אדם לראות את עצמו, כאילו הוא יצא ממצרים".

האדם צריך לצאת מתוך המצרים של עצמו, מתוך השלטון של היצר הרע עליו ומהרגליו הלא טובים, ולחגוג בעצמו את היצר הטוב.

וכשם שיצאו אבותינו ממצרים והתרחקו מהעבודה זרה כדי לקבל את התורה, כך אנו מבטלים מלבנו את היצר הרע ומקבלים על עצמנו את התורה הקדושה.

מסקת פסחים מתחילה עם המשנה המפרסמת של "אור לארבעה עשר בודקים את החמץ לאור הנר", וזו המצוה הראשונה שאנו מקיימים עם הגיע עלינו לטובה ימי הפסח הקדושים.

באור הקדוש ובמדרשים נכתב רבות על כך שהחמץ מסמל את היצר הרע.

ומו"ר רבי אשר זי"ע היה חוזר על כך פעמים רבות להסביר שכמו שהחמץ אוסר אפילו במשהו כך גם היצר הרע שהוא תקיף וחזק מתגבר על האדם על ידי כל החושים והאדם מצוה להתגבר עליו ולהאדר ממונו אפילו ממשוהו קטן, וכמו שהחמץ תופח ומחמיץ יותר, כך גם אם שומעים ליצר הרע בדבר קטן אחר כך זה הופך להיות עברות גדולות יותר חלילה.

חז"ל קבעו לבדוק את החמץ לאור הנר דוקא בלילה, שאז אור הנר יפה וברור, וכך גם צריך האדם לנהג כשרוצה לחפש את החמץ שבלבו, דהיינו להוציא ממונו את היצר הרע.

הוא צריך לעשות זאת על ידי הנר שהיא התורה, כפי שנאמר "כי נר מצוה ותורה אור", ועל ידי נשמתו שגם היא נקראת נר כפי שנאמר "נר ה' נשמת אדם", ואם יאיר את נשמתו באור האמונה הוא יכיר את אור ה' שידירכו בדרך הנכונה ויגלה את פגמי עצמו.

נוהגים להניח עשרה פתיתים לפני בדיקת חמץ, ויש בכך רמז שצריך לגלות את הפגמים שפגמו בעשרת הדברות.

ובכך שפניחים את החמץ לפני הבדיקה, כי בדרך כלל לא מוצאים חמץ

מאורות החיים משגים ידיעות הלכות ומנהגים

ספירת העומר

במוצאי יום טוב הראשון של חג הפסח, מתחילים בעזרת ה' לקיים המצוה של ספירת העומר.

הטעם של מצוה זו מובא בספר החנוכה: שהוא כדי להראות בנפשנו את הצפיה שיש לנו ליום מתן תורה, כי התורה היא העקר של עם ישראל, ובשביל זה הוציא ה' אותנו ממצרים, וכמו שכל אחד כשיש לו יום שהוא מוכה לו מאד, הוא סופר הימים עד שיגיע היום ההוא.

הסבה שצונו הספירה היא שסופרים כמה ימים עברו, ולא כמה ימים יש עד היום שמחכים לו, היא בגלל שכן מראים על הרצון החזק להגיע אל הזמן, ולכן לא רוצים להזכיר בתחלת הספירה שיש עוד הרבה ימים עד לקרבן שתי הלחם של עצרת. והיות שתחלת הספירה סופרים כמה ימים עברו, אז גם כשקרובים לחג השבועות כשנשארו רק קצת ימים, ממשיכים לספור כמה ימים עברו.

והסבה שמתחילים רק "ממחרת השבת" - מהיום השני של פסח, ולא מהיום הראשון, כי כל היום הראשון התניח להזכיר את הנס הגדול של יציאת מצרים שעל ידי התגלה השגחת ה' על בני אדם, ולכן לא מערבים בשמחה זו שום דבר אחר, ולכן צוה ה' להתחיל לספור דוקא מהיום השני.

בזמן שבית המקדש היה קיים והיו מקריבים קרבן העומר, היתה המצוה של

ספירת העומר מדאורייתא, ובזמן הזה המצוה היא מדברבבן.

מהלכות ומנהגי הספירה: המצוה היא לספור בלילה, כמו שכתוב בתורה "תמזמזות תהייה" שצריכים להיות ימי ספירה שלמים. ואטעם זה יש המהדרים להזדרז ולהתפלל תפלת ערבית מיד בתחלת הלילה, בכדי שיהיו לספור כמה שיותר מקדים.

אמנם, מי ששכח לספור בלילה, יכול עדן להשלים ולספור ביום, בלי ברכה, ואחר כך בשאר הימים יוכל להמשיך לספור עם ברכה.

ויש נוהגים כל יום מימי הספירה לספור גם ביום אפילו שספרו בלילה, כדי שאם חס ושלום ישכח יום אחד לספור בלילה, יצא ידי חובתו ביום ויכל להמשיך בשאר הימים בברכה, וגם בגלל שיש ענין לא להסיח דעת מהספירה.

לכתחלה צריך לבדוק את הברכה בעמידה, וכמו כל 'ברכות המצוות' - [ברכות שמברכים לפני קיום מצוה] שצריך לברכם בעמידה, ומצוה מן המבחר לספור ספירת העומר בעמידה.

אם שכח לספור יום אחד (ולא נזכר גם ביום), כבר אינו יכול להמשיך ולספור בברכה, אלא יספור בלי ברכה, וראוי שישמע את הברכה מאחר שיכונ להוציא אותה, ואחר כך יספור.

מקדש שלמה

אילו נסים התרחשו מדי יום בבית המקדש?

ה' לא שמר רק על בית המקדש - הוא שמר גם על כל מי שבא אליו. כשכלם עמדו בתפלה, היה צפוף כל כך שאי אפשר היה לזוז, אבל כשהשתחוו - פתאום היה מרוח משלם, בדיק לכל אחד. ואף אחד לא התלונן שאין לו מקום לישן בירושלים, אפילו כשהעיר מלאה עד אפס מקום, כי ה' פשוט סדר לכלם מקום.

זו הייתה זכות גדולה לחוות את כל הנסים האלו בבית המקדש. בימים אלו, של חבלי משיח, נפעל כלנו על מנת להביא את הגאולה בימינו, נרבה באהבת חנם, במצוות ובמעשים טובים, כדי שנוכל להרגיש את הקדשה של בית המקדש ולזכות לשמע את שירת הלויים בטקס חנכת בית המקדש השלישי!

לצפייה בפרקי סדרת האנימציה על סיפורי הני"ח היכנסו לעולם הילדים
kids.hidabroot.org

מומלץ באתר
עולם הילדים

חדשות בזמן:
סיפורי חכמינו

חלק ממני

צור משלנו:
איזהו מכובד

החברים של צור משחקים כדורגל, צור רוצה להצטרף ונתקל בסירוב. כיצד נפתרת הבעיה, ואיזה דבר חשוב לומד צור? פרק מתוך סדרה מצחיקה ומחכימה.

מה טיטוס עשה בבית המקדש, כמה יתוש יכול להיות מעצבן, ומה קורה כשהגיתוח הצליח אבל החולה מת? סיפורי חכמינו במבט עכשווי, עם ששי בר סמכא.

שתי אחיות יתומות מורדות זו מזו. הגדולה מועסקת כאומנת בבית עשירים, והקטנה נשלחת לבית יתומים. כיצד התגלה שהאחות הקטנה היא בת הקיסר?

הצטרפו לעולם הילדים ותיהנו מכ-2,000 פרקים של סדרות, כ-100 ספרי קומיקס, עשרות רבות של סרטים באורך מלא. חוגים ממונים, אלפי בדיחות, סרטוני טבע ורץ ברשת ועוד הרבה היכנסו אל kids.hidabroot.org למבצע מנויים מודל. התקשרו 073-3592800 או שלחו מייל אל kids@htv.co.il

הדעתנו

מהו
מולקולות?

מולקולה היא מבנה של כמה אטומים, שמחברים ביניהם בקשר כימי. ישנן מולקולות שמכילות כמה אטומים זהים, וישנן כאלה שמכילות כמה אטומים שונים זה מזה. המולקולה היא היחידה הקטנה ביותר של חלקים מרכיבים, וממנה למעשה מרכיבים החמרים השונים בעולם. למשל, מולקולה אחת של מים מכילה 2 אטומים של מימן, ואטום אחד של חמצן.

מי המציא את
סכת הבטחון?

סכת בטחון היא מוצר פשוט ויומיומי כל כך, שנדמה כאלו תמיד הייתה קיימת. היא מאפשרת לנו לחבר חלקי בגדים זה לזה, מבלי להדק. הבטיחותיות שלה נתנה לה את שמה הפשוט, סכת בטחון. את הסכה המציא וולטר האנט בשנת 1849, אף הוא התבסס על סכה בשם "פיבולה" שהייתה בשמוש ביון העתיקה, ונשכחה ברבות השנים. וולטר האנט עצמו אחראי על המצאות רבות אחרות, אף משום מה שמו לא התפרסם, והוא נעשה לאחד הממציאים הכי פחות מוכרים בעולם.

מהו הסרטן
הגדול בעולם?

סרטן העקביש היפני הוא הסרטן הגדול ביותר בעולם. הוא גם פרוק הרגלים הגדול ביותר שחי וידוע כיום. גופו מגיע לאורך של כמעט 40 סנטימטרים, ורחב רגליו מתפרש על פני ארבעה מטרים! סרטן העקביש היפני חי על שרקעית האוקיינוס השקט, באזור של איי יפן, ומעריכים שהוא יכול להגיע עד לגיל של 100 שנים.

הידיעות
שופט

להזמנות חייגו:
073-222-1250

הפלט
מגוון
הידיעות שופט

לצפייה
במגוון
המוצרים

ערכות
מדע ויצירה

ספרי
יהדות

פאזלים

משחקים
אלקטרוניים

מבחר מתנות חינוכיות, מהנות ומרגשות - במיוחד לאפיקומן!

חידות באיתות 2

לפניכם חידות "ארץ עיר", התשובות לכולן מתחילות באותה אות. נסו לפתור ולמצוא את האות המשותפת. בהצלחה!

פתרון החידות באותיות מעלון פרשת ויקהל: האות ת' - תאילנד, תוניס, תרנגול, תמר, תמרור, תרצה, תקליטן.

מי החביאה את המרגלים ששלח יהושע?

- א דבורה הנביאה
- ב אשת מנוח
- ג חולדה הנביאה
- ד רחב

מי היתה קטורה?

- א יהודית אשת עשיו
- ב הגר
- ג חנה אם שמואל
- ד דבורה מינקת רבקה

מה עושים עם פירות נטע רבעי?

- א פודים בשה
- ב אוכלים בירושלים
- ג אוכלים בבית
- ד מבערים

כמה קללות כתובות בפרשת כי תבוא?

- א 98
- ב 120
- ג 49
- ד 15

פתרון החידות מפרשת פקודי:

- א כל התשובות נכונות
- ב כלב
- ג "רני ושמחי"
- ד תניח
- ה הרד"ק

פתרונות יש לשלוח אל trivia@htv.co.il כולל כתובתכם ומספר הטל. בין הפותרים יוגרל מנני לשלושה חודשים לאתר "עולם הילדים" מבית הידברות

הלכות שבת

קלפות ותערובות

מה נחשב לתערובת, והאם מתיר לקלף פרות בשבת?

אסור בורר קנים רק כשיש שני מינים של מאכלים שמערבבים ביניהם. לדגמה, אם יש בצלחת תערובת של גרעינים שחורים ולבנים, ורוצים לאכל רק את הלבנים, מתיר להוציא בשבת את הלבנים ולאכל אותם, אך אסור להוציא את השחורים. אך אם אין תערובת, אלא מנחת על הצלחת ערמה של גרעינים לבנים, ולידה ערמה של גרעינים שחורים - אין כאן אסור בורר, ומתיר להוציא מן הצלחת מה שרוצים.

לפעמים, ההבדל בין מאכלים מערבים למאכלים שאינם מערבים, תלוי גם בגדל התערובת. למשל, אם יש על השלחן כמה משמים ושיזפים מערבבים, הם לא נחשבים לתערובת, כי הם פרות גדולים, וכל אחד עומד בפני עצמו. אך אם יש סל גדול שמלא כלו במשמים ובשיזפים, זו כבר תערובת, ולכן אסור להפריד בין הפרות, אלא רק לקחת מיד את הפרי שרוצים לאכל עכשיו.

מלאכת בורר נוגעת לא רק לתערובות של מאכלים, אלא גם לפעלה של קלוף. הקלפה

כמו מערבבת עם הפרי, ואם כן, אולי יהיה אסור לקלף פרות? למעשה, מתיר להסיר קלפות של פרות שרגילים לקלף אותם - כמו בננות, תפוזים, בצלים וכדומה, וגם קלפות של ביצים, כי זו הדרך לאכל אותם. אלא שגם כאן קיימים התנאים - הקלוף צריך להעשות סמוך לזמן האכילה, ולא על מנת לאכל אותם בעוד כמה שעות. בנוסף, הקלוף צריך להעשות ביד - אך מתיר גם לקלף באמצעות סכין.

כאשר אוכלים פרי שיש לו גלעין בתוכו, מתיר לזרק את הגלעין כשמגיעים אליו במהלך האכילה, כי זו הדרך הרגילה שבה אוכלים את הפרי.

כאשר אוכלים דגים או חלקי בשר ועוף שיש בהם עצמות, מתיר להוציא את העצמות תוך כדי אכילה, כלומר כאשר מגיעים לעצם שמפריעה לאכילה - מוציאים אותה ביד או במזלג, וממשיכים לאכל. כאשר חותכים אכל לילד קטן, מתיר להוציא את העצמות ולאחר מכן להאכיל את הילד בדג או בעוף.

משכן עזרה לילדים

דבר התורה שלי לשילח הנשיבת

עמידה בנסיון

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"

אמרו חכמינו זכרונם לברכה "לא תכבה", אף במסעות שהיו מקפלים את כלי המשכן ונוסעים, עדין האש היתה מנחת על המזבח בנס, והיו כופים עליה כלי. ולכן הוסיף הפסוק ואמר **"תמיד תוקד על המזבח"**, גם במסעות.

בספר **הדרש והעיון** כתב רמז מפסוק זה לאדם, שיש צורך שתהיה בו אש קדש לתורה ומצוות לא רק כשנמצא בביתו ובמקומו, אלא גם כשיצא חוץ למקומו ונוסע למסעות, גם שם צריך להזהר בכל הנהגותיו ודרכיו שיהיו על פי התורה והמצוה.

והרי ידוע שאינו דומה אדם נודד לאדם שנמצא בביתו ובעירו וכלם מכירים אותו, ויש לו גם כח של הסביבה, שהיא משפיעה וגורמת לאדם להיטיב דרכיו.

אבל כשהוא שרוי בדרכים ובמסעות, יש הרבה נסיונות עקב טלטולי הדרכים ונקל לו לטעות. ובפרט כשאין אדם מכיר אותו ואין לו ממי לחפש. על כן אמר דוד המלך בתהלים, **"אשרי כל ירא יי הלהך בדרכיו"**, שיש לו יראת שמים גם בדרכים ולא רק בביתו, וזה המרמז בפסוק זה, **"אש תמיד תוקד"**, בכל מקום ובכל עת ובכל זמן.

ויקרא

צו

שמיני

תזריע

מצורע

אחרי מות

קדושים

אמור

בהר

בחוקותי

מספר על בעל פנדק שנזדמן אצלו רבי ישראל סלנטר זצ"ל. כשראה בעל הפנדק שהוא אדם בעל צורה והדרת פנים, שאלו: אולי כבודו שוחט, כי אני צריך לשחט בהמה. אמר לו אינני שוחט. עבר זמן מה, פנה אליו רבי ישראל בבקשה, אולי תוכל להלוות לי רובל אחד. משך בכתפיו ואמר לו: איך אוכל להלוות לך ואינני מכיר אותך, מי ערב שתפרע לי את החוב. אמר לו רבי ישראל, ישמעו אֶזְנֶיךָ מה שפיה מדבר. בממון אתה לא סומך עלי אפילו ברובל אחד, ואלו בשחיטה שהתורה מחמירה בה כל כך אתה סומך בעינים עצומות.

(פניני הפרשה)

שבת שלי ומברך!

מקובל מלבנו תופיע ותמלך עלינו כי מרחם אנוני. מרי המלך בציון. בקרוב יביטו לעולם ועד תשכון. בתוך ירושלים עירך לדור ודור ולנצח נצחם. ועיני תראנה מלכותך כדבר האמור בשירי עקד. על ידי דוד משיח צדקך.

מכניס רחמים חכמים רחמינו לפני בעל הרחמים משמימי תפלה השמימי תפלתנו לפני שומע תפלה משמימי צעקה השמימי צעקתנו לפני שומע צעקה. מכניס דמעה חכמים דמעותינו לפני מלך מרחם ברמעות. השתדלו ותרכו תחנה ובקשה לפני מלך א-י רם ונשא:

קול ברמה נשמע. נהי ככי תמרוירי רחל, מכבה על-בניה, מאנה להנחם על-בניה, כי איננו. כה אמר ה', מנעי קולך מכבי, ועיניך, מרחמה: כי יש שבר לפעלתך נאם ה', ושבו מארץ אויב. ויש-תקות לאחריהך, נאם ה', ושבו כנים, להבליטם: תפלה, לפני כי יעקב, ולפני ה' ישפך שחוה, ה', שמעה תפלתו, וישועתי אליך תבוא. אל תסתור פניך, ממני ביום צר לי:

ושקד א-לחים באפרים וכמנשה. וברכך ה' וישמרך, וארץ פניו אליך ויחקה, וישא וי פניו אליך וישם לך שאלום: א-לחים צ-באות שוב נא הבט משמים וראה ופקד גפן זאת, וכנה אשר נמעה ימינך ועל כן אמונתך לך: המלאך הנא אתי מכל רע וברך את הנערים. ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק. וידעו דרב בקרב הארץ:

אבינו מלכנו, חננו ועננו, כי אין בנו מעשים. עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו: בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש ומשמיע לישראל ואומר: צנים הגיע זמן נאלתכם ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שזורת:

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, ולמדה את בני ישראל. תורה הקדושה, התחנני בבקשה, פני הצור נערין בקדושה: צמא לך נפשי, כמה לך בשרי, בארץ ציה ועף בלי מים. כן בקדש חיותך לראות עקד וקבדך:

הצלחה ברוחניות ובגשמיות
לביתאל וגבריאל יושיע ומשפחתם ה"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת נתנאל יעקב וגליה בלוקה ה"ו
והננות אוריה ויטקה ה"ו
ולע"ג אליהו בלוקה
בן חנה ז"ל

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

בזשלי מגידים

זמירות לשבת

מי האיש החפץ חיים אהב ומים לראות טוב: נצר לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה: סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורחמים: אם אשכחך וירושלם, תשכח וימיני, תדבק לשוני להכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שקומותי:

רבונו של עולם, ותן הקלנו בתורתך, וזכנו כרי שתשרה שכונתך עלינו. מלא משאלות לבי למוכת, והפך רצוני ותן שאלתי:

אני מאמין באמונה שלמה בברית המשיחית, ואף על פי שיתמהמה, עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא:

ואנחנו לא נדע מה נעשה, כי עדיך ענינו: ובר רחמך ה' וחסדיך, כי מעולם המה: טוב לתודות לך, ולומר לשמך עליון. להגיד בבוקר חסדך, ואמונתך בלילות:

אנה ה' כי אני עבדך, אני עבדך בן אמתך, פתחת לימורי: אלו תהיה לי בת, הייתי יוצא לשוק, הייתי מקריו ואומר: "שבת חיים לך!"

גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי: בלעבי משכן אבנה לתור כבודי, ובמשכן מוכח אשים לקרני חודי. ולער תמיר אקח לי את אש העקרה, ולקרן אקריב לו את נפשי היתידה:

שפכי כמים לבך, נח פני ה': כשהנשמה מאירה, גם שמות עוטי ערפל מפקים אור נעים: אלך ה' אקרא, ואל ה' אתחנן. שמוע ה' ותנני, ה' יהיה עזר לי: נשבעתי ואקדוקה לשמור, משפטי צדקך:

אחינו כל בית ישראל, הננונים בנרה ובשבת. השומרים בן כום ובין בושבת. המקום ורחם עליהם ויוציאם מצרה לרחות. ומאפלת לאורח. ומשעבור לאפלת. השתא בעגלא ובזמן קרוב:

מה אמר ה', וברתי לך חסד נעורך, אחבת כלולתך, לכתך אחרי במדבר, בארץ לא ידועה:

ועתה בגים שירו למלך בתפארת מפואר, ואשרי עבדיו המשמעים בקול שבתו:

תהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך:

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
גבריאל בנפלי מזרחי ז"ל
בן רחמים ואביסל הי"ו
נלב"ע י"ז תמוז ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
אסתר (רינה) סעדון
בת פורטונה ז"ל
נלב"ע כ"ב אב ה'תשפ"ד
תנצב"ה

משכן עיסקה

תקציר: שמע'ל מנסה להחזיר בלב אשתו אמונה בה' ובטחון בפרנסה, אך לשווא. אשתו מתייחסת כשהיא מדמינת אותה ואת ילדיה רעבים ללחם. שמע'ל מנסה להסביר לה את חשיבות הלמוד בצורת משל אלו היו מודיעים לה לפתע כי בעלה התמוטט בעסק.

אינן בְּעִיָּה... אם הוא לא שומע
אני אצטק חֶזק יוֹתֵרוּ!!!

זֶה לֹא יַעֲדֶר,
גְּבֵרָת...
הוא לא
שִׁמְעָה!!!

לֹא
יִשְׁמָעָה???
כְּשֶׁאֲנִי
צוֹעֶקֶת
כָּל־
שׁוֹמְעִים...

אֶת לֹא מְבִינָה, גְּבֵרָת... הוא חָסֵר הַכֶּרֶה!!!
הוא אֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁמָע אֶת הַצִּעְקוֹת שֶׁלָּךְ!!!

אֵד מָה יִהְיֶה??? מָה יִהְיֶה???
אֲנִי אֶעֱשֶׂה עִם בֶּעַל
שֶׁלֹּא שׁוֹמְעָה??? שֶׁלֹּא שׁוֹמְעָה???
גְּבֵרָת, אֲנִי רוֹצֶה
לְהַסְבִּיר לָךְ:
אֲנִי חָנוּן מֵאֲדָמָה מְקוּיָם
שֶׁשֶׁמַּעֲרָל יִהְיֶה...
אֲבָל אֲנִי לֹא בָטוּחַ
בְּכֶרְךָ!!!

מָה שֶׁשִּׁמְעָה, גְּבֵרָת... הַמָּצָב קָשָׁה מְאֹד!!! אֲנִי
מְקוּהָ שֶׁנִּצְלִיחַ לְהַצִּיל אֶת חַיֵּיו שֶׁל שִׁמְעָרָל!!! כָּעֵת,
יֵשׁ לְקַחַת אוֹתוֹ בְּדַחֲיוּכָת אֶל בֵּית הַחוֹלִים!!!

אֵד לָמָּה אַתֶּם מְחֻפִּים??? הָאֵל...
אַתֶּם מְחֻפִּים שֶׁהוּא ---

אֲנִי חָנוּן מְחֻפִּים לְעֶגְלוֹן שֶׁהִזְעַק לְכָאן... מִיָּד
הוּא יָגִיעַ וְאֵנִי נִשְׁעֵט אֶל בֵּית הַחוֹלִים!!!

דוֹקטוֹר,
הַעֲגָלוֹן הִגִּיעַ...

המחבר: אברהם יצחק

לְמָה נִקְרָא מוֹרֵה עַל שֵׁם הַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ
שֶׁשֶׁנָּה שֵׁם. מִי שֶׁנִּשְׁעָה לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ
בְּהַר הַמּוֹרֵה, הוּא יִנְעֵה אֶתֶּם וְיִשְׁמָע
קוֹל צִעְקֵיכֶם הַיּוֹם הַזֶּה:
עַל הַר גִּבְעָה עֲלֵי לָךְ, מְבַשֶּׁרֶת צִיּוֹן,
הַרְיָמִי בִּפְתַח קוֹלְךָ, מְבַשֶּׁרֶת יְרוּשָׁלַם.
הַרְיָמִי, אֵל תִּירָא, אֲבִירֵי לְעִירֵי הַחוּדָה,
הַנֶּה אֶל-לְחֵיכֶם:
בֶּן אָדָם, עֲלֵה לְמַעְלָה עֲלֵה:
כִּי כֹחַ עוֹלָם יֵשׁ לָךְ כֹּחַ כִּנְפֵי רוּחַ,
כִּנְפֵי נְשָׁרִים אֲמִירִים:
אֵל תִּחַשֵׁב בֶּסֶם פֶּן יִכְתְּשֶׁךָ:
דַּרְשׁ אוֹתָם דַּרְשׁ:
בֶּן אָדָם - וְיִמְצָאוּ לָךְ מִנִּי:

יֹם קָדוֹשׁ הוּא מְבֹאֵר וְעַד צִאֲתוֹ, כִּל יִרְעֶה וְיִקְבֹּד וְיִכְבְּדוּהוּ
בְּדֶבֶר הַמֶּלֶךְ וְהָתָה, לְעוֹת בּוֹ וְלִשְׁמוֹחַ בְּתַעֲנוּג אֲבוֹל וְשִׁתּוֹ,
כִּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ:
מִשְׁחֵה הַסֶּדֶק לְיִדְעוֹךָ אֶל-כָּנָא וְנוֹקֶם, נִטְרִי לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי
זְכוֹר וְשִׁמּוֹר לְהִקָּם, שְׁמַחֵם בְּכַנְגֵּן שֵׁלֶם בְּאוֹר פֶּנֶד
תִּבְחִיקֶם, וְרִנֵּן מְדִשֵׁן בֵּיתָךְ וְנִחַל עֲדִיךָ תִּשְׁקֶם:
עוֹזֵר לְשׁוֹבְתִים בְּשִׁבְעִי בְּתִירִשׁ וּבְקִצִּיר עוֹלָמִים,
פּוֹסְעִים בּוֹ פְּסִיעָה קִטְנָה, סוֹעֲרִים בּוֹ לְבָרֶךְ שֵׁלֶם פְּעֻמִּים,
נִדְרָתֶם תִּצְחֹר כְּאוֹר שְׁבַעַת תִּמִּים,
ה' אֶל-יִשְׂרָאֵל אֶהְבֶּתִּי תִמִּים,
ה' אֶל-יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים:

כִּל מְקֻדָּשׁ שְׁבִיעִי כִּרְאוֹ לֹו, כִּל שׁוֹמֵר שְׁבַת כֶּתֶת מִחֲלָל, שְׁכָר
הַרְבֵּה מְאֹד עַל פִּי פִּעִל, אִישׁ עַל מִחְנָתוֹ וְאִישׁ עַל דַּגְלוֹ:
אוֹהֲבֵי ה' הַמְּחֻבָּסִים בְּכַנְגֵּן אִירָאֵל, בְּיוֹם הַשְּׁבַת שִׁישׁוּ וְשִׁמּוֹתוֹ
בְּמִקְבָּלֵי מִתֵּן נִחֲלִיאֵל, גֵּם שְׁאֵר יְדִיבֶם קוֹרֵשׁ וְאֲמִירוֹ לֹא-לֵ, בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:
הַיּוֹם הַזֶּה יִרְעֶה אֲבָרְתָם אוֹהֲבֵי, הַמִּתְחַבֵּרִים לְצִאֲתָן מִן הַשְּׁבַת
וּמִתְחַבֵּרִים לְבָא, וְשִׁמּוֹתֵם לְשִׁמּוֹתֵם וְלִעֲרֹב עֲרוּבֹו, וְהַיּוֹם עֲשֵׂה
ה' נִגִּילָה וְנִשְׁמַחֵת בּוֹ:
זְכוֹר תּוֹרַת מֹשֶׁה בְּמִצְוֹת שְׁבַת גְּרוּסָה, תְּרוּתָה לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי כִּכְלָה
בֵּין רְשׁוּתֵיהֶם מְשֻׁבָּה, טוֹהוֹרִים יִירָשׁוּת וּקְדוּשָׁתוֹ בְּמִאֲמָר כִּל אֲשֶׁר
עֲשֵׂה, וְיִכָּל אֶל-לְחֵי בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר עֲשֵׂה:

משכן
עזר

לעילוי נשמת
מנצ'ור בן מברט ז"ל
סיסאי בן וואלז ז"ל
אזונט בת אלמנצ'ה ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן למנוח למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
מאור מאיר ז"ל
בן גדי ורעיה כהן הי"ו
נלבע'ח כסלו התשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן למנוח למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
איבת מתייהו
בת מוזל ז"ל
נלבע'ע י"ז אלול ה'תשפ"ד
תנצב"ה

רבי
שמעון מאיר פאנאוויז
הראשון זצ"ל

רבי
נחום פרעמיניץ
ראש ישיבת סיון

רבי
יחזקאל טולדאני
אב"ד סקס - סודקין

רבי
יוחנן משה טולדאני
בעל שו"ת חתומי

רבי
נחמיה יגודיוב
ראש ישיבת 'עדות ישראל'

רבי
צבי מרדכי
ראש ישיבת 'קולות סיון'

רבי
יוסף שמחון
סידר חידושי שו"ת

מרן רבי יוסף קארו הוא
גדול הדור! רק אחרי
דבריו אני באמת רטע...

שובו לבתיכם והמשיכו
לעבוד את ה' ללא חשש.

פ"ק (פרק ראשון)
דקדושינו, ברתנא דרשב"י
(ר' שמעון בר יוחאי)...

מה מקורו של הרמב"ם לדברים
אלו? לא כלם יודעים. אצן זאת
בהערותי על הרמב"ם...

הספר המפורסם ביותר
הנמצא בידנו הוא ספר
ה'תורה' של ר' יוחאי...

התורה לא-ל, בקרוב
אשלים את כל הפרוש
שלי על הרמב"ם...

שידורים חסידים

ביותר, מה אהבתי תורתך
כל היום היא שיתחתי.
אתה בחרתנו מכל העמים
ואהבת אותנו ורצית בנו
ורוממתנו מכל הלשונות
וקדשתנו במצוותך וקרבנתנו
מלכנו לעבודתך ושמן הנדול
והקדוש עלינו קראת.
אתה תקום תרחם ציון
כי עת לתגנה
כי בא מועד.

אשר ברא ששון ושמחה
תקן וכלת. גילת רנת דיצה
ותקדו אהבה ואמתה ושלוש
ורעות.
אשרי העם שזכה לו, אשרי
העם שה' אליו.
אשרי מי שגדל בתורה
ועמלו בתורה, ועושה נחת
רות ליוצרו.
אשריכם תלמידי חכמים
שדברי תורה חביבים עליכם

אמר רבי עקיבא, אשריכם
ישראל, לפני מי אתם
מסתרין ומי מסתר אתכם,
אביכם שבשמים, ואומר
"מקנה ישראל ה'", מה מקנה
מסתר את השמאים, אף
הקדוש ברוך הוא מסתר את
ישראל.
אנא עבדא דקדשא בריך
הוא.
אין אשר תמיד עיני ה'
א-ל תמיד בך, מראשית השנה
ועד אחרית שנה.

אין באלקינו אין באדוננו,
אין במלכנו, אין כמושיענו.
אין שום ואוש.
איש את רעהו ועורו ולאחיו
יאמר חוקי, חוק חזק ונתחזק.
אף תירא ישראל.
אלה חמדה לבי,
הוסה נא ואל תתעלם.
א-ל אתה ואורך אלקי
ארוםקד.
אם אין אני לי, מי לי. וכשאני
לעצמי, מה אני. ואם לא
עבשיו, אימתי.

אבינו מלכנו, פתח שערי
שמים לתפלתנו.
אהללה אלקי ואשמחה בו,
ואשימה תקותי בו. אהודנו
בסוד עם קרובו, אלקי צורי
אתה. בו.
אור דרך לצדיק וליושרי לב
שמחה.
אחת שאלתי מאת ה'
אותה אבקש, שבת בביית ה'
כל ימי תי, לחיות בגנים ה'
ולבקר בחיכלו.
איזה טוב ה'.

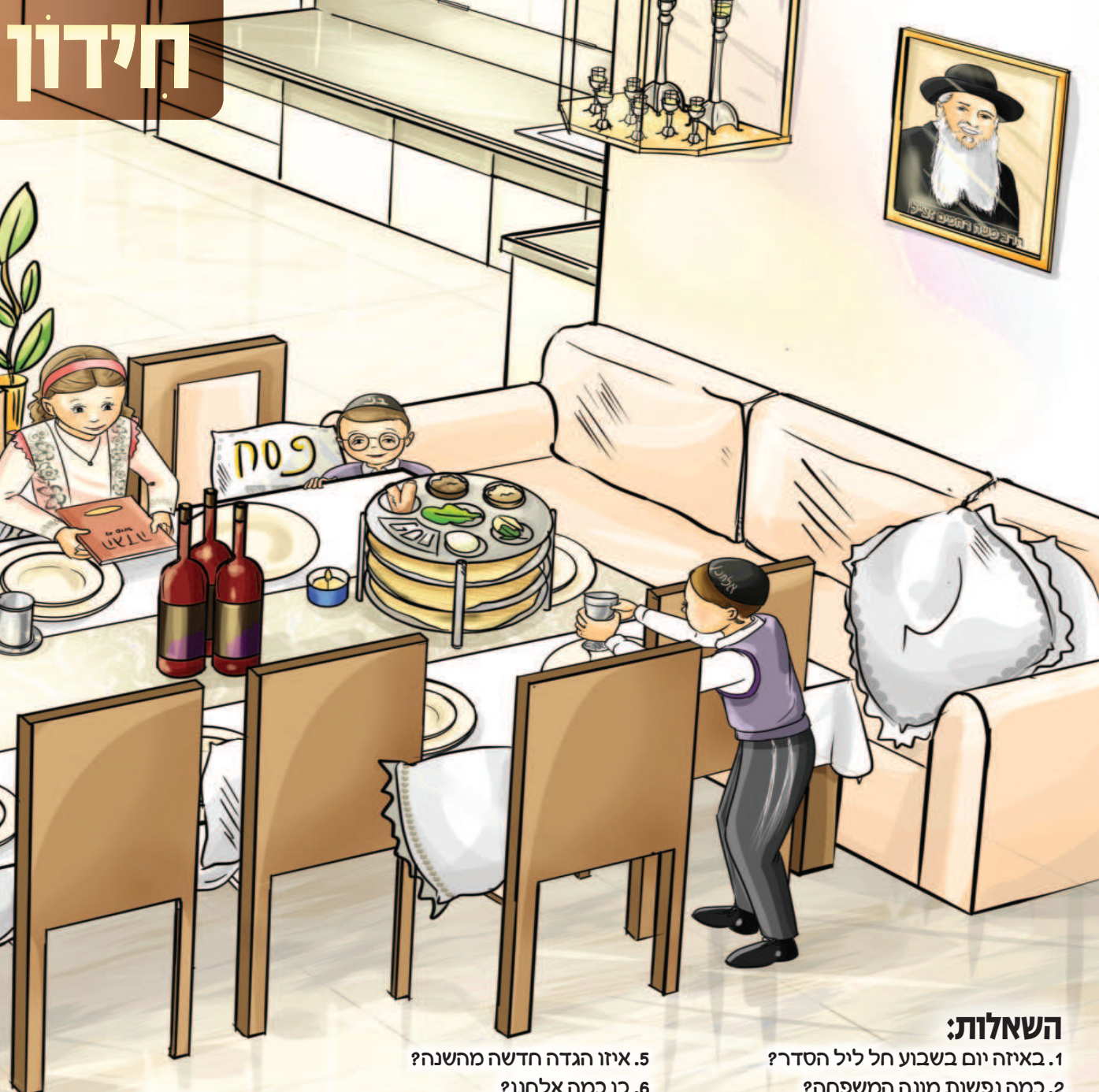
לעילוי נשמת
אסתר סטמק
בת כרמלה ז"ל
ששון סטמק
בן אליזבת ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יקוטאל בן חיים יהודה
ז"ל
ראובן בן סאלם
גמליאל (גמלי) ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
צפריי מגידש ז"ל
בן עליה הי"ו
נלב"ע י"ד ניסן
ה'תשע"ח
תנצב"ה

השאלות:

1. באיזה יום בשבוע חל ליל הסדר?
2. כמה נפשות מונה המשפחה?
3. האם ישנם אורחים בליל הסדר?
4. האם האורחים כבר נמצאים?
5. איזו הגדה חדשה מהשנה?
6. בן כמה אלחנן?
7. איזה חפץ לא יבוא לידי שימוש בימי החג?
8. האם הסבא שבתמונה הוא מצד האב או האם?

תשובות מופיעות בעמוד 50

שירים חסידים

קדש את שמך על מקדישי
שמך, וקדש את שמך
בעולמך, ובשועתך תרום
ותגבית קרננו למעלה,
והושיענו בקרוב למען
שמך.

קדשנו במצותך ותן
חלקנו בתורתך ושבוענו
מטובך ושמחנו בישועתך
וסתר לבנו לעבדך באמת.

צוה ישועות יעקב.
ציון הלא תשאלי לשלום
אסירך.
צמאה נפשי לאלקים
לא-הי מתי אבוא
ואראה פני אלקים.

קול צהלה ורנה. שפתינו
אז תרננה. אנה ה' הושיעה
נא. אנה ה' הצליחה נא.

ענבי הגפן בענבי הגפן
דבר נאה ומתקבל.
עצו עצו ותפר, דברו דבר
ולא יקום, כי עמנו א-ל.
עשה שלום במרומיו
הוא ברחמיו יעשה שלום
עלינו, ועל כל עמו ישראל,
ואמרו אמן.

פתח שערי שמים
לתפלתנו.
פתחו שערים ויבא גוי
צדיק שמר אמונים.

עוד אבינו חי.
עוד ישמע בערי יהודה
ובחצות ירושלים קול ששון
וקול שמחה קול חתן וקול
כלה. קול מצהלות חתנים
מחפזים וגערים ממשותה
נגינתם.
עורה כבודי עורה חנכל וכןור
אעירה שחר.
עו והדר לבושה ותשחק ליום
אחרון.
על ידי נגונים ומחזאות כף
מתמתקין כל הדינים.
עם ישראל חי.

נעלה נעלה, נעלה נעלה, נעלה
לבית המקדש ברנה, נעלה,
ברנה, נשתחווה ברנה, נעלה,
ברנה, נשתחווה.
נגיל ונשיש בזאת התורה.

סימן טוב ומוץ טוב יהא לנו
ולכל ישראל.
עברו את ה' בשמחה באו
לפניו ברננה.

לעילוי נשמת
יצחק גולן
בן שרה ז"ל
נלב"ע י"ד אב
תשנ"ב

לעילוי נשמת
מסעוד
בן מסעוד ז"ל

לעילוי נשמת
דניאל אביטל
בן חסיבה ז"ל
נלב"ע כ"א סיון
תשנ"ב

לעילוי נשמת
אברהם (אנדרי)
בן מוזל טוב ז"ל
נלב"ע ו' שבט ה'תשנ"ב

לעילוי נשמת
אסתר
בת שרה ז"ל
תנצב"ה

1

מספרים כל הלילה

ספור גלות ישראל במצרים וגאלתם ביד רמה,
על פי המקורות, בדרך שאלה ותשובה.

אדם מספר. וְכֵן נִפְסַק לַהֲלֹכָה בְּרַמְבַּ"ם (חמץ ומצה ז, א): מצות עשה של התורה לספור בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל טו בניסן. ובספר המצוות (מצוה קנז) כתב: וְיִאֲרִיךְ הַדְּבָרִים בְּהַגְדֵּלֶת מַה שֶּׁעָשָׂה לָנוּ הַשֵּׁם, וְמֵה שֶּׁעָשׂוּ עַמּוּנוּ הַמִּצְרִיִּים מַעַל וְחִמְסוּ וְאִירָה לָקַח הַשֵּׁם נִקְמַתְנוּ מֵהֶם. וְכֵן נִפְסַק גַּם בְּשִׁלְחָן עֲרוּךְ (תפא, ב): חַיֵּב אָדָם לַעֲסֹק בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח וּבִיצִיאת מִצְרָיִם וְלִסְפֹּר בְּנִסִּים וְנִפְלְאוֹת שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבּוֹתֵינוּ עַד שֶׁתִּחַסְּכֵנוּ שָׁנָה.

לפניהם ספור יציאת מצרים בדרך שאלה ותשובה, כל אחד כמובן וכול להוסיף ולהרחיב כפי ה' הטובה עליי, ויהי רצון שנזכה לקבל ולהעביר הלאה את אצרות האמונה הגדולות שבמצות ספור יציאת מצרים.

הקדמה: אחת ממצוות הפסח החשובות ביותר היא לספור את ספור גלות בני ישראל במצרים, עשרת המכות, ויציאתם ממצרים. בתורתנו הקדושה אמר ה' למשה שהוא מביא על המצרים את המכות: "ולמען תספור באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתי בהם וידעתם כי אני ה'" (שמות י, ב), ועוד נאמר: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים" (שמות יב, ח), יש מצוה לספור לדורות הבאים את ספור יציאת מצרים.

בזהר הקדוש (פרשת בא) נאמר (מתרגם): כל אדם המספר ביציאת מצרים בליל פסח ושמו בספור ההוא, עתיד הוא לשמח עם השכינה בעולם הבא, והקב"ה שמח בספור שאותו

חג שמח לכל ילדי משכן שילה הצדיקים!

מתי הכל התחיל? ומדוע בכלל נגזרה על בני ישראל גלות מצרים?

אתה, ובעקבות כך השלח יוסף לבית הסהר, לאחר שנים עשרה שנים בבית הסהר חלם פרעה מלך מצרים שני חלומות ולא מצא להם פתרון, הדבר הטריד אותו מאוד עד שנודע לו על יוסף שידע לפתור חלומות.

יוסף הובא לפני פרעה ופתר לו את חלומותיו, שעל מצרים יבואו שבע שנים של שבע גדול, ולאחריהם יבוא לעולם רעב גדול של שבע שנים. הרעב יהיה כל כך חזק עד שיכחשו מכל שבע שנות השבע שהיו לפניו. יוסף גם הציע לפרעה שימנה איש חכם שבמשך שנות השבע יאגור מזון עבור שנות הרעב. פרעה שהתפעל מאוד מחכמתו של יוסף הצדיק מנה אותו באותו היום להיות מושנה למלך, ומושל בכל מצרים. יוסף היה באותו זמן בגיל שלושים בלבד. ואכן כמו שיוסף פתר כך בדיוק קרה. באו על מצרים שנות השבע ולאחריהם שנות הרעב.

כשהתחיל הרעב, באו אחי יוסף (חצי מבנימין) למצרים כדי לקנות מזון, יוסף הפיר אותם, אבל הם לא הכירו אותו. יוסף רצה לבדוק אם אחיו מתחזקים על מעשיהם. האחים הובאו לארמונו של יוסף והאשמו בעוון רגול. כדי להוכיח את חפזותם, דרש מהם יוסף להביא לפניו את בנימין. בהמשך התגלה אליהם יוסף ובקש שיביאו את יעקב למצרים. כך התגלגל הענין שיעקב ובניו ירדו למצרים, בצורה מכבדת כבני משפחתו של המלך.

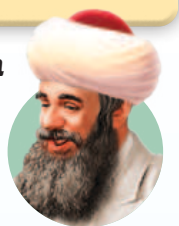
כיצד התחיל השעבוד והעבדות? ואיך אפשר פתאום להפך עם שלם לעבדים?

בני ישראל התישבו בארץ גשן שבמצרים, למדו תורה מיעקב ובניו הקדושים וחיו בשלוה. כך עברו להם קרוב למאה שנים עד שאחרון השבטים - לוי נפטר. אז התמנה פרעה חדש במצרים והוא דאג מאוד מהנוכחות של בני ישראל בכל מקום, חששו היה שבני ישראל ישתלטו על מצרים עד שיגרשו את המצרים בעצמם. בעצת חרטמיו הגה פרעה תכנית לשעבד את בני ישראל בעבודות קשות, ולצער אותם וכן לעצור את ההתרבות שלהם.

בהתחלה הוא הציע לבני ישראל תשלום מכבד לכל מי שיעבד בבניית ערים חדשות לממלכה, ואף הוא בעצמו בא לעבד, כדי להראות לכלם שהוא אותם ביחד. ואכן רב בני ישראל (חצי משבט לוי) הצטרפו לעבודה עם המלך, ויצאו לבנות את הערים פתם ורעמסס. אבל לאחר תקופה הפסיק פרעה לשלם, ומנה עליהם נוגשים שישעבדו אותם בעבודת פרך. פרעה הרשע לא עשה את זה כמובן בגלל שכן ה' גזר, אלא ברשעות ובאכזריות.

מה הכונה עבודת פרך?

עבודת פרך היא עבודה שמפרקת ושוקרת את גופו של האדם. במשך שמונים

בברית בין הבתרים גלה הקב"ה לאברהם שישעבדו בניו במצרים: "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה" (בראשית טו, יג). בני ישראל לא עבדו בפעל במצרים 400 שנים, כיון שספירת השנים החלה מלדת יצחק. במצרים היו בני ישראל 210 שנים.

הקב"ה גלה לאברהם גם שהוא ידון את המצרים על כל מה שהם עשו לבני ישראל ויביא עליהם עונשים ומכות קשות, וכשיגאלו בני ישראל ממצרים הם יצאו בכבוד וברכוש רב, ויזכו לרשת את ארץ ישראל. **המפרשים** כתבו שגלות מצרים לא הייתה ענש לבני ישראל, אלא שלב לקראת הפיקתם לעם הנבחר. בני ישראל היו צריכים להשתעבד תחת יד המצרים ולסבל את על הגלות, כדי שיתגלו לקבל את עול התורה, ובאמת לאחר זמן גדול כל כך במצרים, יצאו בני ישראל וקבלו את התורה הקדושה בהר סיני.

כיצד התגלגל הענין שבני ישראל ירדו למצרים?

ליעקב אבינו נולדו שנים עשר בנים צדיקים וקדושים. יעקב אבינו אהב את כל בניו ואולם את יוסף הצדיק אהב במיוחד, ולכן קרב אותו יותר משיאר בניו, ונעשה לו כתנת פסים מיוחדת ויפה. גם את כל התורה שלמד, למד את יוסף. ודבר זה גרם ששיאר האחים מאוד קנאו ביוסף ושנאו אותו.

והנה יום אחד חלם יוסף חלום וספר אותו לאחיו. בחלומם ראו יוסף את עצמו יחד עם אחיו בתוך שדה אוספים אלמוות (חבילות) תבואה, והנה לפתע קמה ונעמדה אלמותו של יוסף, ואלמוות שאר האחים התכופפו אליה והשתחוו לה. לאחר זמן חלם יוסף חלום נוסף וגם אותו ספר לאחיו, בחלומם השני ראו יוסף את השמש והירח ואחד עשר נוכבים משתחוים לו ממש. הכוונה הייתה לאביו ואמו ואחיו. מדברי החלומות הבינו האחים שיוסף מענין למלך עליהם, והדבר גרם להם לקנא בו ולשנא אותו עוד יותר.

יום אחד שלח יעקב את יוסף לראות מה שלום אחיו שהלכו לרעות את הצאן. כשהגיע יוסף אל אחיו, תפסו אותו האחים והשליכו אותו לבור. פונתם הייתה להרג אותו, אבל לפתע הגיעה שירת ישמעאלים שירדה למצרים ויהודה הציע למכור להם את יוסף. יוסף נמכר לישמעאלים והם הורידו אותו למצרים, שם נמכר יוסף לעבד לפוטיפר שהיה אחד משרי פרעה. אשתו של פוטיפר נסתה להכשיל את יוסף ולחטא אתו, אבל יוסף הצדיק התנגד וברך מבית אדונו.

מה עשתה אשת פוטיפר?

אשת פוטיפר הרשעית העלילה על יוסף עלילות כאלו הוא זה שרצה לחטא

ולפתע היא שמעה קול בכי בוקע מהתבה הקטנה. בתיה הושיטה את ידה כדי לקחת את התבה ובדרך נס התארכה ידה עד לתבה. ובגלל שהיא משתה את התבה, העניקה בתיה לתינוק את השם "משה".

משה גדל בבית פרעה, עד שיום אחד הוא יצא לראות מה שלום אחיו המספנים ולמול עיניו נגלה מחזה מחריד, איש מצרי מכה באכזריות נוראה איש מבני ישראל, הדבר חרה למשה מאוד, משה ודא שאף אחד לא רואה את מעשיו, הוא נגש אל המצרי, הרג אותו והטמין את גופו בחול. למחרת שוב יצא משה, הפעם הוא ראה שנים מבני ישראל רבים, משה נסה להפריד אבל בתגובה הם הלכו אל פרעה והלשינו על משה שהרג את המצרי. פרעה קעס מאוד וצוה להרג את משה. ואכן תפסו את משה כדי להרגו, אבל נעשה לו נס והוא ברח ממצרים.

להיכן הלך משה?

משה נדד עד שהגיע לארץ מדין, שם הוא התחתן עם צפורה בתו של יתרו כהן מדין וממנה נולדו לו שני בנים: אליעזר וגרשום.

יום אחד ברח למשה מהעדר גדי קטן ומשה רץ אחריו עד שהגדי נעצר ליד מעין ושתה, משה רחם על הגדי שהתעף, הרים אותו ונשא אותו על כתפיו, בדרך הגיע משה עד הר סיני וראה שם מחזה מוזר מאוד, צמח קוצני שנקרא 'סנה' בער באש אבל לא נשרף. משה התקרב ואז קרא אליו ה' מתוך הסנה ובקש ממנו ללכת למצרים ולגאל את בני ישראל. בהתחלה משה סרב וטען שהוא 'ערל שפתיים' - מוגמגם, אבל ה' אמר לו שאהרן אחיו יתלזה אליו והוא ידבר עם פרעה. **אחר** כך נתן לו ה' שלושה אותות כדי שיאמינו לו שה' נגלה אליו. הראשון היה עם המטה, משה השליך את המטה ארצה והוא נהפך לנחש, וכשאחז בנבו הוא חזר להיות מטה. השני היה עם ידו, משה הכניס את ידו לחיקו וכשהוציאה היא התמלאה בצרעת, וכשהכניס אותה בחזרה היא התרפאה. והשלישית עם מי היאור, ה' אמר לו שיקח מים מהיאור וישפך אותם בארץ והם יתפכו לדם.

כיצד הודיע משה לבני ישראל שה' שלח אותו לגאול אותם?

כשהגיע משה סמוך למצרים יצא אליו אהרן אחיו לקבל את פניו, משה היה אז בן שמונים שנה, ואהרן היה בן שמונים ושלוש שנה.

משה ואהרן אספו את זקני בני ישראל ואהרן ספר להם שהקב"ה רוצה לגאל אותם ממצרים, אחר כך אהרן עשה לפניהם את האותות, וכל העם האמין למשה ואהרן. אחר כך הלכו משה ואהרן אל פרעה לדבר אתו שיוציא את בני ישראל ממצרים.

אבל איך הם יכלו להכנס לארמון פרעה ללא הזמנה?

זו באמת היתה משימה לא פשוטה, ארמון פרעה היה מקום בשומרים ובחיות רעות, אריות, דובים וגמרים, וכל מי שנכנס ללא אשור החיות היו טורפות אותו. אבל משה ואהרן באו בשליחות ה' יתברך, והיה להם בטחון גמור שאם הקב"ה שלח אותם לא יאנה להם כל רע. ואכן הם עברו את כל השומרים ונכנסו לארמון בלי שמישהו יפגע בהם, והחיות התנהגו אליהם בנחמדות וליו אותם.

כשעמדו משה ואהרן לפני פרעה הם לא פחדו ממנו כלל, ובבטחון אמרו לו: "כה אמר ה' אלוקי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר". במקום שפרעה יעשה מה שה' צוה אותו, הוא התחנף ואמר: "מי ה' אשר אשמוע בקולו לשלח את ישראל, לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח". משה ואהרן נסו להסביר לו שה' הוא אלוקי ישראל והוא מלך מלכי המלכים, והוא צוה אותנו ללכת דרך שלושה ימים במדבר כדי לעבד אתו. אבל פרעה קעס מאוד וטען שבגלל דבריהם של משה ואהרן, בני ישראל מזלזלים בעבודה ולכן הוא יכביד עליהם את העבודה יותר ממה שהיה עד היום. ובאותו יום הוציא פרעה הרשע גזרה חדשה: אין יותר חומרי בניה, כל פועל חייב להשיג בכוחות עצמו את חומרי הבניה, ובנוסף לעמוד בכמות העבודה שהיה עושה עד היום.

ובני ישראל באמת הצליחו לעמוד בלחץ העבודה החדש?

לא, הם היו צריכים להסתובב בכל מצרים וללקט קש ונתן לצרף עשית הלבנים, ואחר כך ליצר אתם, ולבנות אתם את הבנינים, והנוגשים המצרים רדפו אחריהם לכל מקום וצעקו עליהם, ובני ישראל המספנים והחלשים עבדו קשה מאוד, ומי שלא הספיק היו מפים אותו מכות חזקות, הם לא יכלו לנוח לרגע, לא לאכל ולא לשתות, רק לעבד משעה מקדמת בבקר ועד הלילה מאחר.

הקב"ה אמר למשה ואהרן שייעשו לפני פרעה את המופת עם המטה. הם הגיעו שוב אל פרעה, אהרן השליך את המטה לארץ לפני פרעה והמטה נהפך לנחש. פרעה שהיה רגיל בקשפים לא התרשם, וקרא לחרטמיו שייעשו גם הם כך עם מטותם, ובאמת גם מטותם נהפכו לנחשים, אלא שהמטה של אהרן היה נחש אמתי ושללהם רק היה נראה נחש, אהרן אחז בנבו של הנחש והוא חזר להיות מטה, ולפתע לעיני כלם בלע המטה של אהרן את "הנחשים" של חרטמי פרעה. גם לאחר הנס הגלוי שראה פרעה הוא לא נכנע, הקב"ה חזק את לבו כדי להעניש אותו.

ושש שנים עבדו בני ישראל עבודת פרך. לא רק הגברים עבדו, כלם עבדו גם הנשים וגם הילדים ואפילו אנשים זקנים וחלשים עבדו עבודה קשה. והמצרים לא רחמו עליהם והיו ממים אותם ופוצעים אותם עד שגופם היה מלא בדם. ובנוסף על כל זה ראו בני ישראל איך כל מה שהם בונים נהרס שוב ושוב, הבנינים נבנו על אדמה רכה, וכל מה שבנו היה שוקע באדמה.

כדי לשבור את רוחם של בני ישראל, גזרו עליהם המצרים בכל פעם גזרות חדשות, למשל לנשים הם נתנו עבודות של גברים: לצייר לבנים, ולסחב משאות קשות, ולגברים הם נתנו לנקות ולכבס עבדים את בגדיהם וכדומה.

פרעה גם נתן רשות למצרים לקחת לעצמם עבדים מבני ישראל שישירתו אתם, והם היו מצוים עליהם לרע את שדותיהם, ולעבד עבדים גם בלילות, בקר ובחם. היו מצרים רשעים ששילחו את עבדיהם הישראלים לצוד עבדים חיות טורפות במדבר, והעבדים המספנים היו הולכים בפחד, ולפעמים הם לא היו מצליחים לצוד, ואז היה האדון המצרי מכה אתם מכות חזקות עד שיצד להם הרבה דם. והיו גם קאלה מספנים שהחיות טרפו אתם.

האכזריות של המצרים לא ידעה גבול. יום אחד פרעה הרשע חלה בצרעת, והרופאים אמרו לו שכדי להתרפאות הוא צריך להתרחץ עם דם צלול ונקי - דם של תינוקות.

מהיכן היו לו כל כך הרבה דם של תינוקות?

פרעה שלח את חיליו, והם הביאו לו כל יום שלוש מאות (!) תינוקות מבני ישראל. פרעה הרג אותם ורחץ בדם, מאה וחמשים תינוקות בבקר ומאה וחמשים תינוקות בערב.

בכל יום חיבו המצרים האכזרים את בני ישראל לעמוד בלחץ עבודה קשה מאוד, ומי שלא הספיק לבנות את הכמות היומית שהם הקציבו לו, היו לוקחים את הבן שלו ושמים אותו בתוך הקיר במקום לבנים. אבל גם זה לא עזר להם להקטין את בני ישראל, הקב"ה עשה שבני ישראל יתרבו מאוד מאוד, וכל אשה היתה יולדת ששה תינוקות בפעם אחת. כך נמשך המצב עד שיום אחד ספרו החרטמים לפרעה שהם רואים בפוכבים שעתידי להוליד מושיעם של ישראל.

ופרעה השלים עם העבדה או שנסה למנוע אותה?

פרעה הרשע חשב שהוא יכול למנוע את לדתו של מושיעם של ישראל. החרטמים ספרו לו שהם רואים שהמושיע עתיד ללקות במים, ופרעה הוציא גזרה חדשה על בני ישראל: להרג את כל התינוקות הזכרים שנולדים.

למה שבני ישראל ישמעו לו להרוג את הבנים שלהם?

פרעה ידע שלא שייך לישם ככה את הגזרה, ולכן הוא קרא למילדות העבריות - שפירה ופועה, וצוה עליהם שכשהם רואות שנולד בן מיד יהרגו אותו, ויספרו לאמא שהוא נולד מת ורק את הבנות ישארו בחיים.

לאחר תקופה גלה פרעה שהמילדות לא הורגות את הבנים, הוא קרא להן לברור, והן ענו לו שששית ישראל יולדות בבתיהן לבד, והן באות אחר כך רק לעזר להן. פרעה לא נרגע והחליט לשלח חילים שייעקבו אחרי בני ישראל לראות למי נולד תינוק, ושמיד יקחו אותו ויזרקו אותו לניאור (- הנקר הגדול של מצרים) שיטבע במים. בני ישראל סבלו צער נורא, הם נסו להחביא את התינוקות שנולדו, אבל המצרים היו עושים חפזים בבתיים, והיו חוטפים את התינוקות בכח וזורקים אותם בניאור.

יום אחד אמרו החרטמים לפרעה שהם רואים בפוכבים שהיום ממש עתיד להוליד מושיעם של ישראל, אבל הם לא יודעים אם הוא ישראלי או מצרי. פרעה הרשע לא רחם אפילו על עמו ומיד הוציא גזרה לכל עמו: "כל הבן הילוד היארה תשליכהו, וכל הבת תחיון".

מה קרה לתינוקות הישראלים שהשליכו לניאור? ומה קרה עם מושיעם של ישראל?

הקב"ה עשה להם נסים גדולים מאוד, כלם נצלו ולא טבעו במים, הניאור הוציא אתם לבישה בצד השני. ושהם הביאו להם המלאכים אבנים מיוחדות שמוציאות דבש וחלב, וכן גדלו להם בשדות אלפי תינוקות ישראלים ביחד. ועוד נס גדול היה, שכשהם גדלו הם חזרו לבית הוריהם, הם הפירו את הדרך ואת המשפחה שלהם, ופשוט שבו הביתה.

בינתיים נולד מושיעם של ישראל לעמרם בן קהת ויוכבד משבט לוי. יוכבד הסתירה את התינוק בביתה שלושה חודשים, יותר מזה היא לא יכלה להסתיר כי חששה מפני הנוגשים המצרים.

אז מה עשתה יוכבד עם התינוק?

יוכבד הכינה תבה קטנה, שמה בתוכה את התינוק, והניחה את התבה בין קני הסוף שבשפת הניאור, ומרים אחותו חתכה ליד הניאור ושמרה על התבה. יום אחד הגיעה לניאור בתיה בת פרעה יחד עם נערותיה. בתיה רצתה לרחץ בניאור

מכות מצרים

לפני שהביא הקב"ה על המצרים את המכות הוא גילה למשה: "לא ישמע אליכם פרעה, למען רבות מוספתי בארץ מצרים" (שמות יא, ט). בהתחלה - בחמשת המכות הראשונות, פרעה הרשע לא יכנע ולא יתן לבני ישראל לצאת ממצרים, ובחמשת המכות שלאחריהם הקב"ה יקשה את לבו כדי להביא עליו את המכות. על ידי המכות ידעו כל העולם שאין מבלעדי הקב"ה שום אלקים בעולם, ואין שום כח בעולם חוץ ממנו, והוא השולט בכל הכחות כלם בים וביבשה, בבני האדם ובבעלי החיים, באויר ובכל צבא השמים, כלם ללא יוצא מן הכלל עושים את רצון ה' יתברך!

כעת נלמד על עשר המכות שהביא הקב"ה על המצרים, ולאחריהם הוציא הקב"ה את בני ישראל ממצרים ביד רמה. כל מכה היתה במשך שבוע שלם (חוץ ממכת חשך שהיתה ששה ימים ומכת בכורות שהיתה לילה אחד), ובין מכה למכה עבר חדש, המכה הראשונה - דם התחילה ב-10 תמוז, והמכה האחרונה - בכורות היתה ב-10 ניסן. בכל מכה היתה מדה כנגד מדה על כל הצרות והענויים שעשו המצרים לבני ישראל. בזמן המכה, אף על פי שכל מצרים סבלה מהמכה, הקב"ה הבדיל בצורה נסית ממש בין בני ישראל ורכושם לבין המצרים ורכושם.

פיצד הביא הקב"ה על המצרים את מכת דם?

היה כל כך גדול שכל לחלוחית מים הפכה לדם. העצים הוזילו דם, הקירות, הפלים, הכל היה מלכלך בדם. למצרים לא היה יותר מה לשתות, הם נסו לחפור באדמה ליד הַיָּאֹר, אולי ימצאו שם מים, אבל גם שם הכל היה דם. הם פְּמוֹבֵן גם לא יכלו לכבס את הבגדים, ולא לשטוף את הבית ואת הכלים, כי לא היה להם מים.

הברירה היחידה היתה לקנות מים מבני ישראל, רק להם היה מים, והם יכלו לקחת מים גם מהיָאֹר ולשתות. בני ישראל מכרו למצרים מים ביקר והתעשרו מאוד מהמכה הזאת. ואם המצרים נסו לגנוב מים הם נהפכו להם מיד לדם, אפילו אם המצרי נסה לשתות יחד עם הישראלי מאותו כלי, לישראלי היה מים ולמצרי יצא דם. גם פרעה היה מכרח לקנות מים מבני ישראל, והוא ברשעותו הקשה את לבו וטען שהכל פשוף ובקש מחרטמיו שיַעֲשֶׂוּ גם הם פשוף כזה להפך מים לדם, ואכן החרטמים קנו מים מבני ישראל והפכו אותו לדם, ההבדל היה שהמכה שה' הביא עליהם היתה באמת דם, ומה שהחרטמים עשו רק נראה כדם - מים אדומים.

מה היתה המדה כנגד מדה במכת דם?

בדברי חז"ל והמפרשים מובאים כמה טעמים לדבר: 1. המצרים הרשעים לקו במכת דם בגלל שהם היו זורקים את התינוקות של בני ישראל ליָאֹר, לכן נהפך היָאֹר לדם. 2. גם מפני שפרעה הרשע היה הורג כל יום שלוש מאות תינוקות מבני ישראל ורוחץ בדמם, לכן הביא עליהם הקב"ה את מכת דם. 3. המצרים חיבו את בני ישראל לשאב עבדם מים ולסחב אתם לביתם פְּמוֹבֵן ללא תשלום, ולכן במכת דם שלמו המצרים הון רב לבני ישראל תמורת המים. 4. למצרים לא היו מים להתרחץ בהם כי הם מנעו מבני ישראל להתרחץ.

המכה הראשונה היתה מכת דם, הקב"ה

אמר למשה שיצא עם אהרן מקדם בבקר ויפגש את פרעה על שפת היָאֹר, ושיביא אתו גם את המטה.

פרעה הרשע החשיב את עצמו לאלוה, ויִשְׁקֹר לָכֵלִם שהוא לא צריך אף פעם להתפנות, ולכן היה מתאפק כל היום, ולפנות בקר, הוא היה יוצא ליָאֹר ועושה שם את צרכיו. משה אמר לפרעה: ה' א-להי העברים שלח אותי להגיד לך שתשלח את בני ישראל שיַעֲבֹדוּ אותו במדבר, אבל אתה לא הקשבת ואמרת שאתה לא מכיר בה', שברא את השמים והארץ. ולכן תכף נכה את מי היָאֹר עם המטה ומיד הכל יִהְיֶה לָדֶם, בעקבות כך כל הדגים שביָאֹר ימותו, והיָאֹר יסריח, ולכל המצרים לא יהיו מים לשתות.

מיד אחר כך לקח אהרן את המטה והכה את היָאֹר וכל מי היָאֹר נהפכו לדם. אחר כך הכה אהרן גם את שאר מקורות המים של המצרים, ומיד הפכו כל מימיו מצרים לדם.

מדוע אהרן הכה את היָאֹר ולא משה? ומה קרה למים שהיו להם בכדים בבית - הם יכלו לשתות אותם?

למשה רבנו היתה הכרת הטוב ליָאֹר ששמר עליו כשהיה תינוק קטן בתבה, ולכן לא רצה להכות אותו, אפילו שזה בסך הכל מים. (אנחנו לומדים מאן עד כמה חשובה מדת הכרת הטוב).

כמו שמושה כבר הודיע לפרעה, הדגים מותו וריח נורא של דגים מתים ודם רחף בכל מצרים, ולמצרים לא היו מי שתיה. גם המים שהיו בבתים נהפכו לדם, הנס

איך הביא הקב"ה על המצרים את מכת צפרדע?

הצפרדעים שרצו ונכנסו בכל מקום. ארמון פרעה התמלא כלו בצפרדעים ששקצו במרחץ על גבי המטות ודלגו ממקום למקום. הצפרדעים לא נחו לרגע, ביום ובלילה הם שגעו את המצרים ולא נתנו להם מנוחה, הם נכנסו לתוך הבגדים ולתוך המים, מצרי שהרים את הפד לשתות נכנסה לו פתאום צפרדע מהמים אל הפה. אפילו לתוך התנורים הבוערים קפצו הצפרדעים. בתוך הבצקים נכנסו צפרדעים, וכשמצרי רצה לאכול יצאה לו צפרדע מתוך הלחם. כל מצרי שפתח את פיו מיד קפצה לו לתוך הפה צפרדע ונכנסה לבטנו, הצפרדעים הרעישו כל כך עד שבכל מצרי היה רעש גדול. ובנוסף על הכל, הצפרדעים גם היו נושכות את המצרים חזק מאוד, ויחד אתם באו למצרים גם נחשים שנסכו את המצרים והרגו רבים מהם.

הקב"ה אמר למשה לבוא אל פרעה ולהתרות בו שישלח את בני ישראל ממצרים לעבד את ה' במדבר, ואם הוא ימאן תבוא עליו מפת צפרדעים שימלאו את כל בתי מצרים, וישרצו בכל מקום בארץ מצרים.

פרעה הרשע פְּמוֹבֵן סרב ומשה ואהרן הלכו ליָאֹר כדי להביא את המכה.

גם במכת צפרדע אהרן הכה את היָאֹר ולא משה. בהתחלה עלתה מהיָאֹר צפרדע אחת ענקית, וכאשר ראו אותה המצרים הם הכו אותה כדי להרגה, אבל אז יצאו ממנה נחילים נחילים של צפרדעים שפסו את כל ארץ מצרים.

מָה קָרָה לַצִּפְרָדָּעִים שֶׁנִּכְנְסוּ לַתּוֹךְ הַתְּנוּרִים הַבּוֹעִרִים? גַּם הַפֶּעַם נִסּוּ הַחֲרָטוּמִּים אֶת כָּחֶם הַלַּעֲלֻת צִפְרָדָּעִים?

הַקֶּב"ה עָשָׂה נֶס וּלְמִדּוֹת שֶׁהַצִּפְרָדָּעִים קָצְפוּ לַתּוֹךְ הָאֵשׁ הֵם לֹא נִשְׂרָפוּ, כֹּלָם נִשְׁאָרוּ בַּחַיִּים, וְעוֹד שָׁלֵם לָהֶם הַקֶּב"ה עַל הַמִּסִּירוֹת וְנֶפֶשׁ שֶׁהֵם עָשׂוּ, שֶׁכְּשֶׁהִסְתִּימָה הַמִּכָּה מוֹתוֹ כֹּל הַצִּפְרָדָּעִים שֶׁהָיוּ בַּמִּצְרִים, חוּץ מֵאֵלּוּ שֶׁקָּצְפוּ לָאֵשׁ, הֵם חֲזָרוּ לֵיאֹר וְהִמְשִׁיכוּ לַחַיּוֹת.

הַחֲרָטוּמִּים הִרְשָׁעִים רָצוּ לְזַלֵּזַל בַּמּוֹשֶׁה וּלְהִרְאוֹת לְכֻלָּם שֶׁגַּם הֵם יוֹדְעִים לְהִבְיֹא צִפְרָדָּעִים, וְאֵין כָּאֵן שׁוֹם נֶס רַק כְּשׁוֹף, אֲבָל הַצִּפְרָדָּעִים שֶׁהֵם הָעֵלּוּ מוֹהֲמִים לֹא הָיוּ צִפְרָדָּעִים חֲדָשׁוֹת אֲלָא אוֹתָם צִפְרָדָּעִים שֶׁבָּאוּ עִם הַמִּכָּה, רַק שֶׁעַדְּנָן הֵם לֹא יָצְאוּ הַחוּצָה, וְהַחֲרָטוּמִּים הוֹצִיאוּ אוֹתָם. בִּינְתָּיִם בַּתּוֹךְ בִּטְנוֹ שֶׁל פְּרָעָה קָרְקְרוּ הַצִּפְרָדָּעִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְנִשְׁכּוּ אוֹתוֹ, וּפְרָעָה סָבַל מֵהֶם מְאֹד.

הָאֵם אַחֲרֵי כָּל כֵּךְ הִרְבֵּה סָבַל הַסִּכִּים פְּרָעָה לְשַׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם?

לֹא, פְּרָעָה אָמְנָה קָרָא לַמּוֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבִקֵּשׁ מֵהֶם שֶׁיִּתְפַּלְלוּ עֲלָיו שֶׁהַצִּפְרָדָּעִים

יִלְכוּ, וְהוּא גַּם הִבְטִיחַ לְשַׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיזְכּוּהוּ לָהּ, אֲבָל אַחֲרֵי שֶׁמּוֹשֶׁה הִתְפַּלֵּל וְהַצִּפְרָדָּעִים מוֹתוּ, פְּרָעָה הִקְשָׁה אֶת לְבוֹ וְלֹא הִסְכִּים לְשַׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרְצוֹ.

הַצִּפְרָדָּעִים מוֹתוּ, וְהַמִּצְרִים עָשׂוּ עֲרֻמוֹת עֲרֻמוֹת שֶׁל צִפְרָדָּעִים מוֹתוֹת, וּבְכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה רֵיחַ רַע מְאֹד שֶׁל נְבִלּוֹת הַצִּפְרָדָּעִים.

לָמָּה בְּכָלֵל הִבְיֹא הַקֶּב"ה עַל הַמִּצְרִים אֶת מִכַּת צִפְרָדָּע?

מִכַּת צִפְרָדָּע הִיְתָה מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה לַמִּצְרִים עַל שֶׁהֵם הָיוּ מִכְרִיחִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִבְיֹא לָהֶם שְׂקָצִים וְרִמָּשִׁים. וְגַם מִפְּנֵי שֶׁהַמִּצְרִים לֹא נָתְנוּ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מְנוּחָה וְהָיוּ מַעֲרִירִים אוֹתָם בְּאֻמָּצֵעַ הַלֵּלָהּ, וְלֹא נָתְנוּ לָהֶם לְהִתְפַּלֵּל אֶל ה', לְכֹן גַּם לָהֶם לֹא הִיְתָה מְנוּחָה וְהֵם לֹא יָכְלוּ לִישׁוֹן. וְגַם מִפְּנֵי שֶׁהַמִּצְרִים הָיוּ צוֹעֲקִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִבְהִילִים אוֹתָם,

כִּף גַּם הַצִּפְרָדָּעִים עָשׂוּ לַמִּצְרִים רָעַשׁ וְקָצְפוּ עֲלֵיהֶם בְּבִהְלָהּ.

הָאֵם גַּם בְּמִכַּת כְּנִים הִגִּיעַ מֹשֶׁה לְהַתְּרוֹת בְּפִרְעָה? מִדּוּעַ אַהֲרֹן הִפָּה אֶת הָעֵפֶר וְלֹא מֹשֶׁה?

נַעֲשֶׂה נֶס וּפִלֵּא, בְּכָל מְקוֹם שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ בוֹ, הַכְּנִים הָיוּ מִסְתַּלְקוֹת. הַמִּכָּה הִיְתָה לַמִּצְרִים בְּלִבָּד, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ עַל אֲדָמָה רְגִילָה וְהִגּוּף שֶׁלָּהֶם וְהַבְּתִים שֶׁלָּהֶם הָיוּ נִקְיִים, אֲפִילוֹ הַבְּהֵמוֹת לֹא "נִדְבְּקוּ" וְאֵם הִיְתָה בְּהֵמָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹךְ בְּהֵמוֹת שֶׁל מִצְרַיִם, הִיא נִשְׁאָרָה נִקְיָה וְהֵם הָיוּ מְלֹאוֹת כְּנִים.

גַּם הַפֶּעַם נִסּוּ הַחֲרָטוּמִּים לַעֲשׂוֹת כְּנִים בְּכִשְׁפֵיהֶם?

הֵם נִסּוּ אֲבָל לֹא הִצְלִיחוּ. וְלֹא הִיְתָה לָהֶם בְּרָחָה אֲלָא לְהוֹדוֹת שֶׁהַמִּכָּה מָאת ה' הִיא וְלֹא כְּשׁוֹף. הֵם אָמְרוּ לְפִרְעָה: "אֲצִבֵּעַ אֱלֹקִים הִיא". הֵם הִוָּדוּ בְּעֵצָם שִׁישׁ אֱלֹקִים, וְגַם שִׁישׁ לוֹ כַּחוֹת חֲזָקִים יוֹתֵר מֵהֶם, הוּא מִסְגֵּל לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים שֶׁהֵם לֹא יִכְוִלִים לַעֲשׂוֹת. פְּרָעָה הִרְשָׁעַה וְהִתְעַלֵּם מִדְּבַרֵי הַחֲרָטוּמִּים, וְהִכְבִּיד אֶת לְבוֹ וְלֹא הִסְכִּים לְשַׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרְצוֹ.

אֵיזוֹ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה יֵשׁ בְּמִכַּת כְּנִים?

מִכַּת הַכְּנִים הִיְתָה כְּנֶגֶד מִדָּה עַל שֶׁמּוֹנְעוּ הַמִּצְרִים מִהִיּוֹדִים לְהִתְקַלַּח וְהֵם הִתְמַלְאוּ כְּנִים, לְפִיכֵךְ לָקוּ הַמִּצְרִים כְּנִים.

בְּמִכַּת כְּנִים מֹשֶׁה לֹא הִגִּיעַ לְהַתְּרוֹת בְּפִרְעָה, ה' אָמַר לוֹ לֹמַר לְאַהֲרֹן לְהִבְיֹא אֶת הַמִּכָּה בְּלִי הַתְּרָאָה. אַהֲרֹן לָקַח אֶת הַמִּטָּה וְהִפָּה בוֹ אֶת עֵפֶר אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבִרְגַע אֶחָד הִתְמַלְאָה כָּל הָעֵפֶר בְּכְנִים. גַּם הַפֶּעַם הָיָה כָּאֵן עֲנִין שֶׁל הַכֶּתֶר הַטּוֹב, מֹשֶׁה רִבְּנוֹ הִפִּיר טוֹבָה לְעַפֵּר שֶׁבּוֹ הוּא הַטְּמִין אֶת הַמִּצְרִי שֶׁהִרָג (אַתָּם זִכְרִים?), וְלָכֵן הוּא לֹא רָצָה לְהַכּוֹתוֹ. **הַכְּנִים** טָפְסוּ בְּמִהֲרִיּוֹת עַל הַמִּצְרִים וְעַל הַבְּהֵמֹתֵיהֶם, הֵם נִכְנְסוּ לְבֵתִים וּלְכָל מְקוֹם, וְכָל אֲדָמַת מִצְרַיִם רָחֲשָׁה כְּנִים בְּעֵמֶק שֶׁל חֲצִי מִטָּר, לֹא הָיָה שִׁיךְ לִלְכֹּת עַל הָאֲדָמָה, הַכֹּל הָיָה עֲרֻמוֹת שֶׁל כְּנִים. מִבְּקָר וְעַד עֶרֶב הִתְגַּרְדּוּ הַמִּצְרִים לֹלֵא הַפִּסְקָה. לֹא כָּל הַכְּנִים הָיוּ קִטְנוֹת כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מִפִּירִים, הָיוּ גַּם כְּנִים גְּדוֹלוֹת מְאֹד, בְּגֵדָל שֶׁל בִּיצָה, וְהַמִּצְרִים הִתְמַלְאוּ בְּעִקְצוֹת. לֹא בְּכָל מְקוֹם יָכְלוּ הַמִּצְרִים לְגַרֵד, וְלָכֵן הֵם הָיוּ עוֹמְדִים בַּמַּעֲגָל וְכָל אֶחָד מְגַרֵד אֶת חֲבֵרוֹ.

וְאֵיךְ יָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִלְכֹּת הָרִי בְּכָל מְקוֹם הָיוּ כְּנִים?

הֵיכַן הִתְרָה מֹשֶׁה בְּפִרְעָה עַל מִכַּת עָרֹב? וּמָהִי מִכַּת עָרֹב?

אֶת אֵלּוּ. וְהַקֶּב"ה עָשָׂה נֶס נוֹסֵף, כְּדִי שֶׁהַחַיּוֹת יִרְגְּשׁוּ בָנָח הֵם הִגִּיעוּ יַחַד עִם הָאֲדָמָה שֶׁהֵם הָיוּ רְגִילִים אֵלֶיהָ. **לַמִּצְרִים** הִגִּיעוּ דְּבָרִים עֲנָקִיִּים, פִּילִים מְסוּגִים שׁוֹנִים, אֲרִיֹּת, נְמִרִים, טִיגְרִיסִים, גִּ'רְפוֹת, נְחָשִׁים עֲנָקִיִּים, וְעוֹד כָּל מִינֵי חַיּוֹת וְבֵהֵמוֹת שֶׁהַמִּצְרִים לֹא רָאוּ מֵעוֹלָם. מַעֲלֵיהֶם הִתְעוֹפְפוּ בְּמִרְץ הִרְבֵּה עוֹפּוֹת טוֹרְפוֹת, עוֹפּוֹת כְּאֵלּוּ שֶׁלֹּא מִגִּיעִים אֵף פֶּעַם לְמְקוֹם יְשׁוּבָה, בָּאוּ פְתָאוּם כֻּלָּם יַחַד בְּבֵת אֶחָד מִכָּל הָעוֹלָם לַמִּצְרִים. הַחַיּוֹת הִשְׁתַּלְּלוּ בְּרוּחוֹבוֹת וְנִכְנְסוּ לְבֵתֵיהֶם, גַּם מִי שֶׁחָשַׁב לְטַפֵּס עַל עֵץ גְּבוּהָ זֶה לֹא עָזַר לוֹ, כִּי מִיָּד הִגִּיעַ נֶשֶׁר גָּדוֹל וְתָפַס אוֹתוֹ.

הַחַיּוֹת לֹא רַק טָרְפוּ בַּמִּצְרִים אֲלָא גַּם הִזְיקוּ וְהִשְׁחִיתוּ אֶת כָּל מִצְרַיִם, הֵם חִפְרוּ בּוֹרוֹת, שִׁבְרוּ קִירוֹת וְהִרְסוּ שְׁדוֹת, תָּלְשׁוּ עֲצִים מִמְּקוֹמָם, וְעוֹד הִרְבֵּה נִזְקִים קָשִׁים.

הַקֶּב"ה צִוָּה אֶת מֹשֶׁה לִלְכֹּת לְפָגֶשׁ אֶת פְּרָעָה לְפָנָיו בְּקֶרֶב יוֹצֵא לֵיאֹר, וְלְהַתְּרוֹת בוֹ: "אִם אֵינְךָ מִשְׁלַח אֶת עַמִּי הַנִּנְי מִשְׁלִיחַ בְּךָ וּבְעַבְדֶּיךָ וּבְעַמְּךָ וּבְבִתֶּיךָ אֶת הָעָרֹב, וּמִלֹּאֵי בְּתֵי מִצְרַיִם אֶת הָעָרֹב וְגַם הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֵם עֲלֶיהָ". מֹשֶׁה גַּם אָמַר לוֹ: אֵתָּה תִרְאֶה אֵיךְ שֶׁכָּל בְּעָלֵי הַחַיִּים עוֹשִׂים אֶת רְצוֹן ה' וְהוּא הַשּׁוֹלֵט בָּהֶם, מִחוּר תִּתְחִיל הַמִּכָּה.

מִכַּת עָרֹב הִיא עָרֹב בִּגְדוֹל מְאֹד שֶׁל בְּעָלֵי הַחַיִּים. תִּשְׁרָבֵת עֲצוּמָה שֶׁל חַיּוֹת טוֹרְפוֹת וְרַעוֹת הִגִּיעוּ מִכָּל הָעוֹלָם, מִתּוֹמֵד בְּרִיּוֹת, מִהַגִּי'וֹנְגִּלִים, מִזִּיעֲרוֹת הָעֵשׂם וּמִכָּל מְקוֹם, וְלִמְדוֹת שֶׁל כָּל חַיָּה יֵשׁ אֶת תְּנָאֵי הַחַיִּים שֶׁלָּהּ, וְקִשָּׁה לָהּ לַחַיּוֹת בְּמִקְוִימוֹת אַחֲרִים, כָּאֵן חַיֵּי כָּל הַחַיּוֹת בְּשָׁלוֹם וְלֹא טָרְפוּ אֵלּוּ

אָבֵל הֵם עֲדִין יָכְלוּ לִסְגֹּר אֶת עֲצָמָם בְּתוֹךְ הַבָּתִּים, וְהַחַיִּית לֹא הָיוּ יְכוּלוֹת לְהַכְנִס אֲלֵיהֶם?

מִשֶּׁה הִתְנַגֵּד וְטָעַן שֶׁהַמִּצְוָה יִסְקָלוּ אֶתְנֵי כְּשִׂירָאוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מְקַרְבִּים כְּבָשִׂים, זֶה הָרִי אֶחָד מֵאֲלֵלֵי מִצְרַיִם, וְלָכֵן גִּלְף לְמַדְבַּר דֶּרֶךְ שְׁלוֹשָׁה יָמִים וְשָׁם נִקְרִיב לְאֱלֹקֵינוּ. פְּרָעָה הִסְכִּים וּבִקֵּשׁ שֶׁלֹּא יִתְרַחֲקוּ יוֹתֵר מִדִּי וְכַמוֹכָן שִׁיתְּפִלְלוּ עָלָיו שֶׁהָעֵרֹב יִלָּךְ מִמִּצְרַיִם. מִשֶּׁה יָצָא וְהִתְפַּלֵּל אֶל ה' שִׁסִּיר אֶת הָעֵרֹב מִמִּצְרַיִם.

הַקֶּבֶ"ה לֹא רָצָה שֶׁהַמִּצְוָה יִהְיֶה מֵהַחַיִּית וְלָכֵן הֵם לֹא מָתוּ אֶלָּא חֲזָרוּ כָּלֵם לְמִקְוָם. אָבֵל אַחֲרֵי שֶׁהַחַיִּית הִלְכוּ, פְּרָעָה שׁוּב הִכְבִּיד אֶת לְבוֹ וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם.

מָה הֵייתָ מִדָּה כִּנְגַד מִדָּה בַּמִּכְתָּ עֵרֶב?

מִכְתָּ עֵרֶב בָּאָה עַל הַמִּצְוָה כִּי הֵם הָיוּ שׁוֹלְחִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְצוּד לָהֶם חַיִּית מִסְכִּים מִסְכָּנוֹת בְּמִדְבָּר, וְגַם בְּגִלְל שֶׁהַמִּצְוָה הָיוּ מִפְחִידִים וּמְבַהִילִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַקֶּבֶ"ה הֵבִיא עֲלֵיהֶם חַיִּית רָעוֹת שִׁטְרָפוּ אֶתֶם וַיִּפְחִידוּ אֶתֶם.

בְּאֵמֶת כִּכָּה הֵם נָסוּ לַעֲשׂוֹת, אָבֵל הַקֶּבֶ"ה הֵבִיא לְמִצְרַיִם חַיָּה שֶׁשָּׁמָּה סִילֹנִית, לְסִילֹנִית יֵשׁ זְרוּעוֹת אֲרָכוֹת מְאֹד וְדֶרֶךְ הָאֲרָבוֹת שֶׁבִּגְגֹת הָיָה פִּתְחָהּ אֶת הַדִּלְתוֹת וְהַחֲלוֹנוֹת, וּמִיָּד נִכְנסוּ פְּנִימָה כָּל הַחַיִּית. הַחַיִּית טָרְפוּ אֶת הַמִּצְרַיִם וּפָצְעוּ אֶתֶם, וְעַל הַמִּצְרַיִם נָפַל פַּחַד נוֹרָא וְאִים, הֵם יָדְעוּ שֶׁזֶה בָּא עֲלֵיהֶם בְּגִלְל שֶׁהֵם לֹא מִשְׁחָרִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הֵם גַּם רָאוּ בְּבִירוֹ שֶׁהַחַיִּית לֹא מִזִּיקוֹת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, לְהִפְךָ הָיוּ מְכַבְּדוֹת אֹתָם, וְהִילָדִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁחֲקוּ עִם הַחַיִּית הַטּוֹרְפוֹת כְּאִלוּ שֶׁהֵם כְּבָשִׂים אוֹ אֶפְרוֹחִים.

הַפַּעַם הָיָה שְׁנוֹי קִטָּן אֲצֵל פְּרָעָה, הוּא קָרָא לְמִשֶּׁה וְאָהֲרֹן וְאָמַר שֶׁהוּא מִסְכִּים שֶׁהֵם יִקְרִיבוּ קֶרֶבֶנוֹת לְאֱלֹקִים אָבֵל בְּמִצְרַיִם, לֹא בְּמִדְבָּר כְּמוֹ שֶׁהֵם בִּקְשׁוּ בַּהֲתַחֲלָה.

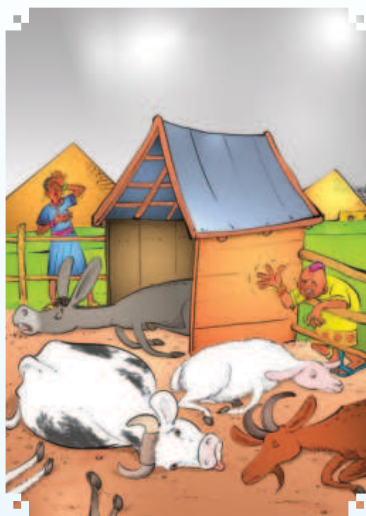

כִּיצַד הֵבִיא הַקֶּבֶ"ה עַל מִצְרַיִם אֶת מִכְתָּ דָּבָר?

יִשְׂרָאֵל, הוּא נִדְהָם לְגִלּוֹת שֶׁלֹּא מָת לָהֶם אֶפִּילוֹ אֶחָד, הֵנִס הָיָה גָדוֹל יוֹתֵר, כִּי אֶפִּילוֹ בְּהִמּוֹת שֶׁהָיוּ חוֹלוֹת וּבְדֶרֶךְ הַטָּבַע הָיוּ אֲמוּרוֹת לְמוֹת, הֵן לֹא מָתוּ. וְאֶפִּילוֹ בְּהִמָּה שֶׁהֵייתָ שִׁיכַת לְמִצְרֵי וְיִהוּדִי בְּשִׁתְּפוֹת - לֹא מָתָה. בְּכָל זֹאת הִכְבִּיד פְּרָעָה אֶת לְבוֹ וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לַעֲצֹמוֹ הוּא חָשַׁב שֶׁאֵם יִצְטָרֵךְ בְּהִמּוֹת יִקְנֶה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

אִיזוֹ מִדָּה כִּנְגַד מִדָּה הֵייתָ בַּמִּכְתָּ דָּבָר?

בַּמִּכְתָּ דָּבָר הֵייתָ מִדָּה כִּנְגַד מִדָּה שֶׁהַמִּצְוָה הִכְרִיחוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִיט רֹעִי צֹאן וּבִקֵּר בָּהִירִים, בְּבִקְעוֹת וּבְמִדְבָּרוֹת כְּדִי לְהִרְחִיקֵם מִבְּתֵיהֶם שֶׁלֹּא יִפְרוּ וַיָּרֻבוּ. אָמַר הַקֶּבֶ"ה: 'אֲנִי אָבִיא לָהֶם (לְמִצְרַיִם) רֹעִה יָפֵה', וְהָרַג אֶת כָּל בְּהִמּוֹתֵיהֶם וְכָךְ לֹא יָכֻלוּ לָרְעוֹת. וְעוֹד טַעַם, מִפְּנֵי שֶׁכָּאֲשֶׁר הָרַגוּ הַמִּצְרַיִם אֶת הַתִּינִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ הַמִּצְרַיִם: 'הִיט שֶׁאֵין לְיִשְׂרָאֵל מִלֵּאכָה, יָרְעוּ אֶת בְּהִמְתֵּינוּ'. לָכֵן מִדָּה כִּנְגַד מִדָּה מָתוּ בְּהִמְתֵּיהֶם שֶׁבִּשְׂדוֹת.

ה' אָמַר לְמִשֶּׁה לְהִתְרוֹת בְּפְרָעָה עַל הַמִּכְתָּ, שֶׁאֵם הוּא לֹא שׁוֹלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּבוֹא מִגִּפָּה עַל הַחַיִּית שֶׁל הַמִּצְרַיִם וְכָל הַחַיִּית שֶׁלָּהֶם שֶׁנִּמְצְאוֹת בַּחוּץ - בְּשָׂדֵה יְמוֹתָיו. מִשֶּׁה הוֹדִיעַ לְפְרָעָה שֶׁמִּחֹר תִּתְחִיל הַמִּכְתָּ.

פְּרָעָה הִרְשַׁע כְּמוֹכָן לֹא שִׁחַר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִמְחֹרֵת הִחֲלָה מִגִּפָּה קָשָׁה מְאֹד בְּבִהִמּוֹת שֶׁל הַמִּצְרַיִם, וְכַמוֹ שֶׁמִּשֶּׁה אָמַר רַק בְּהִמּוֹת שֶׁהָיוּ בַּחוּץ מָתוּ, אֵלּוּ שֶׁהָיוּ בְּבָתִּים נִשְׁאָרוּ בַּחַיִּים, וּבְכָל הַמִּקְנֶה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מָת אֶפִּילוֹ אֶחָד, אֶפִּילוֹ אִם בְּהִמּוֹת שֶׁל הַמִּצְרֵי וְהַיִּשְׂרָאֵלִי הָיוּ מְעֻרְבּוֹת וְרָעוּ בִּיחַד, בְּהִמּוֹת שֶׁל הַמִּצְרַיִם מָתוּ וְשֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מָתוּ.

פְּרָעָה הַכּוֹפֵר עֲדִין לֹא הֶאֱמִין שֶׁהַקֶּבֶ"ה הוּא שֶׁהֵבִיא אֶת הַמִּכְתָּ עַל הַמִּצְרַיִם, וְשֶׁלַּח לְבָדֵק מַה קָרָה לְמִקְנֶה שֶׁל בְּנֵי

כִּיצַד הֵבִיא ה' עַל הַמִּצְרַיִם אֶת מִכְתָּ שָׁחִין? וְמָה עָשָׂה הַשָּׁחִין לְמִצְרַיִם וּלְבִהִמְתֵּיהֶם?

כִּיצַד הִגִּיב פְּרָעָה הַפַּעַם אַחֲרֵי חֲמֵשׁ מִכּוֹת שֶׁהִקְשָׁה אֶת לְבוֹ, הָאֵם הוּא נִכְנָע? וְמָה הֵייתָ מִדָּה כִּנְגַד מִדָּה בַּמִּכְתָּ שָׁחִין?

הַפַּעַם הִכְבִּיד הַקֶּבֶ"ה אֶת לֵב פְּרָעָה, כְּדִי לְהֵבִיא עָלָיו עוֹד עֲנָשִׁים וּמִכּוֹת. וְגַם מִפְּנֵי שֶׁפְּרָעָה לֹא רָצָה שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲבְדוּ אֶת ה', רָצָה הַקֶּבֶ"ה שֶׁעַל יְדוֹ תִּתְחַזַּק אֲצֵלֶם הָאֱמוּנָה בַּה'. וְהַחֲרָטָמִים הִרְשָׁעִים שֶׁכִּפְרוּ בַּה' וְטָעַנוּ שֶׁמִּשֶּׁה עוֹשֶׂה כְּשׁוֹפִים, הַפַּעַם הֵם הִתְבַּזּוּ לְפָנֵי מִשֶּׁה שֶׁכָּל גּוֹפֶם הָיָה מִקְסָה שָׁחִין, וְהֵם לֹא יָכֻלוּ לְהִתְרַפְּאוֹת מִפְּנֵי, גַּם כְּשֶׁהִסְתִּימָה הַמִּכָּה וְכָל הַמִּצְרַיִם הִתְרַפְּאוּ, הַחֲרָטָמִים נִשְׁאָרוּ חוֹלִים עַד שְׁמֹתוֹ מֵהַשָּׁחִין.

מִכְתָּ שָׁחִין הֵייתָ מִדָּה כִּנְגַד מִדָּה, עַל שֶׁהַמִּצְוָה הִכְרִיחוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַמֵּם וּלְקַרֵּר לָהֶם מִיָּם כְּדִי לְרַחֵץ אֶת גּוֹפֶם, נִעְנְשׁוּ הֵם שֶׁלֹּא יָכֻלוּ לַגַּעַת בְּגוֹפֶם מִרֵּב הַכָּאֵב שֶׁל הַשָּׁחִין וְהַמִּגְלָה. גַּם מִפְּנֵי שֶׁהִכְרִיחוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לִיצֹר לְבָנִים בְּכַבֶּשֶׁן, כִּנְגַד כָּךְ לָקוּ הֵם בְּפִיחַ כְּבֶשֶׂן.

בַּמִּכְתָּ שָׁחִין לֹא הֵייתָ הִתְרַאָּה, הַקֶּבֶ"ה צָוָה אֶת מִשֶּׁה וְאָהֲרֹן לְקַחֵת מִלֵּא חֲפָנִים פִּיחַ כְּבֶשֶׂן (- אֶפֶר שֶׁנִּשְׂאָר אַחֲרֵי שִׁרְפָה), לְאַחֵר מִפֶּן אֲהַרֵּן שֶׁם אֶת הַפִּיחַ שֶׁבִּידִיו בְּתוֹךְ יְדוֹ שֶׁל מִשֶּׁה, וְנַעֲשֶׂה נֶס שֶׁכָּל הָאֶפֶר שֶׁהָיָה בְּשִׁתֵּי יְדָיו שֶׁל אֲהַרֵּן וּבְשִׁתֵּי יְדָיו שֶׁל מִשֶּׁה נִכְנָס לְתוֹךְ יָד אֶחָת שֶׁל מִשֶּׁה.

הֵם נִעְמְדוּ לְפָנֵי פְּרָעָה וְלִמּוֹל עֵינָיו זָרַק מִשֶּׁה אֶת הָאֶפֶר לְכִיוֹן הַשָּׁמַיִם, וְה' עָשָׂה נֶס נוֹסֵף, שֶׁהַפִּיחַ הָפֵךְ לְאֵבֶק וְהִתְפַּזָּר בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וְנָפַל רַק עַל הַמִּצְרַיִם וּבִהִמְתֵּיהֶם. **כְּשֶׁהַפִּיחַ** נָפַל עַל הַמִּצְרַיִם נִהְיָ לָהֶם בְּכָל הַגּוֹף אֲבַעֲבַעַת שָׁחִין, מִלֵּאוֹת מְגִלָּה. הַשָּׁחִין שָׂרָף מְאֹד וַיִּצָּא לָהֶם הַמּוֹן דָּם. וְרַק בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא פָּגַע הַשָּׁחִין, אֶפִּילוֹ אִם הֵם עֲמָדוּ סְמוּךְ לְמִצְרַיִם, בְּמִצְרַיִם וּבִבְהִמְתֵּיהֶם פָּגַע הַשָּׁחִין וּלְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְבִהִמְתֵּיהֶם לֹא קָרָה שׁוּם דָּבָר.

פיצד הביא הקב"ה על המצרים את מפת הברד?

האם המצרים הכניסו את עבדיהם ובהמתייהם לבתים? וכיצד הגיב פרעה כשראה שכל מה שמשה אמר התקיים, האם הפעם הוא נכנע?

היו חלק מעבדי פרעה שלמדו לקח ויראו מהקב"ה, הם הכניסו את עבדיהם ובהמתייהם לבתים. אבל אלה שלא שמו לב לדבר ה' והשאירו את בהמותיהם בחוץ, בהמותיהם מתו מהברד. רק בארץ גשן, ששם ישבו בני ישראל, לא היה ברד, ובני ישראל יכלו להסתובב חפשי ולא חששו שיפגע בהם הברד.

פרעה נבהל מאוד, הוא קרא למשה ואהרן ואמר להם: "חטאתי הפעם! ה' הצדיק, ואני ועמי הרשעים". פרעה בקש ממשה ואהרן להתפלל אל ה' שיפסיק את הברד, והבטיח לשלח את בני ישראל. משה ענה לו שהוא ילך להתפלל למרות שהוא יודע שברגע שיפסיק הברד פרעה שוב יקשה את לבו, ולא ישלח את בני ישראל כפי שהבטיח.

משה יצא מעם פרעה והתפלל אל ה' והברד הפסיק בבת אחת, אפילו אבני ברד שהתחילו לרדת נשארו באויר ונעצרו ולא ירדו לארץ. ובאותו כח שמשוה אמה, אחרי שפרעה הרשע ראה שהברד הפסיק, הכבידו הוא ועבדיו את לבם ולא רצו לשלח את בני ישראל ממצרים.

מה היתה מדה כנגד מדה במפת ברד?

המצרים שהכריחו את בני ישראל לנטע להם שדות ופרדסים, נענשו שכל השדות והעצים נהרסו במפת ברד.

הקב"ה שלח את משה שיפגש את פרעה מקדם בבקר בדרכו לאור, ויתרה בו על המכה אם הוא לא שולח את בני ישראל. משה התייצב בדרכו של פרעה והתרה בו, ואמר לו שהפעם הוא יראה שאין שום כח בעולם שגדול מכוחו של הקב"ה, ושהוא הבורא ובידו כל הכחות כלם.

משה עשה שריטה בקיר ואמר לפרעה: מהר כשקרני השמש יגיעו לכאן יתחיל לרדת ברד כבד

מאד שמצרים לא ראתה כמוהו מעולם, וכל המצרים ובהמותיהם שיהיו בחוץ 'מותו מהברד, רק אלו שיהיו בתוך הבתים יצילו ממונן.

למחרת הגביה הקב"ה את משה מעל לרקיע ומשה רבנו הניף את מטהו על השמים ומיד החלו רעמים וקולות חזקים, והתחיל לרדת על מצרים ברד כבד מאוד, הברד היה אבני קרח גדולים ובתוכם בערה אש, הברד נפל על העצים והיה נשבר ואז האש היתה שורפת אתם, כך גם היה עם כל הבהמות והאנשים שהיו בחוץ, אף אחד לא יכל לחמוק מהברד, מי שנסה לברוח, הברד רדף אחריהם והכה בו. כל היבול שבשדות נהרס ובקשי נשארו למצרים מה לאכל, רק החטה והפסמית שרדו, מפיון שהן צומחות בתקופה מאחרת יותר וגבעוליהן עוד היו רכים, הברד לא שבר אותן. וכלם ראו את הנס הנפלא איך האש והמים עשו שלום ביניהם כדי לעשות את דבר ה'.

פיצד הביא ה' על המצרים את מפת ארבה?

שכמוהו לא היה וכמוהו לא יהיה, ואכן הוא החשיך את מצרים ולא ראו את אור השמש. הארבה אכל את כל מה שנשאר בשדות - החטה והפסמית (שהברד לא

הרס אותם), ולא נשאר עלה אחד ירק בכל מצרים. חוץ משדותיהם של בני ישראל. הארבה אף פעם לא שבע, הוא יכל לאכל ללא הפסקה, ולכרסם כל דבר. למצרים לא נשאר אכל, רק מה שהיה להם בבתים.

כיצד הגיב פרעה כשראה שהמכה כל כך חזקה? ומה היתה מדה כנגד מדה במפת ארבה?

פרעה מהר לקרא למשה ולאהרן ואמר להם: "חטאתי לה' אלקיכם ולכם, ועתה שא נא חטאתי אף הפעם והעתירו לה' אלקיכם ויסר מעלי רק את המוות הזה". פרעה פנה את מפת ארבה "מוות" כי יחד עם הארבה הגיעו נחשים שנשכו והרגו במצרים, וגם מפני שלא נשאר כמעט מזון בכל מצרים, וגם מפני שהארבה היה טס לתוך העינים של המצרים ומעור אותם. במכה הזו פרעה הבין שכל איליו לא יעזרו לו רק הקב"ה!

משה יצא והתפלל וה' הביא רוח מערבית שלקחה את כל הארבה ממצרים והשליכה אותו בים סוף, ובכל ארץ מצרים לא נשאר אפילו ארבה אחד. המצרים נסו להרויח מהמכה ואספו ערמות של ארבה וכבשו אתם בחביות, אבל הקב"ה עשה נס וגם הארבה שהיה בחביות הסגורות יצא ופרח.

המדה כנגד מדה היתה שהמצרים הכריחו את ישראל לזרע בשדות, בא הארבה ואכל את כל היבול שבשדות.

הקב"ה אמר למשה שילך להתרות בפרעה על מפת ארבה, משה ואהרן באו אל פרעה ואמרו לו: אם לא תשלח את

בני ישראל, מחר יבוא ארבה בכל מצרים, הארבה יהיה כל כך רב עד שהוא יסתיר את אור השמש, הארבה גם יאכל את כל מה שנשאר בשדות, וכל בתי מצרים יתמלאו מהארבה שלא נראה כמוהו מעולם. כשסימו לדבר עם פרעה הם יצאו בלי להמתין לתגובתו.

עבדי פרעה פנו אליו בפחד ובדאגה ואמרו לו: תשלח את הגברים שיפגשו את א-להיהם! וכי אתה לא רואה שארבה מצרים? פרעה קבל את עצתם ושלח לקרא למשה ואהרן שיחזרו אליו ואמרו להם: "לכו עבדו את ה' אלקיכם. מי ומי ההלכים?" משה ענה לו: קלנו ללא יוצא מן הכלל הולכים, גם עם צאננו ובקרנו נלך, כי חג ה' לנו, ואת הצאן והבקר אנו צריכים בשביל קרבנות וסעודת החג. ענה להם פרעה: מתוך דבריכם אני מבין שאתם רוצים לברוח, שהרי רק הגברים מקריבים קרבנות, ולשם מה אתם רוצים לקחת אתכם גם את הילדים? לכן אם אתם רוצים לצאת, אני מרשה רק לגברים.

כבר באותו יום הטו משה את מטהו על ארץ מצרים, וכל היום והלילה נשבה רוח מזרחית חזקה, ובבקר ארבה עצום ורב הגיע למצרים. הארבה היה כבד מאוד

פיצד התחילה מפת חשך וכמה ימים נמשכה המכה? והאם גם בני ישראל סבלו מהחשך?

אם המצרי היה משקר שאין לו הם היו "מזכירים" לו היכן בדיוק זה נמצא.

לצערנו היו רבים מבני ישראל שלא האמינו למשה שה' שלח אותו להוציא אתם ממצרים, והם לא רצו להגאל, ובשלשת הימים שהמצרים לא יכלו לזוז, אתם אנשים רשעים מתו ובני ישראל קברו אתם.

פיצד הגיב פרעה למכה? ואיך הוא קרא למשה ואהרן שיסירו את המכה הרי אף מצרי לא יכל לזוז?

במכת חשך פרעה היה צריך להמתין שהמכה תסתם ורק אז הוא קרא למשה ואהרן, כשהם באו לפניו הוא אמר שהוא מסכים שגם הילדים ילכו, אבל את הצאן והבקר שישאירו במצרים, ערבון לך שהם יחזרו. אבל משה לא הסכים ואמר לפרעה שבני ישראל יקחו את הכל כי לא נדע מה אלקים יבקש מאתנו שנקריב לו עד שנגיע לשם.

פרעה קעס וחזר בו מלשחרר את ישראל, וגרש מביתו את משה ואהרן ואמר למשה: "לך מעלי! השמר לך, אל תסף ראות פני, כי ביום ראיתך פני - תמות". משה ענה לו: "כן דברתי! לא אסף עוד ראות פניך".

במכת חשך לא היתה התראה, משה הניף את ידו לעבר השמים וחשך כבד ירד על מצרים, החשך לא היה כמו החשך שיש לנו בלילה אלא חשך עבה וממשי, האויר היה סמיך ונתן היה למשש את החשך. במשך שלושה ימים הסתובבו המצרים בחשך מחלט, הם לא ראו כלום וכאלו דחפו את האויר. הם רק יכלו לקרא זה לזה או לאכל.

לאחר שלושה ימים התחזק החשך עוד יותר ונהיה סמיך כל כך עד שאף מצרי לא יכל לזוז ממקומו במשך שלושה ימים, המצרים נתקעו במקומם כמו אבנים, כל אחד נתקע עם התנועה שהוא עשה באותו זמן למשך שלושה ימים.

רק לבני ישראל היה אור, ובכל מקום שהם הסתובבו האור הלך אתם. בני ישראל נצלו את המצב שהמצרים לא יכולים לזוז, והסתובבו בבתיהם, בדקו היכן הם מחביאים את הפסח והתכשטים שלהם, והמצרים שמעו אותם אבל לא יכלו לקום אליהם. וכשבני ישראל יצאו ממצרים וה' צוה עליהם לבקש מהמצרים כלים ובגדים,

פיצד התרה משה בפרעה על מפת בכורות הר' פרעה הזהיר אותו שלא יראה אותו יותר?

בכורות הבהמות מתו, ובבית שלא היה בו בכור, המבגר שבבית מת. בנוסף לכל זה באו כלבים והוציאו מהקברים את הבכורות המצרים שמתו בעבר, והביאו אתם לבתיהם בחזרה. ובכל מצרים היתה צעקה גדולה מאוד, כי לא היה בית שלא מת בו לפחות אדם אחד. גם בבית פרעה מתו אנשים, ופרעה עצמו שהיה בכור קפץ בבהלה ממוטתו כי הבין שעוד רגע גם הוא ימות, הוא רץ מהר לבתי עבדיו ובקש מהם שכלם יצאו לחפש את ביתם של משה ואהרן. כשהוא מצא אותם, אמר להם: "קיומו צאו מתוך עמי, גם אתם גם בני ישראל, ולכו עבדו את ה' כדברכם". הוא גם בקש ממשה ואהרן שיתפללו עליו שלא ימות.

משה ענה לו: אנחנו לא יכולים לצאת, כי ה' צוה עלינו שלא נצא מפתח ביתנו עד הבקר. וחזר מזה, אנחנו לא נצא כגנבים בלילה, נצא ביום בצורה מכבדת. לפרעה לא היתה בררה והוא המתין לבקר. בבקר דחקו המצרים בבני ישראל שיזרזו לצאת הם חששו שעוד מעט כלם ימותו, כי ראו שמתו גם אנשים שהם לא בכורות.

מה היתה מדה כנגד מדה במכת בכורות?

מכת בכורות היתה מדה כנגד מדה, על שהמצרים נסו לפגוע בעם ישראל שהוא בנו בכורו של הקב"ה, כמו שכתוב: "בני בכורי ישראל", לכן פגע הקב"ה בבכוריהם.

באותו מעמד שלאחר מפת חשך, לפני שמשה ואהרן יצאו מארמון פרעה, עמד משה והתרה בפרעה על מפת בכורות וכן אמר לו: "כה אמר ה' פחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים, ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על סאו" - בנו הבכור של פרעה, המיעד למלוך אחריו, "עד בכור השפחה אשר אחר הרחיים" - אפילו הבכורות הפחותים ביותר, של העבדים והשפחות של המצרים. ואפילו "וכל בכור בהמה" של המצרים. והיתה צעקה גדלה בכל ארץ מצרים אשר כמותה לא נהיתה וכמותה לא תסף". ולמרות זאת, לבני ישראל לא היה שום נזק. ואתה עוד תראה שאנחנו נצא ממצרים רק אחרי שתבוא אלי בעצמך ותתחנן לפני שניצא ממצרים. גם הפעם חזק ה' את לב פרעה כדי להביא עליו את מפת בכורות.

מתי ארעה מפת בכורות?

מכת בכורות ארעה בליל טו בניסן, בימים שקדם המכה באו הבכורות אל אבותיהם ואל עבדי פרעה ודרשו שישחררו את בני ישראל, המצרים לא הסכימו ואז החלה מלחמה חזקה בתוך מצרים בין התומכים למתנגדים ורבים מהמצרים נהרגו.

בחצות היתה יצא ה' בתוך מצרים וברגע אחד מתו כל הבכורות במצרים, וגם

פיצד יצאו ממצרים כל בני ישראל יחד הרי הם היו מפזרים בכל מצרים? וכיצד הם הסתדרו במדבר בלי תנאים?

קצר לרעמסס, ומשם יצאו כלם ממצרים אל המדבר. הבצק שהכינו עדין לא הספיק לתפוח, ולכן הם אכלו מצות שנאפו להם מוחם השמש. בני ישראל לא לקחו מהמצרים כלי כסף וכלי זהב, והמצרים נתנו להם הכל בחפץ לב.

בני ישראל יצאו אל המדבר וה' עשה להם נסים גדולים. לפני מחנה ישראל היה חולף עמוד הענן, תפקידו היה לישר את ההרים הגבוהים ולמלא את המקומות הנמוכים בחול, כדי שהמקום יהיה ישר ובני ישראל יסעו בנחת. הענן גם היה

אחרי שלמדנו על שעבוד מצרים, כמה עם ישראל סבל מהמצרים, ואיך הקב"ה העניש את פרעה והמצרים על כך, עתה הגיע הזמן לצאת ממצרים וללכת לארץ הקדש - ארץ ישראל.

משהאיר היום, ט"ו בניסן, דחקו המצרים בבני ישראל לצאת במהירות ממצרים, ה' עשה נס וכלם התקבצו בתוך זמן

במסלול שני הצדדים. הכל כדי שכל העולם ידע שבשעה זו הקב"ה עושה נסים לישראל.

היו שתיים עשרה תעלות בים, תעלה לכל שבט. בתוך חומות המים שבין השבטים זרמו מים עם דגים ופירות, והקירות היו כמו אקווריום גדול - שקופים כזכוכית, כדי שכל אחד יראה את חברו מהשבט השני, ויעברו בשמחה. **בתוך** ים סוף גדלו כל מיני פירות, וכל מי שהיה רעב היה קוטר ואוכל. מי שהיה צמא היה נוקב בחומות המים, והיו יוצאים לו מים מתוקים כאלו יצאו ממעיין. בתוך הים הלכו בני ישראל רגועים ושלווים, הם לא ידעו מה קורה מאחורייהם.

ומה קרה עם המצרים בינתיים? הם גם נכנסו לים או שהם הבינו שהנס הזה שיה לבני ישראל בלבד?

המצרים המשיכו לרדף אחרי בני ישראל ונכנסו לים. לפנות בקר כשאחרון בני ישראל כבר עלה ליבשה, ומנגד כל מחנה מצרים היה בתוך הים, עשה הקב"ה נס, עמוד הענן הריב את קרקע הים, ועמוד האש הרתיח את קרקע הים, וכן היא נהפכה לטיט (צ) רותח. כתוצאה מכך גלגלי המרכבות נתכוונו ונמסו, הסוסים החלו להשתולל, והמצרים הטלטלו בעצמה עד שגופם התפרק מרב הטלטלות של המרכבות שנגררו על פני הים. גם מי שנסה לרדת מהסוס ולברוח לא יכל, כי ה' קשר את הרוכבים לסוסים שלא יוכלו להפריד זה מזה. הקב"ה עשה רעש גדול בקרב מחנה מצרים, והמחנה כולו היה בבהלת מות! בשלב זה הבינו סוף סוף המצרים שהקב"ה נלחם בהם.

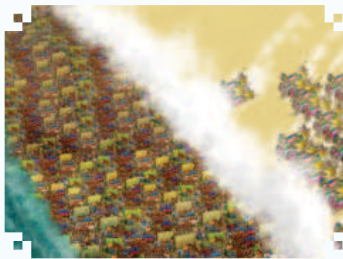
אך הם לא הספיקו לנוס כי מיד הקב"ה אמר למשה: "נטה את ידך על הים, וישבו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו". משה עשה כדבר ה', ולפנות בקר חזר הים לקדמותו כשהמצרים נמצאים בתוכו, והקב"ה מנער אותם בתוך הים. **כל** מצרי קבל את עונשו בים לפי רמת רשעותו, אלו שהיו הכי פחות אכזריים טבעו מהר. אלו שהיו בינוניים טבעו יותר לאט כדי שייסבלו יותר. ואלו שהיו הכי אכזריים הקב"ה נער אותם במים כמו קש שנע על הגלים, ה' הכניס את ראשם למים, ולפני שיצאה נשמתם הוציא את ראשם ושוב הטביע אותם, ושוב הוציא, כדי שייסבלו הרבה. כל המצרים טבעו בים, חוץ מאחד, פרעה, אותו הקב"ה לא הטביע כדי שהוא יצא ויספר לכלם מי זה ה'.

בני ישראל ראו איך שהמצרים טובעים בים?

בבקר פלט הים את גופות המצרים והרכוש הרב שהם הביאו איתם, ובני ישראל כשראו את המצרים, שהעבירו אותם והתעללו בהם, מותים על שפת הים, נרגעו ונחה נפשם. לאחר קריעת ים סוף הגיעו בני ישראל לדרגת אמונה גבוהה מאוד בה' ובמשה רבנו.

אז אסף משה את כל ישראל ויחד הם שרו את שירת הים, ומרים הנביאה ונשות ישראל הביאו תפסים ושרו שיר הלל ותודה לה'. ההתעלות הרוחנית של שירת הים היתה מעין עולם הבא. אחריהם פתחו גם המלאכים בשירה. וכן היה יום שביעי של פסח יום שכלו שירה והודיה לה' יתברך.

בני ישראל כשיצאו ממצרים לקחו בהשאלה מהמצרים כלי כסף וכלי זהב, וכן לאחר שהים פלט את האוצרות שלקחו אתם המצרים, לקחו בני ישראל גם מזה. כך קים הקדוש ברוך הוא את הבטחתו לאברהם אבינו: "ואחרי כן יצאו ברכש גדול".

הורג כל מיני מזיקים, ועושה להם מזג אוויר נח ונעים, כי במדבר מאוד חם.

האם הפעם הבין פרעה את הלקח ושחרר את בני ישראל לגמרי או שחשב עדן לחזור ולשעבד אתם?

כשיצאו בני ישראל ממצרים, חשד פרעה שהם לא יחזרו ולכן הוא צרף אליהם כמה מאנשיו שילכו איתם ויעדו אותו בנעשה. שלושה ימים לאחר שבני ישראל יצאו ממצרים, ראו אותם שליחי פרעה מתכננים להמשיך ללכת, הם הגיעו אל פרעה וספרו לו שבני ישראל ברחו. פרעה כעס אבל חשב לרדף אחרי בני ישראל.

בינתיים בני ישראל המשיכו ללכת, אבל לאחר שלושה ימים ה' אמר למשה לחזור לכוון מצרים ולחנות בין מגדול (שהיא מצודה גדולה של המצרים) ובין ים סוף, במקום שנקרא 'פי החירות', סמוך ל'בעל צפון', שהיה אליל חשוב מאוד למצרים. חרטומי מצרים הודיעו לפרעה שהם רואים את בני ישראל חוזרים לכוון 'בעל צפון', פרעה חשב שאלו ה' חזק את לבו ואת לב עבדיו שירדפו אחרי ישראל, כדי להכריחם לחזור.

פרעה הסכים לעצת חרטומיו והחל להתארגן ליציאה, הוא לקח עמו את כל אוצרות המלוכה, הרבה זהב, אבני חן ויהלומים, מכל האוצרות שאסף יוסף בשנות הרעב, אתם הוא קשט את המרכבות והסוסים כדי לשכנע את המצרים לבוא עמו. וכן הוא יצא בראש צבא גדול ועצום, מבטיח אוצרות לכל מי שיבוא להחזיר את בני ישראל למצרים.

היכן פגשו פרעה והמצרים את בני ישראל וכיצד הגיבו בני ישראל כשראו את המצרים רודפים אחריהם?

בערב שביעי של פסח הגיעו בני ישראל לים סוף, לפתע הם רואים את המצרים רודפים אחריהם, הם נבהלו מאוד אך לא היה להם לאן לברוח.

משה רבנו עמד והתפלל לה' שישויע את בני ישראל. אבל הקב"ה אמר לו: אחרי כל הנסים שעשיתי לבני ישראל במצרים, הגיע הזמן שהם יאמינו בי שיש ביכלתי להצילם. קעת יש עליהם קטרוג בשמים, ורק אם בני ישראל ימסרו את נפשם באמונה שלמה הם יצילו, ולכן - שיכנסו מיד אל תוך הים. בנוסף אמר הקב"ה למשה אני אכביד את לב פרעה ומצרים והם ירדפו אחרי בני ישראל אל תוך הים, ואז כבוד ה' יגדל כשיראו כולם את הנסים שאעשה לבני ישראל ואיך שאנכם משונאים.

אבל איך אפשר להכנס לתוך הים הרי מי שיכנס יטבע?

הראשון שנכנס היה נחשון בן עמינדב ממשבט יהודה, אחריי נכנסו כל שבט יהודה וכשהמים הגיעו עד צווארם הם צעקו לה'. באותו רגע ה' אמר למשה "הרם את מטף ונטה את ידך על הים ובקעהו". משה נטה את ידו על הים והקב"ה העביר רוח מזרחית חזקה שיבשה את קרקעית הים כדי שבני ישראל לא ישקעו בים. ואז ה' בקע לבני ישראל את ים סוף.

התהום קפאה ונהיתה כמו אבן, ומשני הצדדים של בני ישראל נצבו המים כמו חומה, באותה שעה לא נבקע רק ים סוף, אלא כל הימים, הנהרות ומקורות המים שבעולם נבקעו גם כן, אפילו אם מישוה החזיק כוס עם מים, נבקעו המים.

יהי רצון שנזכה לגאלה השלמה בקרוב ממש וברחמים, ונזכה להאמין בה' ובמשיחו כמו שבני ישראל האמינו לאחר קריעת ים סוף. ונזכה לראות בביאת משיח צדקנו ובבנין בית מקדשנו ותפארתנו ויקים בנו הפסוק: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

פסח בשר ושמח!

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183

לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.י. הי"ו | הפצה ירושלים: ה.ש.א. הי"ו.

חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

סגולות לחג פסח

**הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א
מו"צ, מרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים**

ההארה מתחדשת בליל הסדר כל שנה כתב הרמח"ל זצ"ל בספרו 'מאמר החכמה' (סדר ליל פסח): "הנה ביציאת מצרים נבררו ישראל ונבדלו מכל העמים להיות מתעלים במדריגתם ממדריגת האנושיות החומרית ולהיות ראויים להתעטר בעטרות הקדושה, ומה שעד אותו הזמן היה חשך החומריות מתגבר בגוף וגורם לאור התורה והקדושה שלא יאיר, הנה אחר שסבלו ישראל העיניו והשעבוד הגדול שסבלו נתפייסה מדת הדין ונשאר המקטרג בלי מענה ונזמנו ליאור באור העליון. והנה בלילה זה כל זה מתחדש ומתעורר מה שנעשה בראשונה וזה עצמו סיוע אל הגאולה האחרונה שתעשה, ואמנם עיקר הסדר תלוי בד' דברים והם פסח מצה מרור וד' כוסות."

המצה מסלקת הספיקות כתב בספר מנחם ציון (יום ב' דחומ"פ): "אלהי מסכה לא תעשה לך את חג המצות תשמור לבאר הסמיכות נראה, כי ידוע שעיקר העבודה זרה היא תערובת הדעות רעות ושבושי מחשבות רעות שבלב האדם, שמסכה הוא לשון תערובת כמו למסוך יין, שאין דעתן מיושבת בהאמונה והבטחון, פעם יאמין ויבטח בשם ה' ולשעה קלה יסוג אחור, וזה נתקן על ידי אכילת מצה, ובעבור זה בצאת ישראל ממצרים אמונה גדולה היתה בעם, שבאה להם ע"י אכילת המצה." המשך בעמוד 3.

חג פסח!

**יצא לאור חוברת בדיחות
'לחג הפסח'**

במהדורה תשפ"ד.

ניתן לקנות את החוברת במחיר

מצחיק של 5 ₪

בירושלים: ברחוב רחובות הבוכרים

(דוד) 9 ליד דואר ישראל.

עוד פרטים:

0534-135-183

מילתא דבדיחותא

1. מי שאמר שקשה יש רק בלחם עוד לא אכל מצות.....
2. בשבת הראשונה אחרי פסח, כשהכריז הקורא "יעמוד פלוני בן-פלוני מפטיר", טפח עם-הארץ על הקורא וצעק: "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן....."
3. לא מובן לי למה על כל אריזה של המצות יש תאריך של פג תוקף, כאילו לאן זה עוד יכול להתדרדר.....
4. הדבר הכי מעצבן שאשתי היא כמו מצה. כי אי אפשר למרוח אותה....
5. אחד הגיע לבית חולים כולו שטוף דם. שואל אותו הרופא: "משה מה קרה?" אומר משה לרופא: "אחרי שאשתי שטפה את הבית לפסח נכנסתי לבית עם בורקס. זהו מאז אני לא זוכר יותר....."

מידת חסד - גמרת לקרוא ולצחוק - תעביר לחבר.

מילתא דבדיחותא

6. רק בשבוע שלפני פסח זוכה סט התלמוד בבלי שקיבלת בבר מצווה להיפתח למספר שניות, לצורך נייעור בלבד כמובן.....

7. בזמנים קדומים שבחורי ישיבות אכלו ימים אצל בעלי בתים בעירם, אירע שבחור אחד התארח אצל בעל בית קמצן 'והישיבה בוחר' הטביל חתיכת חלה ביי"ש ואכל. הבעל הבית הקמצן עשה חשבון שחלה יבשה ללא טבילה נאכלת בשליש הכמות, פנה אל הבחור ושאל בעוקצנות: "מדוע נזקק משה רבינו לחולל נס כזה גדול של קריעת ים סוף, הרי הוא היה יכול לתת לכל אחד חתיכת חלה, והם היו טובלים את זה בים וכך היה הים מתייבש?" השיב לו הבחור מנה אחת אפיים "מה שכחת שזה היה בפסח!....."

8. איש אחד היה בבית סוהר של גוים בערב פסח והתירו להעביר לו רק דבר אחד או מצה לאכול או יין לשותות 4 כוסות שאל את הרב מה לעשות? ענה לו הרב תקח מצות!!! שאל את הרב למה? ענה הרב: כי אם תשתה יין אתה תודה ברצח.....

9. אמא ביקשה מבנה שיעזור לה בניקיונות לפסח. השיב בנה: "מה אני קרבן פסח?" אמרה לו אמו "ומה אני קרבן תמיד?....."

המתנה המושלמת לחג פסח ולאפיקומן!

כל ה- 13 חוברות הבדיחות שיצאו עד היום:

1. לא נפסיק את השמחה חלק 1. = 10 ₪	7. חגי תשרי. = 5 ₪
2. לא נפסיק את השמחה חלק 2. = 10 ₪	8. חג פורים. = 7 ₪
3. לא נפסיק את השמחה חלק 3. = 10 ₪	9. חג פסח. = 5 ₪
4. לא נפסיק את השמחה חלק 4. = 10 ₪	10. משמח חתן וכלה חלק 1. = 5 ₪
5. לא נפסיק את השמחה חלק 5. = 10 ₪	11. משמח חתן וכלה חלק 2. = 5 ₪
6. לא נפסיק את השמחה חלק 6. = 10 ₪	12. משמח חתן וכלה חלק 3. = 5 ₪
13. הרגע הזה... = 5 ₪ ועוד הרבה הוספות.....	

310 עמודים - 2,100 בדיחות

במחיר מצחיק ומיוחד: 80 ₪

המכירה נמצאת ברחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 כניסה ב' ירושלים

וכדי לקבל את ההנחה אך ורק בתיאום מראש!

עוד פרטים: 0534-135-183

סגולות לחג פסח הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א מז"צ, מרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים

אכילת המצה רפואה לפי מה שהוא אדם

כתב בספר 'מאור ושמש' (הפטרות יום א' של פסח): "וביאור הענין בתוספת ביאור הוא כי כמו שבחולי הגוף יש אשר הרופא משער בחכמתו שאכילת סממנים האלו בודאי מועילין לחולי זו באם יאכלם סכום כך וכך ימים רצופים, אמנם יש לך אדם שחליו כבד עליו וצריך ליקח אותן הרפואות כמה ימים רצופים, ויש לך אדם שאינו חולה רק מעט ולזה פעמים שאין הרופא מצוהו ליקח הסממנים רק פעם אחת ובלבד שישמור עצמו איזה ימים אחר כך מדברים המזיקים לחולי זו כדי שלא תחזור החולי עליו ואחר שיעברו סכום הימים יהיה טוב לפניו לאכול כל מה שירצה ולא יזיק לו עוד. וכן הדבר בענין אכילת המצה שאכילת המצה היא רפואה לכל איש ישראלי שלא תזיק כל השנה אכילת החמץ לנפשו. וזאת שיערה חכמתו יתברך שמו שאכילת מצה כל שבעה יהיה די לכל איש ישראלי להגן עליו שלא יחלה חולי הנפש מחמת אכילת החמץ כל השנה, שהשארית הקדושה שישאר לו על ידי אכילת המצה מגינה עליו. אמנם לא כל אדם שוה בזה שיש אדם אשר תיכף באכילה הראשונה זוכה אל הדעת והשכליות הקדושות של אכילת המצה ששוב לא יזיק לו אכילת החמץ אחר הפסח ובלבד שישמור עצמו מאכילת חמץ שבעה ימים ועל זה אמרו חז"ל שאכילת הששה ימים רשות. אמנם לאדם שעדיין לא די לו באכילת פעם אחת שתהיה לרפואה לנפשו זה באמת צריך לאכול כל שבעה."

סיפור ההגדה מעורר נקמה באומות העולם

כתב בספר 'אגרא דכלה' (פרשת עקב ד"ה כי תאמר): "הנה כתבו רבותינו הקדושים צדיקי דורותינו בקבלה מבעלי רוח הקודש, כאשר יצטרך אדם לאיזה ישועה כגון לרפואה ולהצלחה ולעבור במצולות ים מבלי מכשול, אזי יזכור במו פיו מעין אותן הניסים בכיוצא בזה שנעשו לצדיקי הדורות לרבים או ליחיד, והתורה הקדושה המייעצת לישראל בחכמה צויתה אותנו בכאן לספר ולזכור ביציאת מצרים שהוא כלל כל הניסים, ואפילו יארע חס ושלום דבר חדש הכל היה נס דוגמתו ביציאת מצרים, ועל ידי זה יפלו אויביהם בהשמד וכלה לאין מרפא, אמן כן יאמר השם."

גודל סגולת סיפור יציאת מצרים בשמחה בלי עצלות

כתב בספר 'יסוד יוסף' (פרק פ"ה): "דע לך כי מצות עשה מן התורה על כל ישראל, להיות לו לזכרון תמיד כל ימי חייו איזה נס אשר נעשה מאת השם יתברך ברוך הוא ובהגיע יום זה של הנס, מחויב לספר חסדי השם יתברך ברוך הוא לפניו כמו שאמר הכתוב שמות (י"ג, ח') והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, ועל זה באת עלינו המצוה של סיפור יציאת מצרים בכל שנה ובכל דור ודור בליל פסח, וכל האומר שבח ויציאת מצרים והסיפור של ההגדה בחדווה ובשמחה בלי שום לב רגז ובלי עצלות בדמיון משא חס ושלום, אלא בכוונת ושמחת הלב זהו אשר כנפי השכינה פרוסות עליו תמיד להצילו בכל מקומות ובכל דרכים זוכה להעשות לו נסים, אבל מי שההגדה נעשה לו למשא שאומר בעצלות ובלי שמחת הלב אזי אינו זוכה להעשות לו נס כשהוא במקום הסכנה, עד כאן. הזהר בזה, ודי בהתעוררת קיצור הדברים כזה."

אמירת חד גדיא לחש לעין הרע

כתב בספר 'חמרא טבא' (ע"מ קי"ט): "בליל פסח כשהגיע הרב זצוק"ל לאמירת חד גדיא, אמר לי אשר שמע מזקיני הרה"ק הרבי ר' אליעזר מדזיקוב שהיה עם אביו הרב מראפשיץ בפסח בלובלין, כשהגיע הרבי לסוף ההגדה לאמירת חד גדיא, שאל הרבי להחברייא מה זה שאחר עריכת הסדר הקדוש הזה ואמירת ההגדה סדרו לומר זה הפיוט חד גדיא, וכמובן שכולם שתקו וחכו לשמוע מהרבי דברות קדשו מה שיאמר בזה. ופתח הרבי ואמר דעו כי המלאכים רואים למעלה את הנחת רוח לקוב"ה והאורות הגדולים מהעריכת הסדר ואמירת ההגדה של בני ישראל קבוצי מטה בעולם הזה, ומחמת שהם אינם יכולים לעשות כזאת, לכן הם מביטים עלינו בקנאה גדולה שמקנאים אותנו מאד בזה הלילה ויש לפחד שלא ישלוט חס ושלום על ישראל עין הרע מהבטת המלאכים עלינו, מרוב קנאה בנו, ולכן סדרו הקדמונים זה הפיוט חד גדיא שהוא לחש לעין הרע נגד המלאכים."

הדבר תורה לעילוי נשמת: קאסאנש בת דגיטו ע"ה

מילתא דבדיחותא

10. אישה דופקת אל השכנה בערב פסח ושואלת: "אם אפשר את הסמרטוט לחמש דקות" אומרת לה השכנה: "הוא הלך כרגע להתפלל הוא יחזור בעוד רבע שעה....."
11. שנה שניה ברציפות הרבנות החליטה גם השנה אין צורך להחביא את האפיקומן אין להורים כסף למתנות.....
12. ההתעמלות של ערב פסח גמרה אותי, תרים ת'רגליים.. תוריד ת'רגליים.. תרים ת'רגליים.. תוריד ת'רגליים.. תפסיקו לנקות....."
13. פגשתי רבאיי רפורמי שאמר לי לקנות לאשתי מתנה לפסח גרביים אמרתי לו 'מה הקשר??' אמר לי 'חייב אדם לשמח את אשתו ברגל' בתגובה הרמתי לו בעיטה מסובבת לפנים!!! 'מה זה??!!' אמרתי לו 'מה מה? חייב אדם להקביל פני רבו ברגל.....'
14. ערב פסח נשברה לי האסלה הלכתי לקנות חדשה ובאמצע הדרך האסלה על כתפי כולי מזיע אומר לי ברסק'ער: 'אווו פששש איזה חומר'ה איזה חומר'ה על זה עדיין לא חשבתי....."

המשך הבדיחות בחלק ב'

ניתן לקבל אצל המפיצים היקרים בכל עיר ועיר.

או במייל: a05832349@gmail.com

גיליונות פסח ה'תשפ"ה יו"ל בהסות:

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זי"ע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה, בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

גמ"ח 'דרכי חיים'

השאלת גמרות שוטנשטיין וטוש"ע

054-844-8683

רחוב אבינועם ילין 11.

מול בית המדרש סטמאר

פרסם ותתפרסם.

פרסום בעלון החל מ- 10 ₪

העלון מופץ ב- 8,000 עותקים

0534-135-183

גמ"ח הקלדות

דברי תורה | מסמכים

0534-135-183

ימים ראשון - שלישי - חמישי.

ראשון: 14:00 – 14:30.

שלישי: 18:00 – 18:45.

חמישי: 15:00 – 15:30.

קו המידע: 02-5907438

ושמחת בחגך - מצווה דאורייתא:

ניתן לקנות במוקד המרכזי בירושלים ברחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 את כל סוגי החוברת החל מ- 5 ₪

שימו לב המלאי הולך ואוזל.....

והכל במספר אחד: 0534-135-183.

חג שמח:

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183

לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ה.ה"ו | הפצה ירושלים: ה.ש.א.ה"ו.

חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

החיזוק השבועי - הרב שלמה אלה

אומר הנביא: כִּי־מִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת

שתי שאלות בדבר 1. אנחנו רגילים לומר: ניסי מצרים ולא נפלאות מצרים. 2. מה ההבדל בין נס לפלא? ובכן נס הוא תופעה שהיא חלק מהטבע, אלא שהיא מעוצמת, לדוגמא: דם צפרדע וכו', הם מציאות הקיימת, ואילו פלא הוא מעל לטבע שרק יד השם שם, לדוגמה מטות בולעות מטות פלא פלאים, וראיה לכך, אנחנו מברכים ברכת אשר יצר, ומסיימים ומפליא לעשות, הפלא שהגוף מלאה נקבים, והרוח נשארת בגוף, אם לוקחים בלון מנופח ועושים בו חור, וודאי שהרוח תצא ממנו, ואם לאו הרי זה פלא, אם ניקח את המילה פלא ונקרא אותה מהסוף נקבל את המילה **אלף** שהוא אלופו של עולם, אם כך מדוע הראנו נפלאות? דור המדבר היה דור דעה, היום אנו בדור מדע, כל תופעה בטבע, אנשי המדע מחשבים במחשבים, ומסבירים את התופעה המדעית, לדוגמה: הגמרא במסכת ברכות נוגעת ברעידות אדמה ומסבירה למה? ועונה שהקב"ה מזיל דמעה לים, וכך נוצרת הרעידה ואילו חכמי המדע מסבירים אך, ותשובותיהם ידועות. לכן הם אינם מתרגשים מתופעות הטבע, אבל בזמן הזה שיש תופעות על טבעיות למיניהם בסוף כולם יודו שאצבע אלוקים היא ואז בלי ברירה ישובו בתשובה. **לעילוי נשמת: סימה שמחה בת יפה**

גם בחול המועד

ניתן לקנות במוקד המרכזי!

ברחוב: רחובות הבוכרים

(דוד) 9 בירושלים

את חוברות הבדיחות

ה'רב מכר'

משמח חתן וכלה

ולכבוד פסח במצע שלא יחזור

3 החלקים

חלק 1 - חלק 2 - חלק 3

במחיר מצחיק של 12 ₪

עוד פרטים: 0534-135-183

מילתא דבדיחותא

המשך מחלק א'

15. כשיצאו עם ישראל ממצרים אמר שרו של מצרים 'הרי גזרו עליהם 400 שנה ובפועל הם היו רק 210 שנים אז למה מוציאים אותם?' ענו לו 'לא נאמר דוקא במצרים לכן נשלים להם את השעבוד בנקיונות לפסח....'

16. סדר הכנת כוס קפה בערבי פסחים: קם הולך למטבח, לוקח כוס הולך לאמבטיה כדי לקחת כפית, חוזר למטבח להביא קפה, נזכר שהסוכר ליד הכיור במרפסת, הולך להביא, הולך למטבח כדי לשים מים חמים וחלב, נזכר ששכח את הכפית בכלי של הסוכר ליד הכיור במרפסת, מערבב את הקפה עם האצבע, הולך לארון במקלחת כדי להניח משהו על הכווייה, זה לא שם, לוקח את הקפה שהספיק להתקרר, ויושב בחדר מדרגות.....

הידעת? נשאר כ- 13 חוברות לחג פורים במחיר של 7 ₪ בלבד!

מילתא דבדיהותא

17. תפילת הדרך לחג פסח!!

יהי רצון מלפניך השם אלוקינו ואלוקי אבותינו
שתוליכנו לשלום ותצעידנו לשלום
ותדריכנו לשלום ותסמכנו לשלום
ותגיענו לערב בדיקת חמץ בחיים ולשמחה ולשלום (ותחזירנו לשלום)
ותצילנו מכף כל אקונומיקה וסנט מוריס וערבוב של סנו ז'אוול עם אנטי קלאק
בדרך ומכל מיני סופות חול יום אחרי שניקינו חלונות
המתרגשות ובאות לעולם,
ותשלח כפפה שתגן על ידינו מכל מעשה ידינו,
ותיתן את ילדינו לחן ולחסד ולרחמים,
לאוכל מוצק שלא כולל רק קורנפלקס או עוגיות שנשארו מפורים,
בעיניך ובעיני כל רואינו, ותגמלנו חסדים טובים,
ותשמע קול תפילת בעלינו המתחננים לטיפת שפיות כאשר אנו שוטפות קירות עם צינור,
כי אתה שומע תפילת כל פה.
ברוך אתה השם שומע תפילה.....

18. שיכור אחד אמר אם אני הייתי משה רבנו במקום לעשות 10 מכות ו-4 כוסות, הייתי עושה 4 מכות ו-10 כוסות.....

19. איש אחד שאל את אשתו בערב פסח 'איך אני יכול לעזור לך?' אמרה לו האשה 'העזרה הכי טובה היא שתלך מהבית!' אמר 'בסדר' יצא מהבית וחזר אחרי שעתיים, אמרה לו אשתו 'מה כבר חזרתה?!' ענה- 'חלאס כמה אני יכול לעזור לך.....'

20. הדבר הכי מצחיק אצל התימנים בליל הסדר זה שהכזיתות שלהם זה הכי מדויקות.....

21. אברך ליטאי אחד הולך עם המשפחה המורחבת בפארק בפסח לפתע מחליקה החמות לאגם ומתחילה לצעוק ולבלוע מים מיד אישתו נזעקת 'תציל את אמא שלי' ענה לה 'כל הנזהר ממשו חמו'ס בפסח מובטח לו שהוא בן העולם הבא.....'

'ממלכת השמחה'

וגיליון 'לא נפסיק את השמחה' מאחלים:

חג פסח כשר שמח

לעשרות המנויים
ברחבי העולם.

למאות המפיצים
ברחבי הארץ.

לאלפי הקוראים.

לכל בית ישראל. מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון

22רכה: ידידכם ואוהבכם

שר השמחה: מאיר פנחסי ה"ו ולל צוות 'ממלכת השמחה' שלל הפנה שאחים לשמח אותכם.

מילתא דבדיחותא

22. הידעת?! הקראים אוכלים בליל הסדר רק טונה מלפפון חמוץ זיתים כרוב כבוש וכדומה שכן במקרא נאמר: "ליל שימורים הוא....."
23. כתוב שמי שיש לו דין עם גוי יקבענו בחודש אדר ונראה שמי שיש לו דין עם הרפורמים יקבענו לחודש ניסן שכן נאמר בו "לכל בני ישראל לא יחרץ 'כלב' לשונו....."
24. הדבר הכי מעצבן בחודש אדר: ש'משנכנס אדר' ממשיך עד פורים אח"כ כבר נזכרים 'בעבדים היינו....'
25. אומרים שחוברת הבדיחות לחג הפסח יעלה בהדפסה הבאה 7 ש"ח אז קונים עכשיו.....

יצא לאור חוברת הבדיחות לחג הפסח מהדורת תשפ"ד

ניתן לקנות את החוברת במכירה המרכזית בירושלים רחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 כניסה ב'

במחיר מצחיק של 5 ש"ח בלבד. עוד פרטים: 0534-135-183

26. איך אני יודע שפסח מתקרב? כשאני נכנס למקלחת עם החלקים של המקרר.....
27. רבי נפתלי מרופשיץ היה מגנה נמרצות את הצבועים למיניהם, שמתעטפים באיצטלא של צדיק כדי להוליך שולל אנשים תמימים. הוא היה אומר: "מפני מה נוהגים להדפיס מדי שנה בשנה הגדות חדשות לפסח? מפני שהרשע דאשתקד נעשה השנה צדיק....."

28. אשתי אומרת: אומרים שאבק זה לא

חמץ, אז אומרים.....

29. עשינו סקר מה המצווה שהכי אוהבים

בפסח להלן התשובות שקיבלנו:

ישיב'ע בוחר - המצות ברור.

האברך - וסיפרת לבינך...

החסיד - הביצים... (זכר לקרבן חגיגה)

כלה טריה - התכשיטים...

חתן טרי - הגביע מכסף....

סבתא - הנכדים...

בריסק'ער - רובה חדשה בין הבלטות....

צרפתי - יין....

הספרדים - על האש....

פולני - המרור...

תימני - הקמחא דפסחא..

פרסי - כנ"ל ברור רק שהאחרון לא

השאיר לו הרבה....

כל עם ישראל - לקרוא את ספר

הבדיחות 'לא נפסיק את השמחה'

עקרת בית - ה'ניקיון'....וואוהו

המשך הבדיחות בחלק ג'

גמ"ח דרכי חיים

להשאלת גמרות שוטנשטיין - טור שו"ע - משניות.

הגמ"ח כולל: השאלת גמרות מחדרות שוטנשטיין בבלי וירושלמי - טור שולחן ערוך שירת דבורה - משניות מחדרות רייזמן.

רחוב אבינועם ילון 11 ירושלים (ליד בית המדרש קרלין, מול בית המדרש סטמאר)

02-590-74-38

054-844-86-83

'עושה צדקה בכל עת'

בהשקעה כספית קטנה בעולם הזה - יש לך רווח עצום בעולם הבא!

שימו לב:

ניתן לתרום כל העת

לגמ"ח המרכזי להשאלת

ספרים 'דרכי חיים'

בקופה הצדקה ליד דלת הגמ"ח

שברחוב אבינועם ילון 11 ירושלים

לתרומות באשראי בעמדות קהילות ע"ש 'גמ"ח דרכי חיים' קוד: 9339

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183

לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.י. הי"ו | הפצה ירושלים: ה.ש.א הי"ו.

חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

סדר קרבן פסח כיצד?

הבעל - קרבן פסח

האשה - קרבן תמיד

הילדים - קרבן חגיגה

הרב שעונה על השאלות - קרבן ציבור

ה'שיבע בחור' שמסייד את התקרה - קרבן עולה

הילד שפורר וופל בחדר - קרבן אשם (ואח"כ הוא יהיה גם תלוי)

הילד שמוריד ומעלה את הכלים - קרבן עולה ויורד

הילד שהלך לסחוב את התפוז"א מהחלוקה - קרבן נדבה

הנשואים שהתנחלו החג אצל ההורים - קרבן תודה

הבעל לפני פסח שצריך לשלם את כל התשלומים - קרבן שלמים

אחרי פסח כשהצ'קים חוזרים - קרבן עני

עליה השלם כל הקרבנות כולם.

13 מי יודע? נשאר בסה"כ 13 מהחוברת הבדיחות לחג פורים... ניתן לקנות במוקד המרכזי בירושלים!

30. מה ההבדל בין ספרדים לאשכנזים: שאלו ילד אשכנזי: מה המאכל המיוחד של פסח? ענה: 'תפו"א' ושאלו ילד ספרדי מה המאכל המיוחד של פסח? ענה: 'על האש'.....
31. סבתא אחת הגיע לליל הסדר לבן שלה איך שנכנסה בא הנכד ואומר לסבתא: "איזה יופי סבתא עכשיו יש לנו הכל" אמרה לו הסבתא "למה? חמוד" אמר לה הנכד: "כי כשאבא אמר לאמא 'סבתא באה לליל הסדר' אמא אמרה: יופי רק זה מה שחסר לי....."
32. נשות ישראל זיכרו אבק זה לא חמץ והבעל לא קרבן עולה ויורד (על הסולם) והילדים הם לא קרבן פסח.....
33. פעם פנתה אשה לבעלה בערב פסח, ובקשה שיעזור לה יותר. ענה הבעל: "את יודעת מפני מה אומרים שבזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים? מכיוון שהן לקחו על עצמן להשלים כל שנה בערב פסח, את עבודת הפרך....."

**יצא לאור חוברת הבדיחות לחג הפסח מהדורת תשפ"ד
ניתן לקנות את החוברת במכירה המרכזית בירושלים
רחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 כניסה ב'
במחיר מצחיק של 5 ₪ בלבד
עוד פרטים: 0534-135-183**

34. יוסי: אבא, בני ישראל הלכו 40 שנה במדבר נכון אבא? אבא: נכון יוסי: ובזכותם אנחנו חוגגים את פסח. אבא: נכון. יוסי: אז למה אין חופש 40 שנה.....
35. חכמה - קונה רק מה שצריך....
תמימה - משלמת כל מחיר שתוקעים לה...
שאינה יודעת לשאול - לא שואלת מה המחיר ואפילו לא שואלת הנחה...
רשעית - משלמת בצ'קים שאין להם כיסוי.....
36. חדש על המדף: סנו אינסטלטור לא שרויה לפסח.....
37. חשוב לדעת!!! שבליל הסדר ישתדל אדם לא לריב עם אשתו, בכדי שהילדים ישאלו מה נשתנה.....
38. קראתי 40 בדיחות בספר הבדיחות ונושעתי.....

מילתא דבדיחותא

פרק שירה לערב פסח:

- אקונומיקה מה היא אומרת? "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו".
- סקוטש מה הוא אומר? "סבוני גם סבבוני".
- נוזל ניקוי מה הוא אומר? "נקי כפיים ובר לבב".
- סמרטוט רצפה מה הוא אומר? "על זאת יתפלל... רק לשטף מים רבים".
- סבון כלים מה הוא אומר? "כל כלי יוצר עלייך לא יצלח".
- מסיר שומנים מה הוא אומר? "ואת כל הרשעים ישמיד".
- שואב אבק מה הוא אומר? "למען בית ה' אלוקינו אבק-שה טוב לך".
- כפפות גומי מה הן אומרות? "וקשרתם אותם לאות על ידכם".
- נייר כסף מה הוא אומר? "כי זה כמה נכסוף נכסף".
- עקרת בית מה היא אומרת? "ה', מה רבו צרי רבים קמים עלי".
- בעל הבית מה הוא אומר? "ברוך שלא עשני עבד".
- התינוק מה הוא אומר? "כי אבי ואמי עזבוני".

המתנה המושלמת לחג פסח ולאפיקומן!

כל ה- 13 חוברות הבדיחות שיצאו עד היום:

1. לא נפסיק את השמחה חלק 1. = 10 ₪	7. חגי תשרי. = 5 ₪
2. לא נפסיק את השמחה חלק 2. = 10 ₪	8. חג פורים. = 7 ₪
3. לא נפסיק את השמחה חלק 3. = 10 ₪	9. חג פסח. = 5 ₪
4. לא נפסיק את השמחה חלק 4. = 10 ₪	10. משמח חתן וכלה חלק 1. = 5 ₪
5. לא נפסיק את השמחה חלק 5. = 10 ₪	11. משמח חתן וכלה חלק 2. = 5 ₪
6. לא נפסיק את השמחה חלק 6. = 10 ₪	12. משמח חתן וכלה חלק 3. = 5 ₪
13. הרגע הזה... = 5 ₪ ועוד הרבה הוספות.....	

310 עמודים - 2,100 בדיחות
במחיר מצחיק ומיוחד: 80 ₪

המכירה נמצאת ברחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 כניסה ב' ק"א ירושלים
וכדי לקבל את ההנחה אך ורק בתיאום מראש!

עוד פרטים: 0534-135-183

מילתא דבדיחותא

39. חג הפסח זו הוכחה לכך שאפשר לפתור הכל במכות.....

40. ההבדל בין פעם להיום!! פעם בני ישראל הלכו במדבר והסתדרו בסוף. היום חצי שעה בוואדי בערבה וכבר יש מסוקים באוויר.....

41. נסעתי בפסח להשתתף בברכת הכוהנים בכותל. ניגש אלי כהן צעיר אחד ובקש את הטלית שלי והיה לי ברור שהסיכוי שאני אראה אותה חוזרת אלי שוב, אפסי. אז אמרתי לו: "קח את הטלית ואני אשמור לך על הנעלים....."

42. שדכניות מדווחות: לקראת חג הפסח גובר הביקוש לשידוכים מעדות המזרח.....

אפשר לומר במילה אחת. העלונים של פסח מביאים 'ושמחת בחגיך' למהדריין.

מקווה שנהנתם וצחקתם ממני המו"ל מאיר פנחסי, שר השמחה.

אם זה לא מספיק, יש חוברת בדיחות עם מלא בדיחות במיוחד לחג פסח במחיר מצחיק של 5 ₪

גיוואלד!

שמועה שמענו ותרגזו בטננו היתכן כדבר הזה אשר יש מאחינו בית ישראל השרויים בעצבות נוראה. ובפרט בתקופה שלנו, שהמחירים עולים, הכל עולה ועולה, מלחמה קשה בדרום - וגם בצפון. וחלקם לא יודעים מה יהיה מחר, ומיליוני אנשים נכנסים לעצבות ודיכאון.

היתכן!?

שאלפי אנשים בעולם בכלל, ובארץ ישראל בפרט לא שמחים,
ובעיקר עצובים ומודאגים ושואלים מה יהיה?, וכאן השמחה שואלת:

איה כבודי??

כך כל עם ישראל ילדים, נשים, גברים, זקנים, בחורים, אברכים. ספרדים, אשכנזים, חסידים, חבדניקים, ברסלבים, ליטאים, דתי-לאומי, תמנים, בקיצור יהודים.

וכלנו מוחים מתאה נמרצת!

**וקונים את ספר הבדיחות במחיר מצחיק של 50 ₪
שכולל כ- 1,500 בדיחות מצחיקות, בתוך 228 עמודים.**

אנו קוראים לציבור הנשמע לאזהרתנו ולהזמין את הספר הבדיחות בפלאפון: 0534-135-183.

שימו לב להלן חוברות הבדיחות שאין בספר:

חלק 5 - חלק 6 - חתן וכלה חלק 3 - הרגע הזה. ניתן לקנות את הכל במחיר מיוחד של 80 ₪ כולל הספר.

חג הפסח יוצא
רק כשרואים יותר מ 3 אנשים
בתור לפלאפל.

כל האלה שיוצרים עלינו שאין מה
לאכול בפסח
שטויות מותר לנו ביצים וביצים
וביצים וביצים וביצים

כל השנה אנחנו
משוויצים יש לי 5
חדרים יש לי 6...
בפסח אתה מצטער
שאתה לא גר באוהל

מה יהיה מזג האוויר בפסח?
או במילים אחרות -
כמה מעלות טובות למקום עלינו?

חייב לדעת איפה היו
ארגוני זכויות האדם
כשהמציאו את
העוגיות הכשרות
לפסח.

פסח זה כזה
אין מה לאכול
אין מה לאכול
אין מה לאכול
עולים 7 קילו

בתכלס אפשר
לשים על עזה
מדבקה של נטחנה
לפני הפסח.

בן: אמא תעשי לי
עוגת עזה
אמא: מה זה?
בן: נו... עוגת פרורים

תושבי עזה עצה לפני
פסח...
אם המצרים לא נותנים
לכם לעבור תנסו דרך
הים...
אצלנו זה עבד.

דבר העורך

תרופה לקידוש! לערב השקה לשעון יוקרתי ומלא שכלולים. כינסה החברה (שהייתה בעלת שם עולמי), חברת הפקה זו כינסה מסיבת עיתונאים גדולה שבמהלכה השיקה את השעון המיוחד. המנהל הגאה הציג את פרי הפיתוח עליו עמלו טובי אנשיו במשך למעלה מ-5 שנים. והראה לכולם את מגוון האפשרויות הניתנות במסך המגע הרגיש שבו. 'מה השעה בבקשה' - שאל אותו עיתונאי אחד כשהסתיימה מסיבת העיתונאים. המנהל הביט בשעון הפלא, החוויר ופניו הוריקו מבושה. מרוב אפשרויות, אפליקציות ותוכנות שהחברה הכניסה במכשיר, היא שכחה פרט אחד קטן ופשוט: השעון...

והנמשל יהודים רבים - טובים וישרים, מקפידים לנקות את ביתם לקראת החג, להדר בכל הידורים שרק ניתן... אך שוכחים הם את המצווה העיקרית של חג הפסח: "שמחת החג"...

בידידות ובחיבה
נר מצוות

היום אכלתי
הביצה הארבעים ושמונה,
שהן תבנית אחת ושמונה עשרה
ביצים לפסח,
הרחמן הוא יחזיר לנו
את האוכל הרגיל במהרה
בימינו

המשפט "ממחר
דיאטה" נשמע כעת
באלפי בתים ברחבי
הארץ...

מלשה שהיה

תהיה עבד תקבל הכל!

נשאלת השאלה: רשע שואל מה העבודה הזאת לכם? ואומרים לו: "אילו היית נגאל" מדוע נחפזים להגיע למסקנה שהוא לא היה נגאל? כי מי ששואל: "מה העבודה הזאת" מעיד שאינו עבד וממילא לא יכול להיגאל... כדי להבין את המשמעות שאומרים בהגדה של פסח: "עבדים היינו לפרעה במצרים" נביא מעשה נפלא שהיה עם האדמו"ר מגור - בעל "השפת האמת": אחד נכנס ל"שפת אמת" בערב פסח ושטח את צרותיו. והרב יעץ לו: במהלך הפסח אומרים כל יום הלל. אייעץ לך עצה: תכוון ב"אנא ה'" והכל ייסתדר... שמח החסיד אך לא היה ברור לו באיזה אנא ה' עליו לכוון לכן בכל ימות הפסח כיוון בדבקות גם ב- "אנא ה' הושיענא" הוא כיוון ולא עזר. וגם כיוון ב"אנא ה' הצליחה נא" וגם לא עזר... חזר לרב ואמר לו כל מה שעשיתי וכיוונתי לא עוזר? שאל אותו הרב איך יתכן? ספר לי מה עשית? סיפר לו אותו יהודי שהוא לא הבין למה הרב התכוון ב- "אנא ה'" לכן כיוון גם ב"אנא ה' הושיענא" ולא עזר כיוונתי ב"אנא ה' הצליחה נא" וגם לא עזר... השיב הרב בחיוך ואמר לו: "התכוונתי שתכוון ב"אנא ה' כי אני עבדך" אדם שמרגיש שהוא עבד של ה' יש לו ישועה..."

דוד המלך אומר בהלל: "אנא ה' כי אני עבדך בן אמתך פיתחת למוסרי" מבאר החסיד יעב"ץ: ישנם שני סוגי עבדים אחד שנשבה כעת - הוא יחפש כל הזמן איך לברוח. לעומתו אחד שאביו היה עבד וכן אבי אביו הוא לא ינסה לברוח - טוב לו... אומר דוד המלך "אני עבדך בן אמתך אני עבד וגם אמא שלי גם אין לי לאן לברוח לכן תפתח את המוסרות שלי- את הדברים שמייסרים אותי..."

ואז מי שמרגיש שהוא עבד והקב"ה הוא אדון שלו הרי שהאדון ידאג לו לכל מה שהוא צריך...

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

מופלטת עושים בעצבים,
או לא עושים בכלל!

gett
MUFLETA
אפליקציה חדשה לאיתור
המרוקאי/המימונה
הקרובה למקום מגורכם...

אחרי פסח הכל נראה
כמו שווארמה

שלום.

במוצאי פסח חזר הרב מרדכי אליהו זצ"ל
לביתו ובדרך עבר ליד מאפיית אנגל.

תור ארוך של אנשים השתרך מחוץ לחנות,
כשהם ממתינים בצפייה דרוכה לחמניות
הראשונות של אחרי פסח.

פנה אליו עובר אורח ואמר לו בטרוניה: "הרב,
תראה מה זה יהודים! איזו זלזולת וגורגנות.
בסך הכול שבוע לא אכלו לחם, וכבר הם
מתנפלים... מה, לא יכולים לחכות בסבלנות
עד מחר בבוקר?!"

השיב לו הרב אליהו: "תראה מה זה יהודים!
כל-כך אוהבים לחם ובכל זאת שבוע שלם
לא נגעו אפילו בפירור..."

שבוע טוב וקץ בריא לכל עם ישראל! תרבו
ותסעדו

תחשבו על זה:
אם היינו יוצאים
ממרוקו ולא
ממצרים היינו
אוכלים שבוע שלם
רק מופלטות

- תגיד, כמה העלית
במשקל בפסח?
עזוב, אני לא רוצה
להרחיב

אתם קוראים לזה
מימונה, אני קורא לזה
הלילה בו מחזירים
את השעון המעורר.

כאילו לא אכלו לחם שבוע

חוברת
עילוי נשמות
פסח
פולני בן פלוגית ילד
נלכד יחד שבוע חמישי
נוסח קליל ונוח
052-7656075

תרבו ותסעדו

הגעתי לסופר או למכון באבו פביר

למסירה... חדש בניילון. פרטים בפרטי.

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

הבן החמישי! "וידבר ה' אל משה לאמור דבר אל כל עדת בני ישראל... קדשים תהיו: איש אמו ואביו תיראו... אל תפנו אל האלילים... אני ה' אלקיכם".
בדרך כלל רגילים לעבור ולעלות מן הקל אל הכבד, ואילו כאן מתחילה התורה מהכבד לקל, וכיצד יורדת התורה מדרישת קדושה לאיסור עבודה זרה שאף האדם הפחות שבישראל אינו עובר עליה?
אלא שהתורה מדברת כלפי כל הסוגים והדרגות בעם ישראל, "דבר אל כל עדת בני ישראל" - בעם ישראל קיימים סוגים שונים והקב"ה מדבר אל ליבם של כולם ואינו דוחה אף אחד מהם: בתחילה, "קדשים תהיו" - ישנם בני אדם שנמצאים בקדושה עילאית, לומדים תורה, עוסקים בתפילה ובמעשים טובים, מהם דורשת התורה שימשיכו לעלות במעלות הקדושה. אך יש סוג אחר בעם ישראל שאין ביכולתם להיות במדרגת הקדושה כל היום, מהם דורשת התורה שלפחות יהיו בדרגת "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו", יכבדו את ההורים וישמרו את השבת הקדושה יחד עם שאר מצוות התורה שביכולתם לקיים.

אולם יש סוג אחר, הבן החמישי מארבעת הבנים שבהגדה, שאפילו לא נמצאים במדרגה של כיבוד הורים ושמירת שבת, אלא התרחקו לגמרי, נסעו לחו"ל ולא מוכנים ליצור קשר, מהם דורשת התורה שלפחות לא יפנו אל האלילים, לא יאמינו בכל מיני אמונות תפלות.

ומסיימת התורה הקדוש בכל פסוק במילים "אני ה' אלקיכם", להורות לנו שלא משנה באיזה מצב נמצא היהודי הקב"ה אוהבו ומעריכו על עצם זה שמשתדל כפי יכולתו והשגתו ואינו פונה אל האלילים. הבעל שם טוב היה רגיל לומר: "אני מתפלל שאזכה לאהוב את הצדיק הגדול ביותר כמו שהקב"ה אוהב את היהודי הרשע והגדול ביותר". וכשם הקב"ה אוהב ומעריך כל יהודי כך צריכים אנו לאהוב את ה' אהבה אמיתית, ולהראות לבריות כמה חביבים הם לפני המקום וכמה ה' יתברך אוהבם.

לילה באחד הרבנים שהוזמן להרצאה במכון בו נכחו גם חיילים, הרב מסר הרצאה מעניינת במשך שעה ולאחר מכן החיילים התאספו סביב הרב, מתוך החיילים היה חייל אחד שלא היה מעוניין לשמוע ולהאזין לדברי הרב ועשה עצמו במשך כל ההרצאה כמשחק בפלאפון שלו, הרב הבחין בדבר ולאחר השיעור ניגש אליו שאלו לשלום ואמר שהוא מקנא בו קנאה גדולה. צחק החייל ולא הבין את דברי הרב, "מדוע אתה מקנא בי?" "אני רואה שיש עליך כנפי צניחה" השיב הרב ואמר, "אתה עברת פחד ויסורים, שאלתי כמה צנחנים והם תיארו בפני שיש להם במידה מסוימת פחד שמא המצנח לא יפתח וכתוצאה מכך הם עלולים להתרסק חלילה, ורבינו יונה כותב שיסורים כאלה של "פחד מוות" נחשבים לאדם כאילו מת וחי מחדש, ומכפרים על עוונותיו. לכן אני מקנא בך". צהלה עלתה על פניו של החייל שהתחיל להתעניין ולשאול: "מה באמת, כך מתנהגים עם אדם שעבר פחד ויסורים?", וכך שוחח עמו הרב והזמינו להתארח שבת ולהשתתף בשיעור תורה, ולבסוף אותו צנחן שהיה רחוק מתורה ומצוות ולא רצה לשמוע אף מילה של תורה, חזר בתשובה שלימה ונהפך לירא שמים בתכלית". וכל זאת מפני שהרב התייחס אליו ופתח לו פתח ותקווה באומרו אליו שהוא מקנא בו.

ושאינו יודע לשאל - את פתח לו, לכל יהודי אפילו הרחוק ביותר יש נקודת אור, רק צריך לחפש לפתח ולהאיר אותה.

חג שמח שבת שלום ולמבורך!

בניסן נגאלו... ובניסן עתידין...

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

